

V A Š Č A N

Gradnja cerkve

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
 DRUŠTVENA GRADNJA
 TROŠKI LOKA

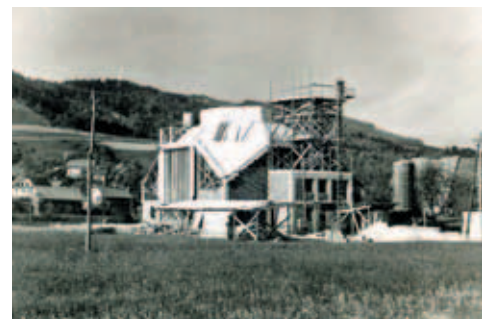
Odslek za finance in gospodarstvo
 štev.: 351-19/62-3
 datum: 19/7-1965

V zadevi gradnje cerkve v Poljanah iščaja oddalek za finance in gospodarstvo skupščine občine Škofja Loka na zahtevu Japson urada Poljane in na podlagi št. 13... št. II. sklopa sklopa o graditvi investicijskih objektov (Uradni list LRS, št. 5/63) ter na podlagi 209. št. sklopa o splošnem upravnem postopku (Uradni list SPSL št. 18/69) naslednje

DOPOLNILEN ZA GRADITEV

cerkve na zemljišču paro. štev. 974 k.o. Dobje pod sledečimi pogoji:

1. Novogradnja mora biti izvršena točno po potrjenem projektu in v skladu s lokacijskim dovoljenjem štev. 351-19/62-3 in veljavni predpisi;
2. Nakrtni koli odstopanja od načrta pri naraščanju oblikovanja zgradbe niso dovoljena.
3. Varnost pred vplivi potrebnih sunkov ni izkazana. Pred pričetkom betoniranja, a najkasneje v dveh mesecih je statični račun dopolniti in ga predložiti v pregled.
4. Prvi tako je načrt dopolniti s načrtom kanalizacije, drenaže in trobovne granice, tako kot je zahtevano v odločbi o lokaciji. Dopolnitev načrta je predložiti najkasneje v dveh mesecih.
5. Priključek na električno omrežje mora biti uveden v kablo.
6. Osem dni pred začetkom gradnje mora investitor priložiti pričetek del ter navesti izvajalca.
7. Najpozneje v dveh letih po pričetku gradnje se mora dokončati tudi fasada.
8. Razlošbo gradbenega objekta v horizontalnem in vertikalnem smislu mora izvršiti katastrski urad po potrjenem projektu na prošnjo investitorja.

Branje (*Vaščana*) na preizkušnji

Ko se je poletje nagnilo že skoraj v september in so trgovine z velikanskimi popusti lovile še zadnje šolarske zamudnike, opazim znanca – ki bi me tokrat prav rad spregledal, pa zaradi spleta naključij ravno ni utegnil –, se mu približam in ga nič hudega hoteč ogovorim. Pozdrav vrne pozdrav, »kaj pa ti tukaj?« in že ga zanima, kje sem preživela letošnji dopust.

»Kakšni časi!« skoraj izrečem na glas. Ni bilo prvič, da sem imela pred seboj vzorec človeka, ki je bil silno podoben svoji dobi in njeni neuradno izpričani veri, ki pravi, da mora biti človeška vrsta še med dopustom v neprestanem premikanju, če hoče dohiteti neulovljivi čas in si s tem za silo rešiti težavno življenje. Nadela sem si vljudno prijazen obraz, na kratko zrecitala, kar je slišati hotel, in ko ravno je zajel sapo, da bi orisal še sam svoj potopis, ga prehitim z nepričakovanim vprašanjem: »Kaj si pa ti letos med dopustom prebral?« Zastal je s čudnim izrazom, kot kamnit material, ki ga kipar ni uspel dokončati, ter po premoru brez diha ponovil za menoj: »A kaj sem prebral?« – kot bi me prav ali dobro ne slišal. In je vprašanje spet potovalo do mojih ust, ki so ga vljudno ponovila in ker odgovora tudi v drugo nisem dobila, sem nadaljevala kar sama, v smeri, da so Hugojevi *Nesrečniki* silno zanimivi in jih zaradi velike prostornine dveh drobno tiskanih knjig priporočam raje v dopustniško branje. Ne spomnim se, kam je zavil pomenek potem, a vem, da se beseda o bralni kulturi, ki sem jo po vsej sili in z navdušenjem načela, na moje razočaranje, ni razvila v nikakršno nadaljevanje. Šla sva potem vsak na svojo stran, zazrta vsak v svoje navadno življenje. Dogodek pa se je meni, kot slabo prebavljiv obrok, v časovnih presledkih še dolgo vračal nazaj.

Tako je na površje od nekod iz neurejene zavesti »kolcnilo« tudi Pavčkov svarilo: »Če ne bomo brali, nas bo pobralo!« Poznala sem že dolgo to pesniško modrost, jo v spominu pestovala in jo včasih pri dekoriranju šolske razlage slovesno

mladini predajala. A zakaj je Pavček misel javnosti razkril ravno na pragu 21. stoletja? Je mar slutil novo dobo, stoletje bralne recesije, je s časovne razdalje videl bolje, kot se vidi z današnje kratkovidne bližine? Takšna vprašanja so me zaposlovala in sem z njimi precejala sodobni čas, v katerem se besede slikam brez slehernega odpora predajajo, mirno umikajo ter jim svoj življenjski prostor ravnodušno prepuščajo. Ugani-li ste, o čem razpredam: preberemo ob sliki par vrstičk in že obrnemo na drugo stran, daljše besedilo pa nam je, priznajmo, v nadlego, ker zahteva večji čas, prepotrebno umiritev, zbranost in posledično – za razvoj človeka ali družbe – tako zelo pomembno poglobitev. Obrnilo nas je v kratki sapi – da nismo se zavedli prav in kdaj – in smo postali silno podobni svoji dobi ali natančneje sodobni bralni kulturi. Družimo se s časom, ki je postal naš despotski gospodar, ter pod njegovim žezlom begamo z enega na drugi kraj, v naglici okušamo na površini instant okuse vse mogoče in ker nam je potapljanje v globino postalo skoraj tuja stvar, postajamo zgolj naplavine, kraljestvo globin pa, žal, nedotaknjen in neizkoriščen kraj.

In če je branje na globalni preizkušnji, je z njim seveda tudi naš in vaš *Vaščan*. »Ga bodo brali? Bo znašel se v razgovoru med našimi krajani? Bo vreden hišnega arhiva ali posojanja v sosednji kraj?« – spreletavali so nas pred časom dvomi, se kakor mokre cape obešali po nas, da bi morda nas obtežili, jemali voljo, da bi morda pod utrudljivim delom popustili. A dvomi v naše delo so se razleteli – kot se razleti ob strelu jata golobc – ko v obrambo našega početja udarili smo močno nazaj z dolgoročnejsimi protiargumenti, ki pravijo: da vsaka doba nosi v sebi kal nasprotij in česar manjka ji (na primer bralne kulture), to sčasoma najbolj privlači; in še, da košček vaškega življenja shraniti moramo za svet ljudi za nami, da vedel bo, na čem stoji in v kakšni zemlji korenini; in ne nazadnje, da delo samo se v njegovem času nikdar prav ne ceni in da šele prihodnost pravo mesto mu odmeri.

V tej nadi in zato je tudi letos tu pred vami čisto nov *Vaščan*. Njegovi delavci pa bomo zelo veseli, celo počaščeni, če prebrali boste v njem vsaj kakšno stran.

Jerneja Bonča,
urednica

Spoštovani krajanke in krajani!

Mesec december je poseben mesec koledarskega leta. Morda zato, ker je zadnji v letu in se odene v praznične dneve, na katere nas spominjajo prižgane luči in svetleči okraske. Praznovanje se začne s svetim Miklavžem, praznikom, ki ga najtežje čakajo otroci. Sveti Miklavž je s polnim košem daril tudi letos prišel v Poljane (v kulturni dom) in obdaril vse pridne otroke v naši krajevni skupnosti. Kulturni program ob prihodu svetega moža so pripravili člani domačega kulturnega društva. Med decembrskimi prazniki izstopa božič, ki nas na poseben način nagovarja k dobroti, prijaznosti in sožitju med nami. Sledi mu praznik samostojnosti in enotnosti, ki krepi domovinsko zavest. Praznovanje pa zaključimo z vstopom v novo leto, v katerega zremo z velikimi pričakovanji in upanjem, da bo do vseh nas prijazno, predvsem pa, da bo v njem čim več razveseljivih dogodkov.

Ob slovesu od starega leta in prihodu novega poskušamo že po tradiciji narediti pregled dela za nazaj in vsak zase oceniti dosežke. Uspešnost KS Poljane se meri predvsem po izvedenih projektih in po aktivnosti na družabnem in društvenem področju življenja.

V iztekajočem se letu smo v naši krajevni skupnosti asfaltirali že večkrat načrtovani, okoli 950 m dolg odsek ceste v Bukovem Vrhu do kmetije Planinčar. Prav tako se je s sredstvi krajevne skupnosti na štirih odcepih cest v Hotoveljski grapi, ki so jih poškodovale lanske poplave, na novo utrdilo in preplastilo 430 m² ceste in za boljše odvodnjavanje položilo 170 dolžinskih metrov asfaltne mulde. Na slabo preglednih križiščih smo postavili tudi tri ogledala. S sredstvi od sejnin, katerim so se odpovedali člani sveta, smo sredi leta postavili deset novih klopi, sedem pa smo jih tudi obnovili. Vsem članom sveta KS Poljane se prav lepo zahvaljujem.

V KS Poljane je konec aprila potekala čistilna akcija, ki se je je udeležilo več kot 120 krajanov. Krajanje so s pomočjo svojih traktorjev urejali bankine, nasipali udarne jame na makadamskih cestah, obsekavali drevje, čistili propuste in pobirali

smeti. Po končani akciji smo se zbrali pred kulturnim domom v Poljanah, kjer nas je čakala topla malica. Vsem krajanom in podjetnikom, ki ste sodelovali pri tej akciji, se prav lepo zahvaljujem z željo, da se naslednje leto spet vidimo.

Z občinskimi sredstvi so se nadaljevala dela na šolski poti od Vidma do Osnovne šole Poljane. Izvedla se je razširitev celotne ceste s pločnikom in parkirišči, uredila so se dvorišča pred obstoječimi objekti, vgradila se je vsa potrebna infrastruktura, vodovod, meteorna in fekalna kanalizacija, javna razsvetljava. Tudi Šubičeva hiša ob omenjeni šolski poti, ki je razglašena za kulturni spomenik, je 8. septembra uradno odprla svoja vrata. Slavnostno odprtje pa je potekalo na lepo urejenem prireditvenem prostoru pred prenovljeno hišo rodbine slikarjev Šubic.

Največji projekt, ki se v letošnjem letu izvaja v naši krajevni skupnosti, pa je sanacija od lanskih poplav prizadete Hotoveljske grape. Po celotni grapi potekajo razširitvena dela ceste, gradnja upornih zidov, prav tako se bodo po celotni trasi vgradile cevi za optični kabel. V novembru so na novo asfaltirali že dve tretjini ceste po Hotoveljski grapi. Ob tej priložnosti se želim zahvaliti vodstvu občine in vsem strokovnim službam na občini, ki so uspeli z dobro pripravljenim projektom pridobiti nepovratna državna sredstva za to sanacijo.

Z občinskimi sredstvi se je saniral tudi most v Žabji vasi, prav tako je bil sredi leta obnovljen most v Delnicah, ki je bil potreben popravila. Tukaj je treba omeniti, da so krajani Delnic brezplačno prispevali les za ograjo, za kar se jim prav lepo zahvaljujem.

V tem letu so se v vaškem jedru Poljan postavila še dodatna otroška igrala, ki so namenjena otrokom iz poljanskega vrtca ter tudi vsem poljanskim in drugim otrokom. Sredstva za igrala v višini 9500 evrov je prispevala občina. Prihodnjo pomlad pa se bo v Poljanah vzpostavilo brezžično omrežje, ki bo pokrivalo vaško jedro – igrišče, njegova uporaba pa bo časovno omejena.

Proti koncu leta so se po večletnem čakanju na javno kanalizacijo končno priključile še zadnje hiše v Predmostu. Tudi dva objekta sredi Poljan – gasilski dom in pekarna – sta dobila težko pričakovani priključek na javno kanalizacijo.

Med pomembnejšimi dogodki, ki so v iztekajočem se letu potekali v KS Poljane, velja posebej omeniti dva. V začetku

Oktet Svrž iz Rožeka na Koroškem nastopil na prireditvi ob dnevu državnosti

Urejena šolska pot od Vidma do Osnovne šole Poljane

junija je družinsko podjetje Polycom praznovalo 30-letnico delovanja na področju plastičnih mas. Praznovanja so se udeležili številni ugledni gostje, zaposleni, sorodniki, sosede in prijatelji. Družini Stanonik in vsem zaposlenim izrekam iskrene čestitke ob jubileju in želim še veliko uspešnih let v poslovnem svetu.

Na kresni večer smo praznovali 24. rojstni dan samostojne države Slovenije. Praznovanje smo pričeli s slavnostno mašo za domovino v župnijski cerkvi, sledila je proslava v kulturnem domu, katere organizacijo je prevzelo domače kulturno društvo. Prisotne je pozdravil in uvodoma nagovoril župan Milan Čadež. Bogat kulturni program (v katerem so sodelovali tudi učenci OŠ Poljane) je bil obogaten z besedami slavnostnega govornika – pesnika, esejista in prevajalca – dr. Braneta Senegačnika. Sledilo je podeljevanje priznanj nagrajencem KS Poljane. Kljub dežju je bila dvorana kulturnega doma polna, kar je dokaz, da Poljanci čutimo pripadnost svoji domovini Sloveniji. Naslednji dan, 25. junija, pa je potekalo že deseto tradicionalno romanje do podružničnih cerkva, ki se ga je letos udeležilo 17 kolesarjev in 18 pohodnikov. Ob prazniku naše občine, v mesecu novembru, so bila podeljena občinska priznanja tudi trem krajanom naše krajevnne skupnosti. Vsem prejemnikom krajevnega in občinskega priznanja še enkrat iskrene čestitke.

Na svetu krajevnne skupnosti gledamo tudi že v naslednje leto. Tako smo že obravnavali načrt asfaltiranja cest in ga tudi potrdili. V načrt smo zapisali, da predvidevamo v celoti asfaltirati odsek ceste Lužar–Kopišar na Gabrški Gori v dolžini okoli 1100 m.

O projektih, ki se bodo v letu 2016 izvajali v naši KS in bodo financirani iz občinskega proračuna, pa v tem času poteka javna razprava. Na prvi predlog občinskega proračuna smo v svetu KS že podali predloge in pripombe. Tako so v občinskem proračunu za leto 2016 planirana sredstva za dokončno ureditev križišča z regionalno cesto pri izvozu za Osnovno šolo Poljane, za ureditev pločnika in mostu pri Vidmu ter ureditev odseka ceste Polycom–Palir. Prav tako so planirana sredstva za postavitev javne razsvetljave mimo telovadnice v Poljanah. V proračunu so tudi rezervirana sredstva za nadaljevanje projekta ureditve ceste, pločnikov in javne razsvetljave Hotovlja–Predmost. Nadaljevala se bo sanacija in asfaltiranje ceste Volča–Zakobiljek v dolžini 700 m in odsek ceste Suša–Dolenja Ravan v dolžini 500 m. Pričakujemo tudi, da se bodo spomladi nadaljevala in zaključila dela v Hotoveljski grapi in

Nova igrala poživila vaško jedro Poljan

na obeh odsekih ceste Drnovšku mlin–Vinharje in Drnovšku mlin–Bukov Vrh, ki so bili poškodovani ob lanskim poplavam.

Če se še enkrat ozremo v leto, ki bo kmalu za nami, lahko rečemo, da je bilo za našo KS uspešno, prav tako pa tudi za celotno Poljansko dolino, saj je po dolgih letih tako imenovana »rudniška cesta« z odprtjem gorenjevaške obvoznice in kasneje v Škofji Loki tudi poljanske obvoznice dobila »rep in glavo«. V veselje ob tem dogodku so se 10. 10. 2015 v Žireh zbrali tekači in v spremstvu policije pretekli celo Poljansko dolino. Na Visokem je sledila »prava veselica«, saj so se obiskovalci ob dobrotah, postavljenih na 712 m dolgem šanku, veselili dolgo v noč. Da je bil ta dogodek tako odmeven po celi Sloveniji, gre zahvala podjetniku Marku Božnarju, ki je držal obljubo in zgradil tako dolg šank, kot je dolg škofjeloški tunel pod Stenom.

Za uspešno delo v letu, od katerega se poslavljamo, se prav lepo zahvaljujem vsem članom sveta KS, krajanom in vaškim odborom, županu in celotni občinski upravi za odlično sodelovanje. Ob tej priložnosti se želim zahvaliti tudi vsem društvom, ki so organizirali množico različnih in zanimivih prireditev in v to vložili veliko dela in svojega prostega časa, hvala tudi osnovni šoli in vrtcu za sodelovanje in našemu župniku za spodbudne besede in pomoč pri odprtih novih projektov. Da pa lahko danes prebiramo tako »bogato« številko *Vaščana*, gre zahvala vsem njegovim ustvarjalcem.

Pred nami so najlepši prazniki v letu, ki so posvečeni predvsem družini, zato vam, spoštovani krajanke in krajan, želim, da prihajajoči božični prazniki napolnijo vaša srca z mirom, novim upanjem in medsebojno ljubeznijo. Za dan samostojnosti in enotnosti naj domovinska zavest zopet najde pot v naša srca in upam, da boste ob tem in tudi drugih državnih praznikih izobesili zastave. V letu 2016 vam želim predvsem veliko dobrega in naj vas spremljata tudi sreča ter predvsem zdravje.

Anton Debeljak, predsednik sveta KS Poljane

Postanek kolesarjev pred cerkvijo Svetega križa

Spoštovani občanke in občani Krajevne skupnosti Poljane!

Leto se je kar prehitro nagnilo k začetku novega in prav je, da se pred tem, kot je že navada, ozremo na letos prehojeno pot. Ta k sreči ni bila zaznamovana z naravnimi nesrečami kot leto poprej, ko so nam žled in povodnji uničevale infrastrukturo in domove. Šele ob takšnih priložnostih se zavemo, da ni samoumevno, da iz pipe vedno priteče voda in da dostopamo do doma po varni cesti.

Zato smo še toliko bolj zadovoljni, da smo prav letos predali namenu dolgo načrtovani novozgrajeni poljanski vodovod, saj je bil obstoječi že dotrajan. Posebna pridobitev je novi vodohran na Kovnici z večjo prostornino in najsodobnejšo opremo, ki zagotavlja kvalitetno in zanesljivo vodooskrbo s konstantnim tlakom. Poleg celovite prenove smo na novo uredili tudi zajetje in klorinatorsko postajo ter omrežje razširili tudi do Podpečne. S tem smo celovito uredili poljanski vodovod za prihodnje generacije in pričakujemo, da bo dobro služil več desetletij.

Glede še potekajoče sanacije v lanskih poplavih uničene ceste skozi Hotovljo pa se uresničujejo naše lanskoletne napovedi, da bo investicija zaradi zahtevnosti gradnje izjemno visoka. Če vključimo še sanacijo hribinskega zdrsa v spodnjem delu in vso lani izvedeno obnovo ceste, bo obnova ceste presegla milijon evrov, kar je ena največjih cestnih investicij občine v zadnjih letih. Sredstva državne pomoči smo žal uspeli pridobi-

biti le za odsek do razcepa Bukov Vrh 8, zato odcep proti Drnovšku in proti Vinharjam obnavljamo z lastnimi sredstvi. Po zaključeni celotni obnovi bo navedena prometnica, ki poteka po izjemno zahtevnem terenu, ena najbolj urejenih v občini.

V Poljanah smo letos zaključili še dve večletni obsežni investiciji. Prva je prometna ureditev proti osnovni šoli, pri snovanju katere so sodelovali tudi krajinski arhitekti, saj gre za vedutno zelo izpostavljeno lokacijo. Z opravljenim delom smo zelo zadovoljni tako glede funkcionalnosti kot tudi povsem prenovljene podobe tega dela naselja. Druga, še obsežnejša investicija je zaključena prenova rojstne hiše slikarjev Šubic, ki je letos že gostila večje število obiskovalcev, zlasti šolarjev, ki jih pritegne bogata programska ponudba kulturnih dnevorov, ko si hkrati lahko ogledajo tudi dvorec Visoko. Tudi v slednjem smo letos razširili ponudbo, izvedli smo restavratorska dela meščanske kuhinje v pritličju dvorca. Z novim vodstvom Loškega muzeja pa smo že dogovorjeni, da bomo drugo leto maja skupaj na ogled postavili povsem novo razstavo iz življenja in dela Ivana in Franje Tavčar ter visoških Kalanov, stavbno dediščino dvorca in kulturo visoške meščanske kuhinje.

Ker prispevek nastaja ravno v dneh, ko praznujemo občinski praznik ob obletnici prve omembe naših krajev v pisnih virih, ne morem mimo letošnje slavnostne akademije, na kateri smo gostili odlično predstavo poljanskih osnovnošolcev. V njej je utrujeni Sloveniji Peter Klepec za okrevanje svetoval sod poguma, Martin Krpan vrečo poštenja in kralj Matjaž stekleničko upanja. Prav slednjega ob koncu tudi sam ob prihajajočem dnevu samostojnosti in enotnosti voščim vsem krajankam in krajanom Krajevne skupnosti Poljane, vsem želim blagoslovljene božične praznike ter trdnega zdravja in dobre volje v novem letu 2016!

Milan Čadež, župan

Novo asfaltirana cesta v Hotoveljski grapi

Božič, vsako leto znova darilo neba

Iz otroštva se spominjam izraza za božič: »Danes je pa svet dan,« smo rekli. Zakaj svet, zakaj tako drugačen od ostalih dni?

Priznam, da ob vsakem božiču priplava v spomin vonj »žegna« – butare od cvetne nedelje, ki se je poleti sušila na podstrešju in smo jo vsaj del dali na žerjavico na smetišnici; kako je dišalo v »hiši« po sveže pečenem kruhu in poprtnjaku, ki je ostal pod prtom vse do svetih treh kraljev in smo mu preprosto rekli »župnik«; zbrani smo bili ob topli peči in se na sveti večer skrivnostno nasmihali ob ponavljajočih se zdravamarijah veselega dela rožnega venca: »ki si ga Devica rodila ...« Vendar svet dan je že takrat presegal tiho domačnost ali družinsko idilo ob božičnem drevesu in skromnih jaslicah brez lučk ...

Tudi danes božič ostaja svet dan. Preprosto zato, ker nam ga ponovno in ponovno podarja Nebo. Božiča si nismo izmislili sami. Bog je postal človek, da bi na lastni koži občutil, kaj pomeni biti zares človek, bivati kot človek, čutiti kot človek, umreti kot človek ... Hoče nam biti blizu, hoče vedeti, kako nam je; hoče, da ga boli, ker nas boli, hoče občutiti bolečino, ki je obiskala prav nas ... Zato je Bog postal človek, majhen Bog (Božič), zadnji, najmanjši med ljudmi. Zato se je rodil med ubogimi in revnimi, za uboge in revne; v hlevu, ki ni izpolnjeval higienskega minimuma in je bil tudi

sicer in v vseh ostalih ozirih popolnoma neprimeren kraj za porod. In obiske! In angelsko petje!

Želim vam, da bi za številnimi lučmi, kljub bleščavi, zaslutili Luč, ki sveti iz hleva v vaše srce! Da bi v petju iz človeških grl prepoznavali odmev angelskih pesmi, ki prihajajo z višav!

Želim vam, da bi odkrivali, kako v vas spi otrok ... malo dete ... komaj rojeno ... na moč podobno temu, ki leži v jaslicah ... in steguje roke v blagoslov!

Želim vam, da bi ga sprejeli, da ne bo ostal na cesti kot otrok brez očeta in mame; kot begunec, ki ob razbitih sanjah o čudežni deželi, kjer se cedita mleko in med, še vedno čuti lakoto in ga zebe; da ne bo ostal zunaj vašega srca, ker zaradi prezaposlenosti niste slišali njegovega trkanja, ampak ste mu odpri in ga ponovno odkrili kot člana družine, soseda, človeka iz iste ulice, vaščana, krajana ...

Naj bomo še tako moderno ozaveščeni – ljudje okrog nas ostajajo področje, kjer manjka svetloba prijaznosti, vonj sprejetosti in kruh dobrohotne besede. Skladišče srca je še vedno v ogromni prednosti pred založenostjo trgovskih središč.

Naj bo tudi letošnji božič zares svet dan!

Jože Stržaj, Vaš župnik

Prebivalci in uporabniki Hotoveljske grape težko čakajo zaključek sanacije

Občina Gorenja vas - Poljane je z izvajalcem del, podjetjem Hip plus, d. o. o., iz Vač podpisala pogodbo konec junija letos. Že v drugi polovici julija je izvajalec začel z obnovitvenimi deli, rekonstrukcijo in sanacijo skoraj celotne Hotoveljske grape. Na celotni trasi je v okviru projekta predvideno, da se bo na novo zgradilo okoli 380 m upornih zidov v kamnu in betonu, kjer so največje višine upornih zidov ponekod tudi do 5 m nad terenom. Med potokom in cesto je že zgrajenih okoli 270 m novih podpornih zidov iz kamna in betona. Prav tako je bilo potrebno okoli 136 m že obstoječih

upornih zidov zvišati in podzidati. V dolžini okoli 1450 m je bila s ceste odstranjena stara voziščna konstrukcija in v vsej dolžini ceste vgrajena in utrjena nova podlaga. Na celotni trasi se je uredilo odvodnjavanje cestnih in zalednih vod, prav tako so se vgradile cevi in vsi potrebni jaški za optiko. Zgrajenih je tudi pet premostitvenih objektov čez potok Hotoveljščica, dva mostova sta za javno uporabo, trije premostitveni objekti čez potok pa so postavljeni na zasebna dvorišča in so jih financirali uporabniki sami.

Med sanacijo ceste v Hotoveljski grapi se je sredi septembra sprožil obsežen plaz, zaradi katerega je prišlo do popolne zapore ceste in gradbišča. Občina je takoj pristopila k reševanju tega plazišča in pridobila dodatna geomehanska poročila, na osnovi katerih je bil oblikovan predlog za sanacijo. Po odstranitvi

velikih količin plazečega materiala se je že zgradil močan, armiran betonski zid.

V oktobru in novembru je bila izvedena asfaltacija ceste v dolžini okoli 1000 m, če bo vreme dopuščalo, pa bodo glavna zemeljska dela in groba preplastitev še zadnje tretjine odseka ceste končana do konca letošnjega leta. V letu 2016 je predvidena še fina preplastitev celotnega, letos obnovljenega odseka ceste. Skupna pogodbeni vrednost izbrane izvajalca del znaša 747 000 evrov z DDV, od tega je občina dobila 575 000 evrov državne pomoči za odpravo posledic katastrofalnih poplav v lanskem oktobru.

Vzporedno z deli na cesti pa so »intervalno« potekala dela tudi v samem potoku, tako je VGP Kranj že preceješen del struge uredil in saniral.

Vsa dela so se izvajala pod delno in tudi popolno zaporo ceste, izvajalec pa se je optimalno prilagajal potrebam lokalnega prebivalstva. Kljub temu da so krajanje zadovoljni z uspešno sanacijo in rekonstrukcijo ceste, si želijo, da se dela čim prej zaključijo. V tem času intenzivno potekajo na spodnjem delu Hotoveljske grape.

Anton Debeljak

Končno asfalt do Planinčarja

V soboto, 5. septembra, se je odvijala uradna slovesnost s simboličnim rezanjem traku in nato še veselo druženje krajanov in udeležencev slovesnosti. Rezanja traku so se poleg domačinov in izvajalcev udeležili župan Milan Čadež, župnik Jože Stržaj in predsednik krajevne skupnosti Anton Debeljak.

V uvodnem delu je predsednik krajevne skupnosti vse pozdravil in poudaril, da je v KS Poljane to največja investicija letos, ki se je financirala iz proračuna krajevne skupnosti, in nanizal nekaj podatkov o projektu. Vsa zemeljska dela, ki so potekala več let, so financirali Planinčarjevi. V preteklih letih je zemeljska dela izvajalo podjetje Zare, d. o. o., fino pripravo ceste za asfaltiranje pa je izvedlo podjetje Dolenc, d. o. o. Pri

Sanacija Hotoveljske grape

Asfaltiranje ceste na odcepu Hotovnk – Planinčar

pripravi zemeljskih del so bile sanirane brežine, urejeni so bili propusti za odvodnjavanje, po končanih asfalterških delih pa so se po celotni trasi ceste nasule in utrdile tudi bankine. Asfalterška dela je izvedlo podjetje Žveplan, njihova vrednost je znašala 56 000 evrov, ki jih je v celoti pokrila krajevna skupnost. Za vsa vložena sredstva in za večletno zgledno vzdrževanje makadamske ceste se je predsednik krajevnne skupnosti prav lepo zahvalil vsem domačim Planinčarjem.

Tudi župan Milan Čadež je vse prisotne lepo pozdravil in izrazil veliko veselje, da lahko prisostvuje otvoritvi, ko predajamo namenu 930 m nove asfaltne ceste v Bukovem Vrhu. Tako se je pred petimi leti pričeta investicija do Hotovnika letos nadaljevala in z asfaltom povezala še manjkajoči in zelo strm del ceste do kmetije Planinčar. Župan je poudaril, da je asfaltiranje številnih cest v občini tudi pripomoglo, da se višinske kmetije niso izpraznile.

Sledil je blagoslov, ki ga je opravil župnik Jože Stržaj. Ta je poudaril, da ljudje radi potujemo in da nas ceste povezujejo med seboj. Ob koncu je še zaželel, da bi bila povezava za vse domačine in ostale uporabnike vedno varna pot.

Nove asfaltne ceste so bili najbolj veseli uporabniki. V njihovem imenu se je vsem, ki so pripomogli k tej pridobitvi, iskreno zahvalil Jože Oblak, ki je vse zbrane povabil še na prijetno druženje na svojo kmetijo.

Anton Debeljak

V Poljanah nov bankomat

Poljanci smo bili kar dobra dva meseca nezadovoljni, saj smo čez noč ostali brez bankomata. Poštna Banka ga je brez kakršnega koli obvestila odstranila. Takoj so stekli pogovori z bankami, a glede na število dvigov pri njih ni bilo posebnega zanimanja. V začetku oktobra sta na povabilo župana Milana Čadeža prišla na ogled lokacije predstavnika Delavske hranilnice iz Ljubljane, ki sta takoj izrazila pripravljenost, da se krajanom omogoči lažji pristop dvigovanja gotovine. Iz Delavske hranilnice so nam že čez dva dni poslali v podpis pogodbo o postavitvi bankomata in 12. oktobra je bil bankomat že vgrajen, 14. oktobra pa so krajanje že dvigovali gotovino.

Delavska hranilnica je tudi na svoje stroške uredila in prepleškala zunanji del fasade na vhodu in notranji prostor, kjer je postavljen bankomat.

Za postavitev prostostoječega bankomata je bila zainteresirana Gorenjska banka. Ker lokacija v kulturnem domu ni ustrezala, so pogovori potekali med vodstvom KGZ Škofja Loka in Gorenjsko banko, a niso bili uspešni.

Vsem krajanom se opravičujemo za dvo-mesečno »odsotnost« bankomata in se prav lepo zahvaljujemo za potrpežljivost.

Prav tako se Krajevna skupnost Poljane prav lepo zahvaljuje vsem za vložen trud.

Anton Debeljak

Nova lokacija za pošto v Poljanah

V Poljanah od 1. avgusta 2015 dalje tamkajšnja pošta deluje kot pogodbeni pošta. Na Pošti Slovenije pojasnjujejo, da na tak način znižujejo stroške poslovanja, prav tako pa se izplača izbrani pogodbeniku. Tako je bil v Poljanah izbran izvajalec KGZ Škofja Loka, zato se je pošta preselila tudi v nove prostore in je v trgovini kmetijske zadruge v Poljanah. Kljub novi obliki pošte zaposleni v trgovini izvajajo in opravljajo univerzalne poštne storitve, tako da za stranke dostopnost do storitev ni poslabšana. Pravzaprav so uporabniki s tem pridobili, saj se je delovni čas razširil – od ponedeljka do petka je odprto od 9. do 17. ure, ob sobotah pa med 8. in 11. uro.

Pogodbenik KGZ, z. o. o., Škofja Loka, bo v imenu in za račun Pošte Slovenije in Poštne Banke Slovenije (PBS) opravljal:

- sprejem pošiljk,
- izročitev pošiljk,
- domači plačilni promet, čezmejno plačilo in izpis obrazca UPN,
- vplačila in izplačila z osebnih računov in hranilnih vlog PBS ter nekatere podporne storitve, kot npr. informacija o stanju na računu, sprejem vloge za obveščanje preko sporočil SMS, zamenjava knjižice,
- vplačila, izplačila in negotovinski prenos oziroma plačilo v breme TRR pravnih oseb pri PBS,
- vplačila poštne nakaznice za notranji in mednarodni promet,
- izplačila gotovine prek terminalov POS,
- prodaja znamk, dopisnic, nalepk AKOS, paketne embalaže, ovojnic, voščilnic in razglednic, obrazcev UPN, varnostnih nalepk, in virtualnih kartic mobilnih operaterjev.

Anton Debeljak

Občinska in krajevna priznanja v letu 2015

Na slavnostni prireditvi ob občinskem prazniku, ki ga občina Gorenja vas - Poljane praznuje 23. novembra, ob prvi pisni omembi naših krajev, je župan Milan Čadež podelil letošnja priznanja Občine Gorenja vas - Poljane.

Iz Krajevne skupnosti Poljane sta priznanje Občine Gorenja vas - Poljane prejela **Franc Miklavčič** za izviren odnos do narave in njenih danosti in **Krajevni odbor Rdečega križa Poljane** za dolgoletno človekoljubno delo.

Priznanje župana Občine Gorenja vas - Poljane pa je letos prejela mlada smučarska skakalka **Ema Klinec** iz Poljan za dosežene športne uspehe.

Priznanja Krajevne skupnosti Poljane so bila podeljena na prireditvi ob dnevu državnosti v Poljanah. Priznanja, ki jih je podelil predsednik KS Poljane Anton Debeljak, so prejeli: **Borut Pintar, Aleš Čadež, Joži Demšar in Floorball sekcija Športnega društva Poljane**.

V nadaljevanju so predstavljeni dobitniki občinskih priznanj iz naše KS in dobitniki krajevnih priznanj z utemeljitvami predlagateljev.

drevesne dediščine v Poljanski dolini. Knjiga je pomemben prispevek njega in nekaterih sodelavcev k evidentiranju in varovanju naše drevesne dediščine.

Kot gozdarja so Franca Miklavčiča poznali mnogi lastniki gozdov kot enega prvih inštruktorjev varnega dela z motorno žago. Z znanjem, prepričljivo besedo in izkušnjami, ki jim jih je nesebično podajal, je prispeval k varnejšemu delu v naših gozdovih.

Franc Miklavčič je bil med pobudniki Urekovih pohodov na Goro. Številnim skupinam in posameznikom je predstavljal okoliške hribe in naselja, pripovedoval o preteklosti teh krajev in predstavljal lokalne znamenitosti. Vse to z velikim znanjem in z njemu značilno iskricostjo in prepričljivostjo.

Skupaj z ženo Mileno porabljata prosti čas za pripravo in ponudbo domačih izdelkov v okviru blagovne znamke Babica Jerca in Dedek Jaka. Uporabljata Francetovo znanje in izkušnje o plodovih gozdnega drevja, ki se običajno niso uporabljala v prehrani ljudi. Ti dosežki so inovativni, sprejeti med uporabniki in prispevajo k pestrosti slovenske kulinarike.

Franc Miklavčič je kljub težkim življenjskim preizkušnjam osebnost, polna energije in dobrega pogleda na življenje. V svojem okolju je priljubljen. Ima enkratno danost opazovanja narave. Boga te izkušnje in spoznanja rad predstavlja vsakomur, ki mu zna in želi prisluhniti.

KRAJEVNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA POLJANE je prejel priznanje Občine Gorenja vas - Poljane za dolgoletno človekoljubno delo.

Začetki delovanja **Rdečega križa v Poljanah** segajo v trideseta leta prejšnjega stoletja. Po ustnem izročilu je Rdeči križ v Poljanah nadaljeval svoje delo takoj po končani drugi svetovni vojni, ko je vsesplošno pomanjkanje spodbudilo organizirano pomoč ljudem v hrani in oblačilih.

Z družbenopolitičnimi spremembami se je tudi ta organizacija prilagodila novim razmeram. Krajevni odbor Rdečega križa Poljane je prešel pod okrilje Območnega združenja Rdečega križa Škofja Loka, kjer rešujejo primere, ki presegajo delovanje krajevnega odbora.

Delovanje organizacije Rdečega križa v Poljanah temelji na sedmih osnovnih načelih: humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost, prostovoljnost, enotnost in univerzalnost.

V krajevnem odboru Rdečega križa Poljane je zelo aktivnih 13 prostovoljcev, zadolženih za posamezna področja socialnega dela. Oni najbolje vedo, kdo je potreben pozornosti. Znajo najti prave oblike pomoči najranljivejšim skupinam prebivalstva – pomagajo posameznikom in družinam. Razrešujejo marsikatero socialno in duševno stisko svojih sokrajanov in negujejo plemenito človeško lastnost, da naj ne bo v stiski

Dobitniki občinskih priznanj iz KS Poljane v letu 2015

FRANC MIKLAVČIČ je prejel priznanje Občine Gorenja vas - Poljane za izviren odnos do narave in njenih danosti.

Franc Miklavčič je bil rojen leta 1955 v Ljubljani. Živi v vasi Dolenja Ravan. Po končani srednji šoli je bil večino delovne dobe revirni gozdar na območju Blegoša in Stare Oselice. Odkar pomni, je Franc najtesneje povezan z naravo. Zna jo opazovati ter razumeti njene zakonitosti in ve, da se od nje lahko le učimo. Rezultat teh spoznanj je knjiga *Drevesa posebeži Poljanske doline*. Pomeni prvi in najcelovitejši pregled stanja

Franc Miklavčič

Martina Hrovat je prevzela priznanje za Krajevni odbor Rdečega križa Poljane

Prejemniki priznanj Občine Gorenja vas - Poljane

nihče osamljen. Starejše, osamljene in onemogle krajane obiskujejo ob rojstnih dnevih in godovih, tako v domačem okolju kot v zavodih za starejše.

Krajevni odbor Rdečega križa Poljane že vrsto let organizira zelo dobro obiskano srečanje starejših krajanov, ki se začne s sveto mašo v poljanski cerkvi in nadaljuje s kulturnim programom, pogostitvijo in prijetnim druženjem v Kulturnem domu v Poljanah.

Krajevni odbor Rdečega križa v Poljanah že 18 let vodi gospa Martina Hrovat. Požrtvovalno delo predsednice in vseh članov odbora zasluži pozornost in priznanje. V vseh letih delovanja so prizgali mnogo iskric hvalečnosti v očeh ljudi, potrebnih pomoči in sočutja.

EMA KLINEC je prejela priznanje župana Občine Gorenja vas - Poljane za dosežene športne uspehe v smučarskih skokih.

Ema Klinec se je rodila leta 1998 v Kranju. Živi v Poljanah nad Škofjo Loko. Ema se je kot komaj šestletna deklica pridružila starejšima bratu Gašperju in sestri Barbari in se podala v svet smučarskih skokov. Vsem trem sta, poleg starejših dveh, Andraža in Katarine, starša Vida in Andrej ves čas nudila veliko podpore in spodbude, saj so se vsi trije z vso resnostjo posvetili smučarskim skokom in v šport vložili veliko truda, energije in časa.

Od leta 2004 tekmuje na državnih in mednarodnih tekmovanjih, na katerih niza odlične uvrstitve. Prvi naslov državne prvakinja med članicami je doseгла pri trinajstih letih.

Poletje 2013 je bilo za Emo prelomno, saj je dobila dovoljenje za nastop na tekmah

svetovnega pokala. Prva slovenska ženska zmaga med svetovno elito v Courchevelu je bila lepa popotnica za zimsko sezono. Ta se je dobro začela, a poškodba kolena januarja 2014 ji je žal preprečila nastop na olimpijskih igrah v Sočiju in mladinskem svetovnem prvenstvu, kjer je osvojila že dve medalji, in sicer zlato ter bronasto iz ekipnih tekmovanj.

Poškodba ji ni odvzela veselja do skakalnega športa in v letošnji poletni sezoni se je vrnila na treninge in tekmovanja. Sezono je okronala z dvema naslovoma državne prvakinja in skupno zmago v celinskem pokalu.

Ema Klinec je članica skakalne sekcije ŠD Poljane. Tekmuje za SK Alpina Žiri, kjer jo trenira Jernej Kumer, in za državno reprezentanco pod okriljem trenerja Staneta Baloha.

Emi želimo še veliko uspehov in čim manj poškodb na njeni nadaljnji športni poti.

Ema Klinec

Dobitniki priznanj KS Poljane v letu 2015

BORUT PINTAR je prejel priznanje za uspešno in dolgoletno delo v Prostovoljnem gasilskem društvu Poljane ter za zasluge pri delu z mladimi, ki jih z navdušenjem in zagnanostjo vključuje v delovanje gasilske organizacije.

Borut Pintar je že od malih nog zapisan gasilstvu. V društvu je dejaven že več kot 24 let. Njegovo delo pa je postalo posebej opazno potem, ko je leta 2008 postal predsednik mladinske komisije društva ter s tem prevzel pomembno nalogo pri izobraževanju in vodenju najmlajših. V času njegovega vodstva je mladina dosegala najvišje rezultate na vseh tekmovalnih področjih, mladinske ekipe Prostovoljnega gasilskega društva Poljane pa so postale prepoznavne in se začele meriti z najboljšimi ekipami na ravni države. Vizija dela z mladimi, ki jo je vnesel Borut v društvo, se je izkazala za izredno pozitivno in pravilno, kar je več kot razvidno iz rezultatov, ki jih društvo dosega z mladimi na tekmovanjih, ter iz številčnega mladega članstva ter prav tako številčne ekipe njihovih mentorjev.

Borut Pintar delo z mladimi v društvu dopolnjuje z aktivnim članstvom v operativni enoti društva, kar pomeni, da je 24 ur dnevno pripravljen priskočiti na pomoč človeku v stiski. Pri operativnem delu kaže izredno predanost, kar dokazuje tudi njegov velik interes za redna izobraževanja in usposabljanja. Pozabiti ne smemo tudi Borutove odgovornosti pri vseh redarskih urah, ki jih gasilci opravijo za varnost in dobro kraja, pa tudi njegove prizadevnosti za promocijo gasilstva ter kraja, v katerem deluje.

V odnosu do drugih je Borut vedno korekten in pošten. S svojo preprostostjo, a strokovnim poznavanjem gasilske dejavnosti in tehnike zna vedno stopiti v dialog in prisluhniti. Je človek na mestu, ki ima točno načrtane cilje in smernice, a hkrati izreden občutek in posluš za človeka. Prostovoljstvo mu je resnično položeno v zibelko. To bodo potrdili tudi krajani, ki so v nesreči kadar koli stopili v stik z njim.

Prejemniki priznanj KS Poljane

JOŽI DEMŠAR je prejela priznanje za dolgoletno uspešno in požrtovalno delo v Društvu podeželskih žena Blegoš, s čimer prispeva k prepoznavnosti in družbeni razgibanosti kraja.

Joži Demšar, predsednica Društva podeželskih žena Blegoš, je aktivna članica upravnega odbora društva že 15 let.

V času dveh predsedniških mandatov je izpeljala številne dogodke, skrbela za koordinacijo, obveščanje in bila glavna organizatorica dogodkov. Že dolga leta sodeluje na Tednu podeželja v Škofji Loki in s tem skrbi za promocijo kraja. Prav tako že vrsto let organizira Srečanje kmetov na Blegošu. Leta 2012 je z društvom sodelovala pri Srečanju kmetov Gorenjske. Istega leta je v sodelovanju z Zvezo kmetov Slovenije prevzela organizacijo koncerta Naj pesem družin. S pomočjo članic se je leta 2013 povezala z združenjem Europadonna, ki s svojimi projekti ozavešča javnost o pomenu zdravega načina življenja ter o rakavih boleznih. Delo njene organizacije je tudi letošnji dogodek v Poljanah, ki nosi naslov Ženske malo drugače. V sodelovanju s turistično agencijo Kompas pa je prav tako letos pripravila promocijo naših krajev.

Njeno delo doslej ni ostalo neopaženo. Je namreč prejemnica pokalov prvih mest na državni ravni: v Vipavi je leta 2010 na tekmovanju v vožnji s traktorjem z enoosno prikolico dosegla 4. mesto, leta 2011 v Turnišču 2. mesto, leta 2012 pa v Krškem 1. mesto. Leta 2003 je bila celo nominirana za mlado kmetico leta.

Joži Demšar se ne posveča zgolj lastnemu uspehu in uspehu društva, pač pa nesebično ponuja svojo pomoč tudi članicam in njihovim družinskim članom ali poskrbi za njihovo druženje. Mnogokrat s svojim pecivom požrtovalno prispeva k prijetnemu zaključku kakšnega kulturnega dogodka v kraju. Obenem pa uspešno vodi kmetijo, vzgaja šest otrok in skrbi za urejenost domačije in njene okolice.

ALEŠ ČADEŽ, član Karate kluba Ronin Poljane, je prejel priznanje za dolgoletno uspešno športno kariero ter za dosežke na evropskih in svetovnem prvenstvu v karateju.

Aleš Čadež je član Karate kluba Ronin Poljane od njegove ustanovitve leta 2006 dalje. Leta 2007 se je vključil v tekmovalni sistem JKA (*Japan Karate Association*) zveze Slovenije. Karate klub Ronin je zastopal na vseh pokalnih turnirjih in državnih prvenstvih omenjene zveze, kjer je dosegel številne vidne uspehe. Zaradi tega je bil leta 2012 poklican v kadetsko reprezentanco Slovenije v disciplini borbe (kumite).

Leta 2012 je nastopil na Evropskem prvenstvu v Parizu, leta 2013 pa na Evropskem prvenstvu v Kruševcu v Srbiji, kjer je dosegel dve tretji mesti, eno v disciplini borbe med kadeti, drugo pa v disciplini ekipne borbe prav tako med kadeti.

Ves ta čas se je redno izobraževal in izpopolnjeval na izobraževanjih v Sloveniji, na Hrvaškem, Madžarskem in

tudi na Japonskem. Leta 2013 je uspešno opravil izpit za mojstra karateja (1. DAN).

Vrhunec svoje športne kariere je dosegel oktobra 2014, ko se je na 13. Svetovnem prvenstvu v Tokiu na Japonskem, uvrstil na odlično 3. mesto v disciplini borbe med mladinci. Slednji Alešev rezultat je daleč največji uspeh JKA karateja v Sloveniji, za kar mu je JKA Slovenije podelila tudi priznanje. Rezultat je odmeval tudi na Radiu Sora, saj je bil izbran za naj dogodek meseca oktobra 2014 ter za tretji naj dogodek v letu 2014.

Aleš Čadež je s svojim pristopom k vadbi karateja ter posledično z rezultati, ki jih je dosegel v slovenskem, evropskem in svetovnem merilu, odlično predstavljal Krajevno skupnost Poljane daleč po svetu.

FLOORBALL SEKCIJA Športnega društva Poljane je prejela priznanje za 10-letno uspešno delovanje ter vidne športne uspehe državne ravni, dosežene v letu 2015.

Floorball je na Poljanskem že nekaj časa eden vodilnih ekipnih športov, letos pa mu je na državni ravni uspel večji preboj.

V članski konkurenci je ekipa napredovala iz tekme v tekmo. V rednem delu slovenske elitne lige so brez težav premagali ljubljansko Olimpijo, se uvrstili v finale, kjer pa jim je v igri z ekipo iz Borovnice zmanjkalo nekaj sreče. Po koncu rednega dela slovenske elitne lige so člani tako zasedli drugo mesto z le eno točko zaostanka za vodilno ekipo.

Skozi leto se je zanimanje za floorball med mladimi v kraju večalo in ob koncu leta preseglo število 30. Mladi so igrali v treh starostnih kategorijah. Najmlajši, v kategoriji do 11 let, so pokazali veliko veselja do športa in napredovali iz igre v igro.

Mladi do 13. leta starosti so nastopali v mešani ekipi. Približno polovica med njimi je bilo deklet, ki so se enakovredno kosala s fanti. Ekipa je dosegla končno drugo mesto in s tem izboljšala uvrstitev iz lanskega leta. Njihovo Tino Čemažar pa so razglasili za najboljšega vratarja lige. Ekipa najstarejših mladincev, v kategoriji do 16 let, se je v odlični sestavi potegovala celo za naslov državnega prvaka, a na koncu po hudi borbi osvojila odlično drugo mesto.

Zaradi velikega zanimanja za floorball so se v sekciji floorballa ob koncu sezone odločili ustanoviti tudi žensko ekipo, ki že pridno trenira, da bo lahko v naslednjem letu tekmovala na državnem prvenstvu.

Floorball sekcija Športnega društva Poljane se v svojih prizadevanjih že deset let trudi, da bi se mladi odločali za kvalitetno in aktivno preživljanje prostega časa. Vrh njihovih prizadevanj je vsako leto tudi turnir ŠvicBol, ki ga pripravijo na domačem igrišču, nanj pa povabijo ekipe od drugod po Sloveniji. Letos se je prijavilo na turnir 25 ekip, kar je rekordno število.

Zbral in uredil Jaka Šubic

Leto Gospodovo 2015 v očeh kronista

Trije zunanji dogodki so nas letos posebej zaznamovali: petdesetletnica položitve temeljnega kamna za novo župniško cerkev, obnova tlaka v podružnični cerkvi sv. Volbenka na Logu in ureditev zunanjščine podružnične cerkve na Gori. Ker je prvi dogodek v tej številki obširno obdelan, se bom dotaknil le drugih dveh.

Cerkev sv. Volbenka se nahaja na terasistem pomolu (488 n. m.) v naselju Na Logu v Poljanski dolini. Je podružnična cerkev Župnije Poljane nad Škofjo Loko in je kot cerkev z dvema zvonikoma dobro vidna z obeh strani Poljanske doline, izpred nje pa se ponuja lep pogled na tok Poljanske Sore, okoliško hribovje in na Tavčarjevo posest na Visokem pri Poljanah. Teritorialno se nahaja na območju občine Škofja Loka.¹

Cerkev, ki je bila 31. 7. 2007 razglašena za spomenik lokalnega pomena, je bila pozidana v drugi polovici 17. stoletja in je odličen primer stavbarstva takratnega časa. Stavba sodi med najlepše slovenske primerke pozne renesanse ob prehodu v barok. Vhodno pročelje z dvema zvonikoma, ki sta leta 2007 znova pridobila značilni čebulasti strehi, ima lope, ki so dajale zavetje romarjem. Cerkev svojo mogočnost opravičuje, ker je bila zgrajena kot romarska cerkev. Še v začetku prejšnjega stoletja so k sv. Volbenku radi romali slepi.²

Z notranjo opremo so se slikarji Šubici, ki so izhajali od tod, zapisali v tukajšnjo cerkev z velikimi črkami. Slika Brez-

madežne na oltarju sv. Frančiška Ksaverija v niši je eno najlepših del Janeza Šubica. Njegove so tudi slike v obeh stranskih oltarjih. V glavnem oltarju tron zakriva slika Alojza Šubica. Slike, baročni oltarji in renesančna arhitektura se dopolnjujejo in tako nakazujejo tisto skladnost, ki bi morala vladati v človeku, ko poroma sem. Tu je tudi razlog, da želijo številni pari začeti skupno pot z Božjim blagoslovom prav v cerkvi sv. Volbenka.³

Zaradi dobrih akustičnih pogojev v njej velikokrat prirejajo koncerte resne glasbe. Turistični delavci iz Škofje Loke čedalje pogostejše vodijo sem turiste, ki občudujejo ta biser sakralne stavbne dediščine.

Urejenemu pročelju z zvonikoma se je v letih 2008 in 2009 tako pridružila še celotna ladja z novim napuščem, obrobami in žlebovi na strehi ter sveže prepletkana fasada po smernicah Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

K izboljšani notranji podobi cerkve sv. Volbenka bo gotovo pripomogel nov tlak, ker je dosedanji dobesedno razpadel in je bila hoja po njem otežena. Dela je izvajalo Zidarstvo Božnar z zagnanimi prostovoljci izpod zvona sv. Volbenka. Ves tlak je izkopan, temelji osušeni s polmetrsko nasuto plastjo tolčenca, položen je osnovni plavajoči tlak in estrih kot podlaga za kasnejši kamniti tlak, ko bodo krajani zbrali sredstva. Kapilarno vlago iz sten smo pregnali z odbijanjem vlažnega ometa in stene ponovno ometali s sušilnim ometom. V notranjosti cerkve se čuti svežina in odsotnost vlage. Prizadevanja za uredi-

tev cerkve je podprla tudi občina Škofja Loka z razpisom, na katerem smo uspešno kandidirali za dvajsetodstotni delež pri saniranju tlaka.

Izredna pridobitev pri sv. Volbenku je tudi obnovljen križev pot, ki ga je restavrirala in nekatere postaje, ki so zaradi vlage propadle, na novo narisala restavratorka Jerneja Kos, domačinka iz Vinharij.

V zvezi z obnovo cerkve na Malenskem vrhu smo padli v čudno »štorejo«, a hvala Bogu s srečnim koncem (torej je postala »žlahtna«). V lanskim decembrski številki *Podblegaških novic* se je avtor članka o kulturni dediščini »Obnova ali ...« spraševal, kaj bomo sploh še imeli pokazati turistom pa tudi zanamcem zaradi »barbarskega« odnosa do kulturne dediščine.

Ker je bila v članku omenjena tudi cerkev na Gori, smo odgovor na zastavljeno vprašanje, kaj bomo sploh še imeli pokazati, slovesno proslavljali na veliki šmaren s škofom Jamnikom in vsaj tisoč tristo navzočimi.

Romarska cerkev Marijinega vnebovzeta na Malenskem vrhu je namreč zgrajena 985 metrov nad morjem. Ker je izpostavljena vremenskim neprilikam (orkanski veter, dež ali sneg z močnim vetrom), je kljub temeljiti obnovi, ki je bila izvršena okrog leta 1985 (nova streha, nova fasada), začela streha zamakati, fasada pa razpadati. Ker je Gora pri-

ljubljena romarska in pohodniška točka, je zanemarjena cerkev (posnetki so vidni na različnih iskalnikih po spletu) kvarila pogled na urejeno okolico. Na prostoru pred cerkvijo se namreč odvijajo kulturno-športne prireditve, kot so romarski shodi, Urekov pohod, šolske ekskurzije, obisk slušateljev mednarodne jezikovne šole slovenskega jezika, skavtski shodi. Pisatelj Tavčar jo v po-vesti *Cvetje v jeseni* večkrat omenja. Glavni oltar velja za tretji zlati oltar na Gorenjskem.

Zaradi meteorne vode, ki je prodirala z vzpetine, in neurejenega odvajanja okrog cerkve je bila potrebna izvedba drenaže pred cerkvijo, v sami lopi in okrog cerkve. Zaradi kapilarne vlage je omet znotraj propadal okrog in okrog do višine dveh metrov. Sledovi zamaknjenja strehe so dobro vidni na stropu in na plesni, ki ga krasi. Talna vlaga, dež, veter in sneg so se pošteno požvižgali na kulturno dediščino. Do izvršene obnove res ni bilo kaj pokazati turistom. Ubogi zanamci, če bi morali še naprej občudovati propadajoči kulturni spomenik!

Vsa vzdrževalna dela so bila izpeljana strokovno z usposobljenimi izvajalci in po številnih posvetih zaradi izrednih vremenskih okoliščin, katerim je cerkev na taki višini izpostavljena.

Obnovljena je bila celotna streha. Namješeni so bili tudi žlebovi, ki jih prej sploh ni bilo. Za odvodnjavanje, drenažo, obnovitev fasade in ureditev okolice je poskrbelo Zidarstvo Božnar. Pleskarska dela je s paropropustno fasadno barvo proizvajalca Roefix iz Nemčije izvedel domačin Janez Špik, takrat še s. p., po skrbno izdelanem načrtu in elaboratu Bernarde Jesenko Filipič, višje sodelavke na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj, ki je hkrati domačinka in ima izreden smisel za ohranjanje kulturne dediščine. Dotrajana okna je nadomestil z novimi v istem slogu in omogočil zračenje Simon Demšar iz Javorij. Brat Luka je izdelal nadstreške nad vrati in z ekipo obnovil in zaščitil troje zunanjih vrat. Oba vhodna portala je strokovno uredil kamnosek. Na desnem portalu je nosilni steber, ki je bil iz betona in zlomljen (razpoka je bila široka 2 cm), nadomeščen z av-

tohtonim naravnim kamnom. Očiščen je tudi kamniti zaključek podzidka (cokla) na zvoniku, ki tvori zaščito (nekakšno kamnito streho) izpostavljenim delom podzidka zvonika, ki so iz manj kompaktnega materiala in na ta način zavarovani pred propadanjem zaradi vremenskih vplivov.

V marčevskih *Podblegaških novicah* nas je predstavnik Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine (ZVKDS-a, Območna enota Ljubljana) sicer obtožil uničenja kamnitega gotskega portala, nestrokovnega, grobega zamazanja s cementom »stikov med kamnitimi segmenti kamnite baze zvonika in dela cerkve ter uničenja lesene stene s kovano mrežo v lopi«. S ključarji smo se spraševali in se pri tem veselo muzali, kako da strokovnjak z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ne razlikuje med gotiko in barokom, ko je med njima vendar dvesto let razlike. Cerkev na Gori je bila zgrajena v letih 1703 do 1705, torej v baroku in dvesto let za gotiko. Nosilni steber, ki je bil iz betona in zlomljen ter z obnovo nadomeščen z novim iz naravnega kamna, prav tako ni bil iz gotike, ker takrat cementa sploh niso poznali. Med obtožbami nam ni bilo jasno, kje naj bi bila ta lesena stena in kakšna kovana mreža jo je krasila. O tej steni namreč nihče od domačinov nič ne ve, da je obstajala. Kako je možno uničiti stvari, ki jih ni? Da ni imel predstavnik Zavoda morda v mislih lesene stene s kovanimi križi pri sv. Volbenku na Logu, ki pa je še vedno tam, in je vse skupaj pomešal? Ko smo ga pismeno prosili, da pojasni svoje pisanje o cerkvi na Gori, odgovora, žal, nismo bili vredni.

Na očitek, da smo pri obnovi cerkve na Gori »uničili« kulturno dediščino, sprašujem, kakšen odnos do kulturne dediščine pa je imel Zavod za spomeniško varstvo LRS (prednik današnjega ZVKDS) v preteklosti, ko je odločilno pripomogel, da je prišlo do podrtja župnijske cerkve v Poljanah, ki je bila mojstrsko delo baročnega arhitekta Mačka. Utemeljitev je bila zelo »strokovna«: »[...] V zvezi s spredaj navedenim ugotavlja Zavod za spomeniško varstvo LRS, da delne ruševine župnijske cerkve v Poljanah ne predstavljajo

spomeniške vrednote, ki bi jo bilo treba varovati.« V knjigi *Arhitektura 18. stoletja na Slovenskem*, Obdobje zrelega baroka, Katalog razstave Arhitekturnega muzeja, Ljubljana 2007, na strani 70 piše: »Nobena starejša baročna stavba na Slovenskem se ne more primerjati s Poljanami ... V tej cerkvi je stavbenik dokazal svojo izjemno ustvarjalno sposobnost in povzdignil cerkev na nov način.« Pa razumi, kdor more!

Skrb za ohranjanje kulturne dediščine je ZVKDS pokazal tudi s tem, da nas je prijavil Inšpektoratu za kulturo in medije. Inšpektorica, višja svetovalka Mateja Zupan z omenjenega inšpektorata, je v zapisniku z dne 18. 6. 2015 ugotovila, »da je investitor dela izvedel v korist objekta, da je s tem preprečil nastajanje nove škode na cerkvi ter da z izvedenimi deli ni nastala večja ali nepopravljiva škoda na kulturnem spomeniku«.

V smislu 4. člena Odloka o razglasitvi cerkve Marijinega vnebovzetja na Malenskem vrhu za kulturni spomenik lokalnega pomena nam je s prepotrebnimi vzdrževalnimi deli tako uspelo ohraniti kulturne, umetnostne, zgodovinske in krajinske vrednote spomenika; povečati njegovo pričevalnost in predstaviti kulturne vrednote spomenika javnosti.

Naloženo pokoro Inšpektorata za kulturo in medije smo pa tudi opravili. Od ZVKDS-a Območna enota Ljubljana smo pridobili kulturnovarstvene pogoje (KVP) in kulturnovarstveno soglasje (KVS) tako, da je volk sit in cerkev lepa. In še Občina Gorenja vas - Poljane je podprla končano obnovo s povrnitvijo desetine stroškov. Konec dober, vse dobro. Zdaj obiskati Goro je res praznik!

Jože Stržaj, župnik

Šubičeva hiša v letu 2015 dokončno urejena in odprta

Poljanska dolina je v letu 2015 dočakala tudi odprtje dokončno obnovljene, urejene in kot pravi kulturni center oživiljene Šubičeve hiše.

Le dan pred 3. festivalom karikatur so septembra lani zaropotali stroji pred njo, a šok smo hitro preboleli, festival je uspel, vedno živahno gradbišče pa je vendarle pomenilo upanje, da bo hiša s prireditveno ploščadjo in urejeno okolico kmalu v polnosti zaživela. Organizacija dogodkov je bila v letu 2015 seveda zelo otežena, a gradbišču navkljub jih v prvi polovici leta vendarle ni manjkalo. Ustvarjalne delavnice (rezbarstvo, drsanke, kopica počitniških ustvarjalnih delavnic za šolarje) in razstave (aprila je razstavljala domačinka Jerca Oblak, nagrajenka Ekstempora Iveta Šubica 2014) so se kazale navzven, tisto najpomembnejše pa se je dogajalo v ozadju.

Ekipa restavradorjev je pod vodstvom Klavdija Zalarja končala obnovo drugega nadstropja, njihovo delo pa so z zanimanjem opazovali številni učenci poljanske osnovne šole in vrtca, tudi sicer stalni obiskovalci razstav in delavnic. Obnovljen bivalni prostor s šablonskimi poslikavami z začetka 20. stoletja na prvi pogled deluje kot običajna etnografska zbirka, a skriva precej več. Neštete zgodbe, ki so jih v številnih pisanih zapisali podobar Štefan Šubic in njegovi sinovi slikarji, je

odkrila, prebrala in v smiselne sklope zbrala Maruša Gantar. Z njimi je osvetlila številna področja življenja slikarjev ter odnose med njimi.

Z Borisom Deanovičem iz Restavratskega centra Slovenije pa smo snovali postavitev muzejske zbirke, jedro Šubičeve hiše. Posebno pozornost smo namenili izobraževalnemu duhu razstave. Z mnogimi orodji restavradorja Mirka Šubica so v resnično zanimivi zbirki tudi najmlajšim razumljivo razloženi postopki slikarstva, izdelave freske in rezbarstva s pozlato. Demonstracije orodjem vdihujejo življenje, tudi s pomočjo čudovitih študij s posameznimi fazami izdelave. Študiji slike in freske je izdelala Maja Šubic, rezljan baročni okvir pa Erik Curk.

V sklopu odprtja sta se najprej zvrstila Ekstempore Iveta Šubica, ki je postregel z vrhunsko razstavo del Združenja umetnikov Škofja Loka in gostov, in razstava v volni upodobljenih zgodb Loškega Karle Rihtaršič. Povodnega moža, lubniških škrtov in velikanov, Agate iz *Visoške kronike* in drugih so bili veseli tako otroci kot odrasli.

Vrhunec leta 2015 pa je vendarle predstavljalo slavnostno odprtje Šubičeve hiše na torek, 8. septembra, – datum, ki poleg obletnice smrti slikarja Jurija Šubica obeležuje tudi obletnico odkritja spominske plošče v stari poljanski cerkvi. Plošča, ki je po rušitvi stare cerkve dolgo veljala za izgubljeno oz. uničeno, v vhodni veži Šubičeve hiše po skoraj 120 letih ponovno priča o pomenu Jurija in Janeza Šubica. Pestro otvoritveno dogajanje je dva dni kasneje s pred-

Slavnostno odprtje Šubičeve hiše

¹ https://sl.wikipedia.org/wiki/Cerkev_sv._Volbenka,_Na_Logu.

² http://www.kam.si/romarske_cerkve/volbenk_v_poljanski_dolini.html.

³ http://www.kam.si/romarske_cerkve/volbenk_v_poljanski_dolini.html.

vanjem umetnostne zgodovinarke Ane Kocjančič o Jurijevih freskah v atenski Schliemannovi palači zaokrožil Blaznikov večer v sodelovanju z društvom Škofja Loka.

Tudi karikatura se je v Šubičevi hiši res dobro prijela. K temu pripomoreta v karikaturah naslikana »Aleja znamenitih Poljancev« ter že tradicionalni Festival karikatur. Ustvarjalni del četrtega po vrsti smo 17. oktobra izvedli v obnovljeni dvorani Sokolskega doma v Gorenji vasi, ustvarjene portretne karikature karikaturistov Kostadina Naskova (Makedonija), Mirka Maleja (Avstrija), Matota in Joleta Poklukarja ter Borisa Oblaka in pridruženih slikarjev Janeza in Mateja Plestenjaka ter Tita Nešoviča pa razstavili v galeriji Šubičeve hiše.

Za smeh in navdušenje pa je poskrbel tudi risani film *Visoška kronika* mladega loškega ustvarjalca Tonija Mlakarja. Z oktobrsko projekcijo in razstavo smo položili odlične temelje sodelovanja z novim vodstvom Loškega muzeja. Želim pa si, da bi v prihodnje spletli široko mrežo sodelovanj tako z domačimi kulturnimi in turističnimi društvi, bližnjimi muzeji in profesionalnimi umetniki iz Slovenije in tujine. Vrata ateljeja so odprta, grafična preša, ponk, slikarska stojala pa pripravljena, da se na njih izrazi tisto, kar so v hiši pred več kot sto leti z vso predanostjo gojili Šubici – Umetnost z velikim U.

Bralcem *Vaščana* želim ustvarjalnih idej polno leto 2016!

Boris Oblak, Šubičeva hiša

naporen življenja vdih, praznik pa takoj za njim blagodejni krajši izdih. Oboje mora v ritmu vztrajati, ker vesoljni red tako zahteva. Le-ta si je – že davno tega – naravo čisto podredil, in vse, kar živo je – se suče, giblje, miga –, v nenehnem ritmu izgineva. V vesoljno ritmično pretakanje se je ujelo tudi kulturno društvo v Poljanah, le s to razliko, da miruje, ko drugod se dela, in delovno postane, ko spet praznik se obeta. Le mirno kri. V tem ne vidim sence greha. Pomembno pri vsem tem je le, da delovanje ritmu ustreza. Saj majhen del narave tudi spi, takrat ko Sonce na njen konec Zemlje gleda, in potem ko leže noč, ta vrsta vstane, išče hrano, jé, teka, leze, leta. In ker moram v pričujočem članku pisati o delovanju društva, pišem v tem primeru o praznikih, seveda. Pa pojdimo kar po vrsti.

Na Miklavžev večer človeški drobižek z žerjavico v velikih očeh in nekaj strahu v drobnih kosteh nestrpno pričakuje svoj veliki praznik. Tudi lani (ker zaradi narave dela članek nastaja novembra, imam v mislih Miklavžev večer decembra 2014) so v svojem »adventu« v kulturnem domu v nepregledni množici najprej prisostvovali blaženi nebeški vaji angelskega petja, ki so jo prekinili grobijanski parkeljni pošastnih strasti in delno kravjega videza ter vzbudili v dvorani kar nekaj krčevitega strahu in celo cmeravega dretja. A za hudim pride vedno dobro, le želeti si je treba. V veliki želji so zato uspeli priklicati moč žato svetniško postavo. Skrita v gosto brado, žlahtno tkanino, zašiljeno svetni-

ško kapo nad lasato glavo, je najprej z votlim zvokom palice pozornost pridobila, nato iz zlate knjige nepridipravom vzgojne lekcije delila ter na koncu vsem pridnim še sladka darila izročila. Izkazalo se je, da je pridnih v Poljanah zares veliko, če smo bolj natančni, okrog 400. A zdi se mi, da je imela pri vsem tem precej prstov vmes tudi kulturnica Hermina Peternel.

V megleni molk neznanstva bila sta nam zavita dva moža – eden Poljanec, drugi Predmoščan – do letošnjega kulturnega praznika, ko smo v kulturnem domu v večerni uri (ob pomoči Izidorja Jesenka) rahlo privzdignili tančico fotografske amaterske preteklosti in se z njima prvič srečali. Lahko bi napisala: po rasti sta bila visoka in tršata, v glavo plešasta, morda kosmata, šegavih oči ali blede polti in v obraz morda oba oglata. Pa ne morem, ker ju v resnici nismo videli, čeprav sta na prehodu iz 19. v 20. stoletje najmodernejše fotografske slike delala. O njima lahko na kratko le povem, da je bil starejši, Ivan Šubic – sorodnik slikarjev Šubicev, profesor matematike in fizike, organizator obrtnega šolstva v Ljubljani in kasneje njegov direktor –, prvi pomembni fotoamater ter pobudnik in prvi predsednik Kluba amaterjev fotografov v Ljubljani. Drugi, mlajši, zdravnik, dr. Rado Ferlan, Predmošančkov iz Predmosta, pa drugi pomembni fotoamater, ki je leta 1901 razstavil pri foto-odseku Slovenskega planinskega društva okrog sto svojih fotografskih motivov.

Skupaj s številnim potomstvom so starši marca, ob prazniku staršev, v Polja-

Praznična delovna izmena kulturnega društva

»Hvala Bogu, da imamo praznike!« radi po napetem delu v odrešitev iz sebe iztisnemo; ker z njimi hitri čas pojenja, ker se telo (in duša v njem) spočije in se napije poživljajoče življenjske energije. In potem, ko praznik mine, zopet je na vrsti delo. Tako to gre, ker delo in praznik sta – kot dan in noč – v neprestani medsebojni izmenjavi. Pri tem je delo

Poljanski orgličarji v gosteh v Mengšu

nah izvedli popolno zavzetje dvorane kulturnega doma. Ker se prireditve brez napovedovalca ni in ni hotela začeti, se je suh in miren zrak postopno zgoščal in napenjal. Še dobro, da je pravočasno niti v svoje roke vzela majhna lesena marioneta, ki je menda že dolgo na rjastem žeblju v zaprašenih garderobi visela. Za tiste, ki ste prireditve zamudili, pa naj povem, da je to bila le mala, drobna gledališka ukana, v igrano zgodbo preoblikovana, ki sta jo odigrali tretješolka Tinkara Tušek in lesena lutka z imenom Mojca Pokrajculja, ki je svoje starše iskala. Zgodba – ki jo je zapisala moja malenkost in ki so jo s plesom, z zborovsko pesmijo ter recitacijo (pod mentorstvom Matjaža in Petre Slabe) v veselje vseh zbranih prekinjali otroci Osnovne šole Poljane – se je za vse dobro končala. Pravzaprav sta jo zaključili dve mami, vsaka s svojo življenjsko zgodbo in starševskimi priporočili, po katerih je poizvedoval Goran Šušnjar.

»Noben človek si sam ne izbere svoje narave in časa svojega življenja; vsakdo se rodi v neko družino, v neko družbo, v neko kulturo in izročilo. A vse to niso samo omejitve njegove svobode, ampak predvsem enkratne možnosti, ki so mu dane z življenjem,« je na predvečer dneva državnosti na prireditvi v Poljanah dejal slavnostni govornik dr. Brane Senegačnik. Pa tudi tole: *»Samostojna država je najvišja oblika, v kateri lahko narod živi polno življenje. Država je resda samo okvir: živeti in delovati v njem moramo mi sami. A vendar nam ta okvir daje najvišjo možnost svobode, ustvarjalnosti in solidarnega življenja.«* Kot bi slutili govorjene besede in jih vzeli strogo resno, še preden so sploh bile izrečene, smo Poljanci v državljanski zavesti skupaj gnani izpeljali prazniku svečano prireditev. Številke, ki so merile sodelujoče (krajevna društva, KS Poljane, učenci OŠ Poljane, en moški in trije ženski šolani vokali – vsak spol posebej v isti klavirski spremljavi, harmonikar, violonistka, zbor z avstrijske Koroške, zakonca z vezno besedo), publiko in žrtvovani čas (skupaj z mašo je prireditev trajala tri ure), so se seštevale in vsote brale v presežkih. A močna državljanska zavest se ne kaže pri Poljancih zgolj v kvantiteti, predvsem je kvaliteta tista, ki je dala

nam čutiti, da je dan državnosti v državi med prazniki največjimi. Zasluge zanjo imajo vsi vpleteni, največje pa že vrsto let organizator prireditve, Janez Arnolj.

Orglice so drobno glasbilo, nekakšna žepna izdaja harmonike, zelo prikladne za v svet in veselo vandranje. Zato so se Poljanski orgličarji morali orglicam pač prilagoditi in postali so nekakšni potujoči vandravci. Med poljanskimi kulturniki pa zaradi narave dela štrlijo kot nekakšna zunajpraznično delovna izjema. Z orglicami letos so na pot odšli v Staro Loko, pogledali v bližnji Sveti Duh, mahnili po dolini do Leskovice in sosednje Nove Oselice, stopili v Mokronog, skočili v Železnike, zavili dvakrat med Dolenjce in potem domov na Videm, kjer – kot že vrsto let – sami so gostili glasbene skupine, med njimi tudi njim podobne orgličarje. A ker življenje jim je vandranje, se v domačem kraju niso dolgo zadržali, pač pa z orglicami v roki obiskali še Uskovnico, bohinjsko Srednjo Vas, Šmarco pri Kamniku, Mengeš ter svoj glasbeni krog sklenili v Rožeku na avstrijskem Koroškem.

Tako, tudi jaz sem svoj krog, ki naj bi bil nekakšno kratko poročilo o delovanju Kulturnega društva za leto 2015, tukaj sklenila, vsem kulturniškim delavcem pa bi rada ob tej priliki nalila veliko kulturniškega poživila in ga skupaj z vami za srečno novo leto na dušek spila.

Jerneja Bonča

Rdeči križ v letu zatišja in utečenega dela

Za krajevno organizacijo Rdečega križa Poljane je bilo letos precej bolj umirjeno leto. Po lanskim jesenskim hudim poplavi, kjer smo aktivno sodelovali, je bilo nekoliko zatišja, zato smo nadaljevali z že utečenim delom, ki je obsegalo pomoč družinam in posameznikom, ki se težje prebijajo skozi vsakdan, obiskovali smo starejše ob rojstnih in godovnih dnevih ter pripravili tradicionalno srečanje starejših Poljancev, na katerem je bila letos rekordna udeležba. Prav to srečanje je vedno najlepši dogodek v delovanju naše organizacije, ki ne razveseli samo

Še vedno si imamo veliko povedati.

povabljenih, temveč tudi tiste, ki ga pripravljamo.

Ob vstopu v novo leto vam želimo, da bi znali videti in se veseliti drobnih radosti, ki jih prinaša vsak novi dan!

Martina Hrovat

Mirno, a delovno leto PGD Poljane

Štejejo sekunde!

Če se človeku ustavi srce in mu nihče ne pomaga, umre v približno 10 minutah (možnost preživetja je vsako minuto manjša za 10 odstotkov), možgani pa se nepopravljivo pričnejo kvariti že po nekaj minutah. Večina zastojev srca in posledične smrti se pripeti zunaj bolnišnic, ob prisotnosti očividcev. Stanje se lahko večinoma pozdravi le s sunkom električnega toka. Z AED damo možnost vsakemu očividcu, da začne postopek oživljanja, že veliko preden prispe reševalna ekipa (povprečno potrebujejo 10–15 minut). Hitreje kot začnemo oživljati, več možnosti za preživetje ostane. Strokovnjaki si želijo, da bi človeka od trenutka, ko se je zgrudil, prvič stresli z električnim sunkom v 3–5 minutah, kar seveda reševalna ekipa z rešilnim avtomobilom ne zmore. Očivdec, ki je ob dogodku prisoten, pa to zmore. Kaj lahko očivdec stori? Toliko, kot zdravnik brez opreme, z AED pa skoraj toliko kot reševalna ekipa z vso opremo!

Tako smo bili poučeni na lanskem prireditvi *Dan oživljanja*, na kateri smo si reševalci življenj – poljanski gasilci in zdravniška stroka – podali roke. Uredili smo okno, v katerem se nahaja AED (avtomatski eksterni defibrilator), ki stoji pri vhodnih vratih v gasilski dom.

Požar v Hotovlji

Reševanje ponesrečenke na Golavi

Okno je označeno, vidno ter dostopno vsem krajanom. Če pride do zastoja srca, najprej pokličite številko 112, nato začnite z oživljanjem.

Dober gasilec je usposobljen gasilec!

Po lanskem razburljivem letu, v katerem smo praznovali 120-letnico društva, jeseni pa doživeli še katastrofalne poplave, je bilo letošnje leto za poljanske gasilce dokaj mirno. To ne pomeni, da je skupaj z mirno naravo mirovalo tudi naše društvo. Nasprotno. Skrbeli smo za stalno »izurjenost« svojih članov, kajti narava gasilca ne sme nikdar presenetiti. Zato so bili spomladanski meseci namenjeni pridobivanju telesne kondicije. Udeležili smo se gasilskega veleslaloma na Rudnem. Naše članice so organizirale zdaj že tradicionalni pohod ob polni luni na Blegoš ter izpeljale prvi kolesarski krog po gasilskih domovih v naši občini. Kljub ne najboljшему vremenu je vseh 12 članov uspešno prevozilo pot od starta do cilja. Ideja je naletela na dober odziv tudi v drugih društvih, tako da nas bo naslednje leto še več. Vabljeni.

Operativna enota, ki je gonilna sila društva, se je udeleževala izobraževanj v organizaciji Gasilske zveze Škofja Loka, poveljstva občine ter tečajev za pridobitev specialnosti v centru za zaščito in reševanje na Igu. Operativna enota je s svojimi 39 člani veliko časa posvetila usposabljanju in praktičnim vajam, kar smo pozneje s pridom izkoriščali na intervencijah. Do sredine novembra je imela 15 intervencijskih izvozov, na katerih je sodelovalo 168 operativnih članov, ki so opravili 456 ur dela.

Posebna oblika usposabljanja so gasilska tekmovanja, kjer smo poljanski gasilci vselej pri vrhu. Tako kot vsako leto smo se tudi letos udeležili gasilskega

tekmovanja GZ Škofja Loka. Tekmovalo je enajst ekip. Sedem ekip se je uvrstilo na regijsko tekmovanje.

Prav tekmovanja so se izkazala za najboljšo vzgojno metodo pri gasilskem podmladku. Letos se je (kot že vrsto let) udeležil vseh tekmovanj na občinskem, regijskem pa tudi državnem nivoju. Prav tako smo sodelovali na že tradicionalnem srečanju slovensko-hrvaške mladine. Ekipa mladincev pa je na izbirnem tekmovanju za gasilsko olimpijado razveselila s petim mestom, kar je bilo, žal, premalo za napredovanje. Za njihov trud in trud mentorjev se jim v imenu PGD Poljane najlepše zahvaljujem.

Leta niso ovira!

Veseli nas, da nam je spet uspelo pripraviti ekipo veteranov, ki pod vodstvom Francija Podobnika lepo napreduje. Naš namen je, da starejše gasilce pripeljemo nazaj v društvo in jim damo vedeti, da so dobrodošli, saj so vendar prav oni, ki so zaslužni za razvoj društva v preteklosti, omogočili, da se društvo tudi danes lahko lepo razvija.

»V odločilnih situacijah ni človek nič in organizacija vse!«

... je rekel Primož Kozak in morda je imel v mislih prav gasilce, ki znajo ob svojem osnovnem poslanstvu izpeljati tudi prenekatero zahtevno organizacijsko prireditev. Tako smo poljanski gasilci letos organizirali dve veselici – kresovanje na Visokem ter veselico konec julija v središču Poljan. Obe prireditvi sta bili dobro obiskani. Poletno veselico smo pripravili po najboljših močeh, zato se je poljanski trmi uklonilo tudi muhasta vreme.

Posebno mesto v letošnjem letu ima za nas otvoritev škofovsko obvoznice ter

Ekipa mladincev na izbirnem tekmovanju za olimpijado

Reševanje avtobusa pri zdrsu s ceste

Ekipa mladink na regijskem tekmovanju

Člani na obisku poklicne gasilske brigade v Celovcu

Ekipa članic na srečanju članic GZ Gorenjske v Žirovnici

s tem povezano veselje ob odprtju obvoznic 10. oktobra na Visokem. Društvo je prevzelo vlogo glavnega organizatorja. V sodelovanju z občino Gorenja vas - Poljane, Markom Božnarjem kot idejnim vodjem ter Lucijo Kavčič iz TD Žirovski Vrh nam je uspelo na Visoko privabiti več kot 100 nastopajočih, 60 gostincev, pridelovalcev domačih dobrot, kmetij, rokodelcev, društev ... skoraj vse iz Poljanske doline. Po grobih ocenah je prireditev obiskalo 5000 ljudi. Za izvedbo prireditve smo gasilci opravili več kot 500 ur prostovoljnega in brezplačnega dela in s tem dokazali, da smo sposobni organizirati tudi večje dogodke.

S svojo organizacijo posegamo tudi na kulturno področje. Tako smo priredili koncert Adija Smolarja ter komedijo *Jamski človek* v izvedbi Siti teatra. Dvorana se je pri slednji napolnila do zadnjega kotička, publika pa je po končani predstavi odhajala domov nasmejanih ust ter dobre volje.

Sodelovanje krepiti!

Gasilci smo vselej pripravljeni sodelovati z drugimi društvi, ustanovami in organizacijami. To nam narekuje že narava našega dela. Letos smo bili aktivni pri izvajanju redarske službe na prireditvah, ki jih organizirajo druga društva v kraju ali zunaj njega. Sodelovali smo na dobrodelnem teku v Kopru, ki ga organizira časopisna hiša Dnevnik, na gorsko hitrostni dirki v Lučine ter Ilirski Bistrici ... S svojim delom so naši člani opravili več kot 800 ur. Pred začetkom poletja smo sodelovali tudi pri slovesni maši ob 50-letnici postavitve temeljnega kamna nove cerkve v Predmostu, ki jo je poljanski župnik obenem daroval za gasilce.

Program, ki smo si ga zastavili na začetku leta, je ob koncu leta izpolnjen, še več, dodali smo mu nenačrtovano vsebino in zato se z velikim zadovoljstvom oziramo nazaj ter z upanjem v srečno leto 2016 gledamo naprej.

Janez Oblak, predsednik PGD Poljane

Skavtski prvi koraki

V nedeljo, 4. 10. 2015, je skavtstvo v Poljanski dolini dobilo nov zagon, tega dne je bila namreč ustanovljena nova lokalna skavtska enota, steg Poljanska dolina 1. Pri takih dogodkih si radi postavimo vprašanje, kje se je vse to začelo, kako je sploh prišlo do tega, kdo je bil pobudnik ...?

Vse se je začelo 1. 8. 1907, ko je na otoku Brownsea Robert Stephenson Smyth Baden-Powel za skupino 22 dečkov organiziral prvi skavtski tabor. Z izidom njegove knjige *Skavtstvo za fante* se je gibanje v nekaj letih razširilo po vsem svetu in v letu 1922 doseglo tudi Slove-

nijo. Po drugi svetovni vojni je skavtstvo v Sloveniji zamrlo, z aktivnostmi pa je začela nova mladinska organizacija, taborniki.

»Nov začetek« je pomenilo tudi 31. 3. 1990 ustanovljeno ZSKSS (Združenje slovenskih katoliških skavtov in skavtinj). Že nekaj mesecev kasneje je bil kot eden prvih stegov v Sloveniji ustanovljen tudi steg Škofja Loka 1 (uradno priznan leta 1991). Otroci in mladostniki iz naše doline so potem več kot deset let obiskovali redna srečanja svoje veje skavtov v Škofji Loki.

V osrednjem delu Poljanske doline se je organizirano skavtstvo začelo avgusta leta 2002, ko je bila ustanovljena nova skupina popotnikov in popotnic (PP oz. klan, mladi od 2. letnika srednje šole do 1. letnika fakultete), ki je še vedno delovala pod okriljem stega Škofja Loka 1, toda redna srečanja so potekala na Poljanskem. Tako sta se v naslednjih letih v Poljanski dolini ustanovili še dve skavtski starostni skupini oz. veji. To sta veji izvidnikov in vodnic (IV oz. četa, otroci od 6. razreda osnovne šole do 1. letnika srednje šole) ter veja volčičev in volkuljic (VV, otroci od 3. do 5. razreda osnovne šole).

Novo poglavje v zgodovini skavtstva v osrednjem delu Poljanske doline pa se je pričelo pisati 18. 1. 2015, ko smo voditelji poljanskega dela stega po 12 letih skupne poti z Ločani sklenili, da se čutimo zmožne stopiti na svojo pot. Včasih je nespametno prezgodaj ubesediti svojo ambicijo, saj če jo prezgodaj

Dva klanovca v akciji

Volilni piknik v Javorjah

Najmlajši skavti pri volčičih

izpostaviš skeptičnosti sveta, jo lahko uničiš, še preden se dodobra rodi. Toda včasih se zgodi obratno in samo poimenovanje naredi dejanje mogoče, celo verjetno. Tako je bilo tistega večera.

Tako smo na naših srečanjih v naslednjih mesecih voditelji poleg vseh tekočih zadev vedno namenili del naših srečanj ustanavljanju novega stega. Meta Možina in Tomaž Mur, takratna voditelja klana, sta na februarškem zimskem taboru oz. zimovanju za končno odločitev povprašala klanovce, kajti prav oni so tisti, ki bodo morali kot prihodnji voditelji nositi največje breme naše odločitve. Po potrditvi odločitve s strani klana smo z našo idejo o odcepitvi prišli do voditeljev iz Škofje Loke, ki se jim moram na tem mestu lepo zahvaliti, saj so se skupaj z nami, brez hude krvi, lotili procesa dokončne odcepitve našega stega. Nedvomno jim je bil ta korak prav tako težak, če ne celo težje kot nam.

Zasejali smo seme, toda pred žetvijo je bil potreben še en korak, hoteli smo dobiti potrdilo, da nov steg ni le želja voditeljev, temveč da potrebo po samostojnosti čutijo tudi vsi skavti iz Poljanske doline in njihovi starši. Tako smo v nedeljo, 10. 5. 2015, po deseti maši pred cerkvijo v Javorjah izvedli volilni piknik. Zahvaljujem se vsem članom in vsem staršem, ki so nam izkazali zaupanje in enoglasno izrazili strinjanje z našo odločitvijo. Če smo pred tem še dvomili o svoji odločitvi, je bilo zaupanje, ki ste nam ga izkazali, tisto, kar nam je dalo vedeti, da delamo prav.

4. 10. 2015 smo se v Gorenji vasi še zadnjič zbrali skupaj s škofjeloškim delom stega, da začnemo novo skavtsko leto in s tem po dvanajstih letih skupne hoje stopimo na lastno pot. Izvedli smo prehode iz ene veje v drugo za tiste člane, ki so svojo vejo prerasli. Nato smo se zbrali pri sveti maši v župnijski cerkvi v Gorenji vasi, sredi obreda sklicali kvadrat, ki je najslovesnejša skavtska formacija, in ko smo se vsi pomirili, je stegovodja novoustanovljenega stega, Rok Rupnik, zbrane nagovoril z naslednjimi besedami:

»Avgusta 2002 se je k zdravstvenemu domu v Gorenji vasi pripeljal človek z rutko okrog vratu. Tam je bilo zbranih nekaj otrok, in ko jih je vprašal, zakaj so prišli, je eden rekel: »Malo pogledat...«, drugi je dejal: »Jaz tudi,«, tretji pa je pogumno vzkliknil: »K skavtom bi hodil!«

Tako so se začeli skavti v Poljanski dolini. V naslednjih letih je poljanski klan merjascev dal prvo obljubo, ustanovili smo četo in volčiče ter se tako po trinajstih letih z ogromno pomočjo naših bratov in sester iz stega Škofja Loka 1 znašli tukaj.

Tukaj in zdaj, v gorenjevaški cerkvi, 4. 10. 2015, skavti iz Poljanske doline pišemo zgodovino. Z našo odločitvijo za nov steg kažemo Bogu in ljudem, da hočemo vzgajati otroke in mlade v odgovorne državljane, ki med seboj in z Bogom gojijo pristne odnose in se skupaj trudijo pustiti svet za spoznanje boljši.

Zato zdaj vabim voditelje in voditeljice, ki želijo zamenjati rutko, da stopijo korak naprej!«

Tako smo tisto nedeljo najprej voditelji, nato pa tudi drugi člani stega Poljanska dolina 1 zamenjali svoje zeleno-rumene škofjeloške rutke za nove zeleno-modre, poljanske. Zamenjali smo simbol pripadnosti, srce, ki je dalo skavtsko obljubo, pa ostaja isto.

V tem skavtskem letu nadaljujemo svoje aktivnosti brez velikih sprememb, še naprej potekajo srečanja, prav tako kot vsako leto potekajo tabori, še vedno smo vedno pripravljeni priskočiti na pomoč ljudem v stiski in prav v času izida *Vaščana* poteka naša vsakoletna akcija Luč miru iz Betlehema. Ko bo nastopilo novo leto, bodo tudi za nas nastopili novi izzivi, ki jih nismo mogli predvideti, ko smo se odločili za samostojno pot. In če nam kdo poreče: »Bodite pripravljeni!«, bomo v en glas odgovorili: »Vedno pripravljeni!«

Leon Filipič, ta brihtn svizec

Prehodi v drugo vejo

Steg Poljanska dolina 1 razdira kvadrat

Športno društvo Poljane – ponosno na svoje uspehe

»Leto 2015 si bom zapomnil po odličnih uspehih naših članov in članic na različnih športnih področjih in prireditvah v organizaciji našega društva. Velik pou-darek smo dali povezovanju med sekci-jami, druženju, zabavi, prostovoljstvu in ustvarjanju spominov, ki nas bodo spremljali še leta in leta. Krajanke in kraja-ne Poljan ter krajanke naše širše okolice želimo spodbuditi, da se nam pridružijo na skupnih športnih aktivnostih in de-lovnih akcijah. Poleg vseh dosežkov naših športnikov in vrhunsko organizira-nih dogodkov smo našo prepoznavnost dopolnili tudi z društvenimi jopicami, na kar sem še posebej ponosen,« je na kratko strnil delovanje društva novo-izvoljeni predsednik David Oblak. Med uspešnejšimi, zdaj že tradicionalnimi dogodki, ki jih organizira društvo in smo nanj še posebej ponosni, je gotovo Blatfejest (skupinsko premagovanje naj-različnejših ovir). Letošnji Blatfejest je na sončno nedeljo združil šport z zaba-vo ter presegel vsa pričakovanja obisko-valcev in udeležencev. V društvu smo prepričani, da je Poljanska dolina željna tovrstnih dogodkov, zato smo ponosni, da smo del te zgodbe, ki se bo gotovo nadaljevala tudi v prihodnjem letu. Svo-je delo pa so uspešno opravile tudi šte-vilne sekcije ŠD Poljane.

Tekaška sekcija je z udeležbo na 20. Ljubljanskem maratonu zaključila z vadbo na prostem. Več kot 20 tekačev se vsak teden zbere na skupinskem trenin-gu, pomladi in jeseni na prostem, pozi-mi pa v telovadnici OŠ Poljane. Ob tem ni zanemarljivo dejstvo, da se trenin-gov redno udeležuje vedno več žensk. Gašper Debeljak, ki spremlja statistiko udeležbe naših članov na maratonih in drugih tekaških prireditvah, ugotavlja,

Udeleženci ljubljanskega maratona

da se letos sekcija lahko pohvali kar z enajstimi tekači, ki so v Ljubljani pre-tekli 42,195 km. Poleg tega so se v letu 2015 organizirano udeležili še 2. Istr-skega maratona, 35. Maratona treh src v Radencih, Gorski maraton štirih občin v Podbrdu pa so uspešno pretekli štir-je naši tekači. Višek sezone za tekaško sekcijo predstavlja organizacija 17. Vi-soškega teka, ki je postregel z rekordno udeležbo, saj se ga je udeležilo kar 334 tekačev. Rezultate in fotogalerijo si lahko ogledate na spletni strani www.visoski-tek.si. Pozitivni odzivi udele-žencev na organizacijo dogodka, ki ga

vselej spremlja bogat spremljevalni pro-gram, daje zagon za dvig prireditve na še višjo raven. Tekachi so leto zaključili z udeležbo Veselega teka od obvoznice do obvoznice, ki je potekal ob odprtju obeh obvoznic v občini. Društvo in vse sekcije pa smo se istega dne uspešno predstavili tudi ob najdaljšem »šanku« na Visokem.

Člani **kolesarske sekcije Indu team**, ki je med sekcijami najbolj tekmovalno naravnana, se udeležujejo kolesarskih dirk doma in v tujini. Andrej Dolenc in kolesarski zanesenjaki so organizirali že 15. kolesarsko dirko iz Poljan na Stari vrh za pokal Slovenije, Pokal polanskih puklov in občinsko prvenstvo. Letos vročina ni prizanašala 123 kolesarkam in kolesarjem, ki so se pomerili v 15 sta-rostnih kategorijah. Občinski prvaki so postali: Valerija Mrak (KoLoka), Franc Peternel (ŠD Marmor Hotavlje), Simon Alič (Poljane), Martin Oblak (PGD Go-renja vas) in Miha Alič (ŠD Špik Lučine LPP).

Z odličnim časom 45:24 je bil najstarej-ši tekmovalec 84-letni Adolf Križnar iz Žirov, najstarejša tekmovalka pa Vida

Štart kolesarske dirke na Stari vrh

Blatfejestneži premagujejo ovire

Aleš Hren na kolesarski dirki za VN Kranj

Uršič s časom 49:40. Kolesarsko ekipo še naprej zastopa pet naših fantov, in sicer Aleš Hren, Andrej Dolenc, Tilen Potisk, Miha Alič in Blaž Oblak. Udeležili so se 15 tekem po Sloveniji, ki so šteje za državno prvenstvo. Dva kolesarja sta se udeležila tudi dirk v tujini pod okriljem ASCI in UDACE tekmovanj. Najodmevnejši rezultati so objavljeni na spletni strani društva.

Najštevilčnejša in tudi starostno najbolj raznolika je **floorball sekcija – FBK Poljanska banda**. Letošnje leto bo ostalo v dobrem spominu prav vsem ekipam, posebno pa floorball zanesenjaku in vodji sekcije Luku Lavtarju. Kako ne, saj so skupno osvojili kar tri druga mesta na državnih prvenstvih. Od tega dva pri otrocih, enega je osvojila članska ekipa. Z uspehi je sekcija dobivala nov zagon in pritegnila v svoje vrste vedno nove navdušence. Predvsem število otrok se je v sekciji med letom vztrajno povečevalo in se ob koncu leta približalo številki 40, kar obenem nakazuje, da delo z njimi poteka zelo dobro. Športni elan se je zanesel tudi med ženske vrste, tako je ponovno zaživela ženska članska ekipa, ki je nedavno odigrala svojo prvo tekmo in pred številnimi gledalci tudi zmaga. Ko govorimo o ženski ekipi, velja med drugim omeniti, da je naš trener mlajših selekcij in članske ekipe, Nejc Šega, nedavno postal selektor ženske reprezentance, v kateri igra kar nekaj Poljank. Člani pa so v letošnjo sezono krenili z vso resnostjo in s prepričanjem, da zmorejo več, kot so prikazali v pretekli sezoni. V sklopu priprav na novo sezono so odpotovali v češko prestolnico

na največji klubski turnir na svetu. Med velikim številom ekip v amaterski kategoriji so se med 128 ekipami na turnirju uvrstili med prvih 32 ekip, kar je največji uspeh na tem turnirju do zdaj. Floorball turnir z imenom Švicbol pa so na domačem terenu organizirali tudi sami, letos že jubilejni, deseti po vrsti. S prijavljenimi 25 ekipami in s skoraj 200 igralci so presegli vsa pričakovanja in izpeljali turnir, kot ga v Sloveniji še ni bilo. Na turnirju so zaigrali tudi ustanovitelji floorball sekcije, ki so ob pogledu na mlade, ki so v sekciji prevzeli vaje, zelo ponosni. Ob vseh teh uspehih ne moremo mimo še enega: slovenska članska reprezentanca se je namreč pred prihajajočimi kvalifikacijami okrepila s precejšnjim številom igralcev poljanske floorball sekcije, kar nam je v poseben ponos. Ob iztekajočem se letu si radi zastavimo nove cilje in izrazimo največje želje. V imenu sekcije jih je izrazil Luka Lavtar, vodja sekcije, ki je povedal: »V tekoči sezoni si v floorball sekciji želimo močnejše povezati navijače v Poljanski dolini, doseči še korak več predvsem v članski kategoriji in tako prvič osvojiti naslov državnih prvakov v 1. SFL – Slovenski floorball ligi. Poleg tega ostajajo otroci naša prioriteta, saj brez njih sekcija ne more uspešno delovati.«

Šahovska sekcija je pod vodstvom Matjaža Mazzinija s ciklusom šahovskih turnirjev za 2. Pokal Poljanske doline v šahu ter občinsko šahovsko prvenstvo začela februarja v gostilni na Vidmu v Poljanah, nadaljevali so v Taverni Petra v Gorenji vasi, gostilni Blegoš v Javorjah in v gostišču Stari vrh. Jeseni so

nadaljevali s turnirji na Trati v Škofji Loki, v restavraciji Sklednik v Žireh ter gostilni Sedmica v Gorenji vasi. Finalni turnir bo predvidoma v kulturnem domu v Poljanah. Turnirjev se je udeležilo 50 šahistov, med njimi je deset šahistov iz naše občine ter kar nekaj višje rangiranih igralcev, in sicer v skupni razvrstitvi vodeči Dušan Zorko, Matjaž Brezovar (FIDE mojster), Marjan Črepan in mednarodni mojster Leon Mazi. Med uspehi članov šahovske sekcije ŠD Poljane omenimo, da Goran Šušnjar trenutno vodi v tekmovanju za najboljšega šahista naše občine. Veseli smo, da so se tekmovanja v obliki turnirjev uveljavila tudi za seniorje nad 60 let in mladince do 15 let. Njihovi uspehi so dodatna spodbuda vsem v sekciji, obenem pa dober glas na tak način seže tudi med tiste, ki se doslej niso imeli korajže priključiti sekciji. Želja sekcije za leto 2016 pa je, da se organizacija šahovskih turnirjev razširi tudi v Škofjo Loko in Selško dolino, saj bi na ta način postali turnirji še zanimivejši in privlačnejši za tukajšnje igralce.

Skakalna sekcija ŠD Poljane, v kateri je trenutno 21 tekmovalcev, deluje že nekaj let. Skakalci iz Poljan trenirajo pod okriljem SSK Alpine Žiri, kjer je trener mlajših selekcij Gašper Klinec, dolgletni član ŠD Poljane. Mlajši tekmovalci v svojih kategorijah dosegajo odlične rezultate in veselimo se lahko svetle prihodnosti, saj sta letos državna prvaka postala Marcel Stržinar in Nika Križnar. Ema Klinec pa je zagotovo največje ime te sekcije, saj se je po poškodbi z zmago na poletnem svetovnem pokalu v Courchevelu vrnila med najboljše skakalke sveta. Ema je nanizala kar nekaj zmag tudi na COC in v Pokalu Cockta, poleti je zmagala v Oberwiesenthalu, oktobra je v Planici postala državna prvakinja pri dekletih do 20 let, teden dni kasneje pa je v Kranju postala državna prvakinja v kategoriji članic. Emi iskreno čestitamo za vrhunske rezultate in ji želimo uspešna tekmovanja tudi v zimski sezoni. Med fanti velja omeniti Tomaža Nagliča, člana A reprezentance, ki redno nastopa na svetovnem pokalu ter se ponaša z rekordom kluba in sekcije, in sicer s poletom 216 metrov v Planici.

Poteza poljanskih šahistov

Ema Klinec – ponos poljanskih smučarskih skokov

Sezona aktivnosti v telovadnici OŠ Poljane se začne oktobra, ko začnejo vadbo igralci **badmintona, namiznega tenisa in starejše rekreativke**. »Kot se spodobi za domače športno društvo, imamo večino popoldanskih terminov zasedenih z vadbo naših članov v različnih sekcijah,« pravi Janez Čadež, ki je pri ŠD Poljane zadolžen, da z upraviteljem telovadnice usklajuje termine njene uporabe. Najaktivnejša v šolski telovadnici, v vseh kategorijah, je floorball sekcija, ki z mlajšimi selekcijami prične s treningi že septembra. Tekači v telovadnici trenirajo od prvega tedna v novembru naprej, ko se začne zimski cikel treningov in s tem priprave na spomladanske tekaške podvige. Na prvem mestu so vaje za moč in vzdržljivost, ne manjka pa tudi nogometa, košarke in drugih skupinskih iger. Igralci badmintonske ekipe, ki prihajajo iz vse doline, se zbirajo v telovadnici samo v zimskem času, a so takrat aktivni dvakrat tedensko. Najvztrajnejši v telovadnici pa so igralci namiznega tenisa, ki se jim včasih komaj uspe zbrati za igro, a se vedno zagrizeno podajo v medsebojne dvoboje. Rekreativka za starejše, ki v večini združuje upokojene krajanke, poteka pod budnim očesom

gospe Milke Cvirn. Ura in pol vadbe je namenjena osnovnim elementarnim igram, razgibanju, razteznim vajam, lahkotnemu teku in igram z žogo. Vadba je predvsem sproščujoča, zabavna in smeh je zvesti spremljevalec udeleženk. Vabljenе vse tiste, ki vam lahkotna vadba ustreza, pa tudi moške člane bodo lepo sprejele medse.

Člani in podporniki Športnega društva Poljane se moramo pohvaliti še z eno pridobitvijo v kraju. Letos smo se lotili ureditve trim steze v Poljanah. Po ideji

nih zasnovah in uspešnih dogovorih z lastniki zemljišč smo spomladi in jeseni organizirali deset delovnih akcij. V njih je sodelovalo več kot 40 oseb, ki so v sproščenem vzdušju opravili 550 delovnih ur. Začetek in konec 1100 m dolge trim steze je na travniku nasproti cerkve v Poljanah. Belo-zelene markacije nas vodijo po makadamski poti v gozd, kjer se po razgibanem terenu pride do enajstih postaj z osmimi napravami za izvajanje razteznih in krepilnih vaj. Trim steza je namenjena popestritvi redne vadbe športnih navdušencev, otrokom, družinam in starejšim. Na napravah se izvajajo še zaključna dela, zato je uradna otvoritev predvidena spomladi 2016. Do takrat lahko obiskovalci trim stezo in naprave uporabljajo na lastno odgovornost. Ob tej priložnosti se v društvu iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pomagali pri izvedbi del. Poleg ureditve trim steze smo obnovili še hiško na Golavi, ki smo jo temeljito očistili, ji zamenjali okna in zunanje lesene obloge.

Vse dejavnosti društva lahko ponovno spremljate na prenovljeni oglasni deski na zidu gostilne na Vidmu, na novo postavljeni spletni strani www.sdpoljane.si ter facebook strani društva.

V imenu vseh sekcij društva se zahvaljujemo KS Poljane in župniku Jožetu Stržaju za uporabo prostorov kulturnega doma, PGD Poljane za pomoč rediteljev na dogodkih ŠD Poljane, občini Gorenja vas - Poljane, sponzorjem in vsem vam, ki nas podpirate in spremljate na naših športnih poteh. Migajte z nami!

Zbrala in uredila Tina Kokalj Grebenc

Postavljanje temeljev za trim stezo

Smučarski klub Poljane – optimistično v novo sezono

Konec meseca aprila je Smučarski klub Poljane zaključil že svojo osmo sezono. Leta 2007 je prevzel vse dejavnosti Smučarske sekcije ŠD Poljane. Začetki organiziranega smučanja v Poljanah sicer segajo v sedemdeseta leta prejšnjega stoletja, vendar pa mladi smučarji vidnejše rezultate na nacionalni in mednarodni ravni dosegajo šele zadnjih nekaj let. Poleg tekmovalnih uspehov pa se člani SK Poljane lahko pohvalijo z organizacijo številnih tekem.

Poslanstvo

Alpsko smučanje je ena najkompleksnejših športnih disciplin, kjer o uspehu poleg telesnih močno odločajo tudi motorične sposobnosti. Dobra koordinacija, hitrost, gibljivost, moč, ravnotežje in vzdržljivost omogočajo tekmovalcem doseganje boljših rezultatov v določeni športni panogi. Glede na to, da so vsi tekmovalci SK Poljane otroci, jim čim več smučarskega znanja poskušamo poudariti na zanimiv način, se pravi skozi igro. Prvenstveni cilj je, da otroci še bolj vzljubijo smučanje in dobijo čim večjo širino smučarskega znanja in veščin, ki jih bodo s pridom uporabljali v kasnejšem obdobju, med drugim tudi smučanje čez grbine, smučanje po celem snegu in pravilne smučarske tehnike.

Veliko dela se opravi v telovadnici, kjer dajemo pomen motoriki, koordinaciji, se urimo v atletiki, različnih športih z žogo, gimnastiki, aerobiki, vajah za moč in

vzdržljivosti. Otroci naj bi s treningi postali samostojni in odgovorni na terenu. Poleg širšega znanja pa jim želimo privzgojiti dobre delovne navade in iz njih izoblikovati vsestranske športnike.

Uspehi

Skupina pionirjev in pionirk se je udeleževala vseh tekmovanj na državni (pokal Rauch) in regijski ravni (pokal Elan) ter s štirimi tekmovalkami Pokala Loka na Starem vrhu in Skiinteriuma v Rickyju na Češkem. Ena tekmovalka se je udeležila tudi Trofeja Topolino v Italiji in tri tekmovalke Memoriala Iuria Puntila na Zoncolanu. Letos so tako imeli skupno 24 tekem.

Na mednarodnih tekmovanjih so naši tekmovalci že v minulih sezonah dosegali zavidljive rezultate. V letošnji sezoni so na tekmovanju na Češkem dosegli prvo uvrstitev na zmagovalni oder na mednarodnih tekmovanjih v zgodovini našega kluba, na Topolinu in predvsem Pokalu Loka z osmim mestom pa so dokazali, da spadajo v širši vrh najboljših smučarjev svoje generacije na svetu.

Malo mlajša skupina, in sicer cicibani, se je udeležila vseh sedem regijskih tekmovanj (pokal dr. Bobo) in samo dveh na državni ravni. Prav tako so se udeležili tudi vseh štirih tekmovanj za pokal ciciban, kjer se tekmovanja udeležujejo štirje klubi. To so: SK Alpetour, SK Domel, SK Medvode in SK Poljane.

»S preteklo sezono sem izredno zadovoljen, predvsem z resnostjo in zagnanostjo novih mlajših cicibank. Posledica vse te prizadevnosti so odlični rezultati, ki so jih dosegle na regijskih tekmah in

pokalu ciciban,« se je pohvalil trener cicibanov in v prihajajoči sezoni tudi glavni klubski trener Miha Ribarič.

Organizacija tekem

V pretekli sezoni je Smučarski klub Poljane v sodelovanju s Smučarskim centrom Cerkno izvedel številna tekmovanja, od katerih je pomembno omeniti izvedbo serije štirih tekmovanj za pokal divjega petelina, katerih so se udeleževali tekmovalci iz malodane celotne Slovenije. Tekmovanje je namenjeno vsem rekreativnim smučarjem, ki si želijo preizkusiti svoje znanje tudi na tekmovalnih progah. Od teh štirih tekem je bila najatraktivnejša tekma v smuku, in sicer od vrha do dna smučišča po progi Počivalo, kjer je najhitrejši tekmovalec dosegel hitrost več kot 130 km/h.

Poleg organiziranja državnih in regijskih tekmovanj ter izvedbe tekmovanja za pokal ciciban in veliko število izvedb tekmovanj za zaključene skupine in ostala društva so aktivni člani in številni prostovoljci uspeli uspešno izpeljati tudi novoletno tekmo v slalomu na Golavi v Poljanah in tradicionalno tekmovanje konec marca na Blegošu.

V začetku februarja letos so se člani Smučarskega kluba Poljane zbrali pri Podbregarju v Poljanah in ročno pripravili teren za organiziran brezplačni smučarski tečaj za otroke iz poljanskega vrtca Agata, ki so ga izvedli klubski vaditelji. Če bodo snežne razmere dopuščale, bo tak tečaj organiziran tudi v prihajajoči sezoni, saj je bil odziv številčen in obojestransko zelo pozitiven.

Rezultat obojestranskega zadovoljstva pa je tudi dogovor med SC Cerkno in Smučarskim klubom Poljane. Slednji je prevzel izvajanje organizacije vseh tekmovanj za zaključene skupine in društva na smučišču Cerkno v prihajajoči sezoni.

Nova sezona se je že začela

Z zaključkom pretekle sezone se je zaključila tudi zelo uspešna tekmovalna pot naših pionirk, ki so nas pod vodstvom trenerja Miloša Križaja vsakič razveseljevale z zavidljivimi uspehi na tekmovanjih, tako državnih kot mednarodnih. »Za to veselje se jim iz vsega srca zahvaljujem ter njim in Milošu Križaju želim

Mladi poljanski upi
z legendarnim
Bojanom Križajem

uspešno življenjsko pot v prihodnosti,« s ponosom pove novi predsednik Smučarskega kluba Poljane Pavle Logar.

Ker pa cicibani in malčki že od konca avgusta pridno trenirajo v naravi in telovadnici in se v novembru že pogumno podajajo na snežne strmine ter se pripravljajo na nove uspehe v prihajajoči sezoni, smo v Smučarskem klubu Poljane zelo optimistični, saj se zavedamo, da ob takem delu in zagnanosti vseh, uspehi in veselje nikoli ne bodo izostali.

Smučarski klub Poljane

Mladi na
plezalnem taboru

Cempin dobro drži poljanske plezalce

Pozdravljeni, Polanci!

Naše društvo je pognalo korenine še globlje kot lansko leto. V društvu nekateri ostajajo, drugi na novo prihajajo, nekateri pozabljajo, da so sploh člani. A vsak od njih rad nosi cempinov znak, saj se tako ve, kam spada, to je danes pomembno v naši družbi, kdo si in kam sodiš.

V našem društvu pa delujemo tako, da se imamo vsi »fajn«, vsaj upam, da so člani in članice zadovoljni. Ni pa več tako preprosto voditi društva kot pred leti, predsedniki smo izpostavljeni velikim obremenitvam in ne nazadnje polni odgovornosti. Prav tako je velik problem v društvih, kako pridobiti kader za vodenje in delo, ki je prostovoljno. Danes službe iz človeka izsesajo vso energijo, delavniki trajajo tja do poznih popoldanskih ur. Kdo bi si poleg vseh teh obveznosti omislil poleg družinskega življenja še redno večerno vadbo, ki letno stane toliko kot ozimnica ali kurjava za zimo? V društvu se trudimo po svojih zmožnostih, da našim članom ponudimo nekaj drugačnega za nabiranje energije. Naš trud pa je poplačan v zadovoljivem številu tečajnikov v alpinistični šoli, ne samo iz Poljanske doline, ampak iz širše okolice. Povečuje se tudi število šolskih otrok, pri katerih smo morali povečati število vadbenih skupin mladih plezalcev.

Utrinek mladih plezalcev

Bližal se je konec poletja, prav zagotovo lahko rečemo, da so se oktobra že poja-

vile jesenske temperature. Ravno to pa je nam, plezalcem, po godu, saj ni niti prevroče niti prehladno, torej ravno prav za plezanje. Tako smo za naše najmlajše (in tudi malo večje) člane organizirali plezalni tabor na Virnikovi planini.

V petek, 2. 10., smo se odpravili proti koči pod okriljem Gorske reševalne zveze, kjer smo bivali nadaljnje tri dni. Prihod v kočjo je bil naravnost čudovit ... cela posoda golaža! Kakor lačni volki smo planili na odlično golažo in ga »zmazali« skoraj vsega. Vsekakor se je bilo treba spočiti za naslednji dan, saj nas je čakala triurna tura na Virnikov Grintovec. Vendar, soba za 13 in v njej polno otrok? Ni šlo brez igrice za lahkno noč. Otroci so uživali ob pantomimi, predvsem pa so se smejali predstavi našega predsednika kluba Dragota, ki se je igri vsekakor pridružil in jo tudi popestril. Spanec je počasi vsem začel lesti na oči, zato smo si še umili zobke in šli spat.

Zjutraj so nas poleg obupnega šolskega zvonca zbudile tudi dežne kaplje. »Šment, nič ne bo z Virnikovim Grintovcem,« si je mislil le Drago, ostali pa s(m)o namesto tega raje potegnili še kakšno uro spanja, se igrali, kartali in čakali, da dež pojenja. Po zajtrku smo plezali v mali dvorani s plezalno steno. Dež se je počasi umiril, zato smo šli na sprehod do partizanske bolnice Krtine. Doma nas je čakalo kosilo. Po kosilu so imeli otroci čas za proste dejavnosti, trenerki pa sva sestavljali večerni program, in sicer krst, ki je poglobljena tema vsakega tabora. Počasi se je začelo temniti in Drago je zakuril kres ter spekel na žaru, da so se otroci podkrepili pred izzivom,

ki jih je čakal. Prav prijetno smo sedeli ob ognju, se zabavali in pogovarjali, vse skupaj pa je še bolj popestrila kitara, na katero sem zaigrala nekaj znanih pesmi. Peli smo in tudi zaplesali. Ogenj je počasi nehal goreti, pritisnil je mraz, zato je prišel čas za osrednji dogodek večera. Zbrali smo se v majhni učilnici, kjer je krst potekal. Ves program sva sestavili skupaj s trenerko Natašo in se odločili, da vanj vključiva tudi Dragota in Renato. Vse udeležence sva razporedili po parih in par med seboj zavezali z vrvjo. Vsi pa so bili povezani z eno vrvjo, tako da so ovirali drug drugega. Začelo se je. Krst je obsegal nekaj iger, v vsaki igri je izpadel par, ki je bil najpočasnejši oziroma je najpočasneje opravil neko nalogo. Temu paru sva nato zastavili še nekaj plezalskih vprašanj, ki so bila nagrajena s točkami. Na koncu je vsakega izmed članov čakala zapisnega ter »zavarek«, ki ga je moral spiti. Krst se je končal tako kakor vsak ... z batinami. Vsak je dobil nekaj »krepkih« po zadnji plati. Program se je seveda zaključil z zmagovalnim parom, ki pa je bil zaradi veselja in navdušenja tako izmučen, da je šel prav kmalu spat. Kaj kmalu smo se mu pridružili tudi ostali.

Zopet zvonec in obenem naznanitev, da je čas za odhod domov. Pojedli smo zajtrk, spakirali in s skupnimi močmi popravili stavbo. Potem smo se odpravili še v plezališče Predvdor, kjer smo plezali nekaj ur. Naredili smo še skupno fotografijo, potem pa so starši svoje otroke, vesele, nasmejane in z lepimi spomini, odpeljali proti domu.

Anja Buh, trenerka

Intervju:

Maja Šubic

Rojena je bila 28. avgusta 1965 v Kranju, študirala slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, leta 1990 diplomirala pri prof. Emeriku Bernardu. Po akademiji se je začela intenzivneje ukvarjati s fresko-slikarstvom in na ta način obogatila fasade številnih javnih, zasebnih in sakralnih objektov ter znamenj. S fresko na lehnjaku je slikarsko tehniko, ki jo je dobro spoznala že ob očetu Ivetu Šubicu, prenesla tudi v galerijske prostore.

Hkrati je veliko ilustrirala, za seboj ima vsaj 20 samostojnih knjižnih izdaj, redno objavlja v najvidnejših slovenskih otroških in mladinskih revijah – Ciciban, Cicido, Mavrica, Kekec. Pa ne le ilustracij, ampak tudi poljudna besedila naravoslovne narave, didaktične uganke in druge zapise iz rastlinskega in živalskega sveta, ki ga strastno proučuje. Ukvarjala se je s slikanjem, zlasti akvarelom, in grafiko. Od leta 1991 je priredila 18 samostojnih razstav ter sodelovala še pri najmanj 30 skupinskih in osmih selekcioniranih razstavah ilustracij.

Zadnja tri leta s svojimi ilustracijami sodeluje z režiserjem Jernejem Lundrom pri ustvarjanju risank in animacij za oddaje na TV Slovenija.

Pogovarjali sva se v dneh po odprtju razstave *Spomini na deda*, ki je bila v hostlu Celica na Metelkovi v Ljubljani na ogled od 17. novembra do 11. decembra letos.

► **Na razstavi si predstavila izbor podob, povezanih z osebnostjo in delom Erasmosa Darwina, deda bolj znanega Charlesa Darwina. Zakaj ravno v Celici?**

Erasmus je bil eden največjih mož 18. stoletja na Angleškem, prvi človek angleškega razsvetljenstva. Ker je bil sodobnik Antona Tomaža Linhart, sem to razstavo prvič postavila že pred dvema letoma v Radovljici, Linhartovem rojstnem kraju. V Celici pa zato, ker je bil Erasmus Darwin velik borec za odpravo suženjstva, stavba, v kateri je danes hostl Celica, pa je sto let služila kot zapor. In tako se mi je zdel ta kraj najprimernejši za to razstavo. Pa tudi sicer sem s Celico na prav poseben način povezana, saj sem že leta 1997, še v starih prostorih, vodila freskantsko delavnico in skupaj s kolegi in prijatelji poslikala del predprostora nekdanjih temnic s fresko *Ples življenja*, kot nasprotje znanemu hrastovelskemu *Plesu*.

► **Kdo je bil Erasmus Darwin?**

Zelo zanimiv človek, ded Charlesa Darwina, poln humorja, čisto nasprotje vnuka, zdravnik, izumitelj, humanist, filantrop. Po oceni sodobnikov človek z največ znanja v takratni Evropi. Sam kralj Jurij III. ga je želel za svojega osebnega zdravnika, pa je dvorno službo zavrnil, ker se je zavedal, da bi mu preveč omejevala svobodo pri proučevanju številnih področij: od medicine in botanike do geologije in inženirstva. Tudi pesnik, za čas razsvetljenstva nič nenavadnega, da je skušal s poezijo

približati ljudem znanstvena odkritja in tehnološke inovacije. Imel je velik vpliv na mlajše literate, Shelyja, Coleridgea, Wordswortha.

Ustanovil je Lunar Society of Birmingham, društvo znanstvenikov, izumiteljev in filozofov, ki so s svojim delovanjem pripomogli k industrijski revoluciji v Angliji. Sestajali so se vsak mesec ob polni luni, da jim je svetila, ko so se po sestanku vračali domov. Med njimi so bili James Watt in Benjamin Franklin ter podjetnik Josiah Wedgwood.

► **Slednji ima še posebno vlogo v rodbini Darwin.**

Erasmus Darwin in Josiah Wedgwood sta bila prijatelja in pobudnika za gradnjo številnih velikih in družbeno koristnih projektov. Eden takih je bil Grand Trunk Kanal, plovna pot, ki je omogočila lažji in hitrejši transport. To je Wedgwoodu, ki je bil ustanovitelj še danes najpomembnejše angleške družbe za proizvodnjo porcelana, omogočilo varen prevoz krhkega tovora, Erasmusu pa udobnejšo vožnjo do pacientov. Potovanje s kočijo je bilo zanj naporno, bil je namreč precej obilen, saj je ljubil dobro hrano in sovražil telesno dejavnost.

Pri izkopu so našli na kosti neznanih živali in Erasmus je domneval, da izumrlih. To mu je dalo misliti, da se bitja na zemlji skozi dolga obdobja spreminjajo. Pod rodbinski grb s tremi školjkami je dodal napis »Vse iz školjk« ter s tem nakazal, da živa bitja izhajajo iz morja in da se spreminjajo, kar pa je začel evolucijske misli.

Erasmusov sin in Josiahova hči sta se poročila in njun sin, slavni Charles, se je poročil s sestročno Emmo Wedgwood – tako sta oba dedovala rodbinsko premoženje. Charles Darwin je življenje lahko posvetil znanosti in Wedgwoodov porcelan je omogočil evolucijsko teorijo.

► **Kako si predstavila spomine na deda, tega zanimivega angleškega razsvetljenca?**

V svojem najljubšem mediju, v fresko tehniki, ki daje občutek trajnosti in veličastnosti. Prijateljica Tanja Sokolov je izdelala

keramične krožnike, moj dragoceni sodelavec, zidarski mojster Milan Špiček, pa je nanje nanese plast apnenega ometa. Na njem sem upodobila motive iz Erasmusovih del, kar je razumeti kot povezavo z Wedgwoodovim porcelanom. Vendar prvi poskusi niso bili uspešni, pojavile so se razpoke. Toda oba sodelavca, Tanja in Milan, sta sklenila, da je treba vztrajati. Brez njiju teh krožnikov ne bi bilo na razstavi.

► **Pred tem pa si vsaj desetletje raziskovala znanstveno pot Charlesa Darwina. Kaj te je pritegnilo k proučevanju utemeljitelja evolucije, njegova osebnost, raziskovalna strast, evlucijska teorija kot prelomni dosežek naravoslovja?**

Predvsem in zgolj njegov dnevnik *Potovanje na ladji Beagle*. Po priporočilu učiteljice biologije v osnovni šoli sem ga poiskala v knjižnici. Zdel se mi je strašno dolgočasen, odložila sem ga in si ga sposodila še večkrat, šele po nekaj letih mi je uspelo prebiti se do konca. Sicer suhoparno pisanje v sebi skriva neverjetne zanimivosti o živalih, krajih, naravi na sploh. Zdelo se mi je škoda, da te vsebine ne bi spoznalo več ljudi, saj sem v vsem tem času srečala komaj koga, ki je dnevnik prebral.

► **In ti si ga?**

Ja, večkrat, znam ga že skoraj na pamet.

► **Kako si potem približala dnevnik ljudem?**

Odločila sem se za kamnite znamke. Kamen zato, ker je bila Charlesova najljubša zvrst znanosti geologija, znamke pa zato, ker je Darwin odšel na pot kot neznan raziskovalec in so ga začeli ceniti potem, ko je Kraljevemu društvu pošiljal skrbno preparirane in dobro označene primerke iz narave – poštne pošiljke pa morajo biti opremljene z znamko. Potovanje sem ovekovečila tudi na velikem globusu, ki je v poljanski šoli. Pri izdelavi so mi ogromno pomagali Poljanci, Lado Dolenc in Podbregarjevi, odstopili so mi prostor v garaži za slikanje, da o vseh Slavkinih dobrotah ne govorim. Ko je bil globus končan, sem imela dva kilograma več.

► **Kamnite znamke morava malo podrobneje predstaviti.**

To so freske na lehnjaku in na njih upodobljene živali, rastline, fosili in biotopi. Številke na znamki pomenijo strani v *Darwinovem dnevniku*, kjer se nahaja opis.

► **Že pred kamnitimi znamkami si v fresko tehniki upodobila na lehnjaku ilustracije Borghesovih kratkih skic iz živalskega sveta, zavrtih v mistični nadrealizem.**

Pri svojih konceptualnih delih se vedno rada opiram na literarne predloge. Zanima me zabrisana meja med resničnostjo in domišljijo.

► **Tvoje zanimanje za oba Darwina ni ostalo neopaženo med njunimi rojaki v Shrewsburyju. Kako si vzpostavila stik z Angleži?**

Direktor British Councila dr. Robert Monro, biolog, si je ogle dal mojo razstavo *Potovanje na ladji Beagle III* v Galeriji Instituta Jožef Stefan v Ljubljani in bil nad njo navdušen. Odločil se je, da bo naredil vse, da razstava potuje v Anglijo, kar mu je leta 2006 uspelo. Moja razstava v Darwinovem rojstnem mestu je bil glavni otvoritveni dogodek Darwinovega festivala. Opazili so jo tudi predstavniki šole, ki jo je slavn rojak obiskoval, in me povabili k sodelovanju. Ob 200-letnici rojstva Charlesa Darwina sem v avli stavbe za biologijo, vsak šolski predmet ima namreč svojo stavbo, naslikala fresko s 45 živalmi. Milan Špiček, ki mi vsak dan sproti pripravi svež omet za nanašanje barv, je bil takrat še v službi in je lahko dobil le osem dni dopusta, tako da sem fresko izdelala v šestih dneh pod velikim časovnim pritiskom.

► **Ali si z zadnjo razstavo Darwinov ciklus zaključila ali se boš k njemu vračala?**

Z Darwinom sem že večkrat zaključila. Pa potem spet naletim na kaj, kar me prevzame in kot se reče – navdahne. Tako da ne vem, težko kaj rečem.

► **Globus v poljanski šoli, ki si ga prej omenila, stoji nasproti Ivetove freske. Kot študentka likovne akademije si očetu pomagala pri nastajanju podob na ometu, na zidarskem odru visoko nad tlemi. To je bila gotovo dodatna šola, ki je akademija ne daje, je pa zaznamovala tvojo umetniško pot.**

Veliko sem se naučila od očeta. Pa vendar mi je žal, ker sem takrat njega in najino skupno delo jemala tako samoumevno. Bilo je kar naporno, cele dneve tam zunaj. Zelo sem zavidala prijateljici, ki je delala kot receptorka ... Ko sem slikala svoje prve samostojne freske, pa sem se dobesedno ozirala čez ramo, da bi ga kaj vprašala.

► **Klasični fresko tehniki si ostala zvesta, si pa izvedbo modernizirala v prenosljiv galerijski eksponat. Nosilec je lahko vse, na kar je mogoče nanesti zidarski omet, doslej lehnjak, keramika. Imaš v načrtu še kakšno presenečenje?**

Ne, vse te »inovacije« so se zgodile sproti, zaradi nekih smiselnih in tudi praktičnih povezav. Ko se človek nekaj domisli, je to takrat tudi zanj presenečenje.

► **Je bil študij slikarstva »naravna izbira« glede na to, da je bil tvoj vrtec očetov atelje in risanje igra?**

Ne, veliko stvari me je zanimalo, najbolj glasba. Moji sošolci na akademiji bi večinoma izbrali arhitekturo, če ne bi bili sprejeti na likovno, moja izbira pa bi bila prav gotovo biologija.

► **Torej si tudi glasbeno nadarjena, katere inštrumente igraš?**

Nisem posebno glasbeno nadarjena. Imam pač posluh in neskončno ljubezen do glasbe, brez katere ne bi mogla. Dolgo sem igrala klavir, nekaj tudi kitaro in orgle. Zadnjih 15 let pa

Maja Šubic: *Potovanje na ladji Beagle 1, 2001, freska na lehnjaku* (foto: Tomaž Lunder)

hodim k prijateljici Mojci Zaplotnik. Pri njej se učim kljunasto flavto in potem v različnih sestavih igramo predvsem staro glasbo, ki jo obožujem. (Pri flavti se najmanj pozna, če ne vadiš najbolj redno ...)

► **Poleg angleščine se sprazumevaš tudi v španščini. Ko sva že začeli z Darwinovim dedom, tvoj je bil španskega porekla, borec v španski državljanski vojni, veliko si prebirala literaturo špansko govorečih narodov v Južni Ameriki. Čutiš povezanost? So tudi v tvojih slikah spomini na deda?**

To je pa zelo posrečeno vprašanje. Ja, vedno me je nekaj vleklo v Južno Ameriko, od koder naj bi dedovi predniki pravzaprav prišli v Španijo. Za teoretski del diplome na likovni akademiji sem izbrala poslikave južnoameriških Indijancev, Majev. V 90. letih sem potovala v Ekvador in Kolumbijo, da bi se še bolj zblížala s kulturo staroselcev. Doživela pa sem razočaranje ob spoznanju, da ne sodim v ta svet, da je bil idealiziran v moji glavi.

► **Ob letošnjem življenjskem jubileju, 50-letnici, je bilo kar nekaj priložnosti za pogled na prehojeno pot. Obsežen in raznolik je seznam tvojih del. V zadnjem času mu dodajaš še sodelovanje pri animiranem filmu, kar pa je spet povezano z ilustracijo?**

In z Darwinom. In z Južno Ameriko.

► **Kaj pripravljaš v naslednjih mesecih?**

Že od poletja pripravljam skice za dve večji freski, zdaj pa poleg tekočega ilustratorskega dela za revije intenzivno delam na drugem delu risane serije *Potovanje na ladji Beagle – Galapaške želve*.

Prva, z naslovom *Pasavec*, je bila zelo uspešna in so jo vrteli na festivalih animiranega filma po Evropi in Ameriki. Serijo sva scenariistično zasnovala skupaj z nečakom Jernejem Lundrom, ki je režiser in animator, jaz pa rišem.

► **Kaj te poleg likovnega ustvarjanja in glasbe še izpolnjuje?**

Moje največje veselje je delo na vrtu. In ugotovila sem, da so veliki duhovi, ljudje, ki sem jih kovala v zvezde, na svoji umet-

niški poti nazadnje postali vrtnarji, od japonskega mečevalca, pesnika in slikarja Miamota Musašija, angleškega pisatelja Fowlesa, Hermanna Hesseja in še mnogo drugih. Moj vrt je v Predmostu in vse poletje se selim z enega koščka zemlje na drugega, za kar sem zelo hvaležna Predmošančkovim, ki mi to omogočajo.

Osrečuje in bogati pa me tudi vodenje likovnih delavnic. Vsako leto vodim dve, eno za otroke v Škofji Loki in drugo za KUD Trata v Gorenji vasi. To je več kot dovolj, ker se skupini skušam maksimalno posvetiti. Delavnice za odrasle potekajo v zimskem času, ko je dela zunaj manj, zvečer, ko so hišna ali kmečka opravila postorjena. Tematsko se prilagajam željam posameznikov, včasih pa se dogovorimo za skupni projekt. Njihova nadarjenost je občudovanja vredna, neverjeten je razpon od vsestranske pridnosti do ustvarjalnosti, predvsem pa je veliko svežine v pristopu, ki je profesionalcem mnogokrat manjka. In kar je še posebej dragoceno, z udeleženci postanemo prijatelji in včasih se vprašam, kdo komu več daje.

► **Kot uveljavljena vsestranska likovna umetnica si samozaposlena v kulturi. To je danes precej negotov položaj in mnogi so primorani za preživetje poprijeti za vsako delo, če ga sploh dobijo.**

Negotovost je zame naravno stanje in sem tega navajena. Kaj je to plačan dopust, regres ali trinajsta plača, mi ni bilo nikoli čisto jasno. Zelo se mi zdi ljubko, ko sredi dopoldneva srečam koga, ki bi moral biti v službi, pa mi pove, da mora porabiti še lanske dopust ... Da o bolniški raje ne bi ... Vendar rada delam in poskušam pri vsakem delu maksimalno uživati.

► **Še veliko užitka pri delu in ustvarjalnega nemira v naslednjih desetletjih!**

Milena Sitar

Krožniki:

Maja Šubic: *Spomini na deda*, 2013, premer 30 cm, freska na keramiki (foto: Tomaž Lunder)

Cvet:

Maja Šubic: *Kurkuma*, 2013, akvarel (foto: Tomaž Lunder)

O športu, ki postaja religija, in o religiji, ki postaja šport

V sodobnem času je mogoče zapaziti zanimiv pojav, da se namreč šport in religija nekako približujeta: določene religiozne prakse, na primer romanja, postajajo prave športne preizkušnje, medtem ko današnji šport mnogim predstavlja še zadnjo religijo, v katero polagajo svoje upe. Religija postaja šport in šport postaja religija. Brišejo se meje med dvema na prvi pogled nasprotujočima si, celo nezdravljivima praksama: šport je od nekdaj vezan na človekovo fizično, telesno dejavnost – je 'tuzemski'. Na drugi strani pa je že v sami besedi 'religija' vsebovano preseganje zgolj zemeljske stvarnosti v smeri netelesne razsežnosti in metafizične presežnosti, Boga. Morda bi dandanes koga to, da religiozna romanja mnogim postajajo predvsem 'športni izziv', ter na drugi strani, da športne prireditve mnogim postajajo njim lastno 'bogoslужje', utegnili presenetiti, toda to, da sta si religija in šport tako blizu skupaj, da celo stopata na mesto drug drugega, ni nič novega. Od najstarejših nam znanih športnih tekmovanj v antični Grčiji, npr. pogrebnih športnih tekmovanj v Homerjevi *Iliadi* ali antičnih olimpijskih iger, na katerih so tekmovali v čast Zevsu, pa vse do modernega olimpizma, ki si ga je ustanovitelj francoski baron Pierre de Coubertin zamislil kot religijo, saj pravi, da je »glavna značilnost antičnega in novodobnega olimpizma v tem, da predstavlja religijo. ... Zame je šport religija s cerkvami, dogmami in kultu. Še več, z religioznim čustvovanjem«, ter protestantskega gibanja 'mišičastega krščanstva' v 19. in 20. stoletju, je šport bil ali pa se je vsaj zgledoval po religioznih praksah. Zakaj je tako? V kakšnem smislu je šport religija ter zakaj bi del sodobnih romanj (tekaško pot na Brezje, pot v španski Santiago de Compostela, slovensko kolesarsko Jakobovo pot ipd.) lahko razumeli tudi kot športne preizkuse?

V čem je šport religiozen? Začnimo z vsem dobro znano trditvijo Karla Marxa, da je »religija opij ljudstva«. Marx je s tem želel predvsem povedati, da religija predstavlja 'protibolečinsko zdravilo' za bolno, tj. trpeče, izkoriščano delavsko ljudstvo. Ljudje bi le stežka zdržali vsakodnevne napore in izkoriščanja brez 'zdravila' – religije, ki usmerja pogled človeka stran od vsa-

kodnevni tegob, v prihajajoče odrešenje, skratka, ki mu daje smisel. Volja do smisla pa je, kot nas je podučil Viktor Frankl, najboljše napovedovalec človekove vzdržljivosti v težkih življenjskih situacijah. To vlogo, ki jo je v življenju mnogih ljudi nekdaj odigrala religija, v današnji sekularizirani družbi lahko opravlja šport. V tem smislu lahko parafraziramo Marxovo trditev in rečemo, da je danes šport ta opij ljudstva. Moč in uporabnost športa so prepoznali mnogi politični voditelji in diktatorji, v preteklosti in danes, ter v zameno za svoje vladanje ljudstvu ponujali »kruha in iger«. Thomas Luckmann, ameriški Slovenec in eden vodilnih sociologov religije, že leta govori o 'nevidni religiji': ugotavlja, da v sodobnem sekulariziranem svetu religije ni nič manj, kot je bilo nekoč, le transformirala se je. Ker je ena bistvenih značilnosti vseh religij predvsem to, da »ponujajo sisteme smisla, ki napotujejo na svet onkraj vsakdana«, je jasno, da danes mnogi ljudje svojo 'religiozno dimenzijo' udeležajo na drugačne načine kot nekdaj. Vernikom v šport spremljanje ali sodelovanje pri športnih tekmovanjih predstavlja približno to, kar vernikom v Boga predstavlja spremljanje ali sodelovanje pri sveti daritvi: iskanje odrešenja. V obeh gre za poseben, 'drugi svet', ki ga določata 'sveti prostor' in 'sveti čas', ločena od vsakdanjega sveta. Tam se rojeva(jo) (pol)bog(ovi). Za prisostvovanje in sodelovanje je potrebno obredno očiščenje: posebna prisega ali spoštovanje pisanih in nepisanih pravil. Uporabljajo se določeni obredni protokoli in simboli, pojejo se obredne pesmi (»Kdor ne skače, ni Slovenec!«), šport in religija ustvarjata močne skupinske vezi ter občutek pripadnosti. V obeh obstajajo redna tedenska 'bogoslужja', relikvije kot spomin na 'najboljše' ter zagotavljanje nesmrtnosti – v slavi. Brez 'čudežev' ne gre ne tukaj ne tam. Po padcu in porazu pa je vedno znova ponujena možnost 'odpuščanja grehov' in novega začetka, saj je že čez nekaj dni na sporedu druga tekma. Ne nazadnje ima vsaka religija svoje fundamente – tudi šport.

Z druge strani se športu približuje religija. Religiozno dimenzijo življenja povprečni verniki dandanes pogosto udeležajo predvsem v eklektičnem iskanju samega sebe. Cilj je osebni 'wellness', iskanje notranjega ravnotežja ter odkrivanje svojih meja. To raziskujejo s telesno-duhovnimi izkušnjami, ki jim jih nudijo romanja in druge te-

lesno-duhovne prakse, kot so meditacija, joga ipd. Antropocentrično izhodišče iz različnih religioznih praks naredi predvsem to, kar mnogim predstavlja telesno-športno udejstvovanje – je egocentrično sredstvo iskanja samega sebe, svojega miru ter samoodrešenja. Navkljub močni protireformaciji se v naših krajih nismo uspeli povsem izogniti protestantskemu razumevanju duhovnosti kot tekme. Kot velja v športu, velja tudi v religiji: zdi se, da ima vrednost le to, kar smo si prigarali z lastnimi rokami. Odrešenje ni več dar, pač pa si ga moramo prislužiti z delom, s tekmo. Zato nam je skušnjava samoodrešenja, ki se ji radi predajamo v religiji in športu, tako domača. Med drugim se to kaže v 'religiji' zdravega načina življenja oz. 'veri v zdravje' kot najvišje dobro. Mnogim se zdi, da brez zdravja življenje izgubi ves svoj smisel. Debelo ali kakor koli nezdravo telo pa postane znak moralne šibkosti, nediscipline oz. neodrešenosti posameznika. Tako se v skrbi za lastno religiozno dimenzijo življenja uporablja sicer značilno športne pristope.

Za konec velja poudariti, da šport in religija nista medsebojno izključujoča: ne okupirata istega prostora. Mogoče je biti zgolj vernik in športni navdušenec hkrati. Šport kot človekova dejavnost z bio-psiho-socialnim razponom delovanja ne zavzema istega prostora kot konfesionalna religija, v kateri vernik najprej išče stik z Bogom in ne le stika s samim seboj. Šport prav tako ne more odgovoriti na vprašanje, kaj bo z menoj po smrti. Zato šport ni in nikoli ne bo religija, kot so to npr. judovstvo, krščanstvo ali islam. Šport je in bo ostal sekularna civilna religija, nič več. A medsebojno prepletanje v iskanju smisla in skrbi za samoodrešenje ostaja. Današnja romanja so lahko športni preizkusi osebne vzdržljivosti, iskanja samega sebe in svojih meja, medtem ko je šport lahko mesto iskanja in zagotavljanja bistva in smisla posameznikovega življenja.

Jernej Pisk

O ljudskem štetju

Od kdaj in zakaj popis prebivalstva?

Vsi pomembni državniki so se že v starem veku zavedali pomena statistike za urejeno državno upravo in gospodarstvo, zato so ji posvečali veliko pozornost, posebno ljudskim štetjem. Ljudska štetja nam pokažejo socialno in gospodarsko strukturo prebivalstva, kar je za gospodarsko politiko države velikega pomena.

Prva državna demografska statistika sega v rimske čase. Na pravil jo je cesar Avgust. V srednjem veku pa so opazovanja gibanja prebivalstva slabša, ker je z rimsko državo propadla tudi ideja velike centralistično urejene države. Prvi popisi v naših krajih so srednjeveški ročni zapiski, predhodniki kasnejših urbarjev. Najstarejši tak popis na Slovenskem je popis posesti freisinške škofije za škofjeloško območje iz leta okoli 1150.

Na področju cerkvene uprave sta bila za razvoj popisov izrednega pomena reformacija in tridentinski koncil (1545–1563)¹, ki je spoznal koristi rednih in urejenih popisov in zato izrecno naročil, naj župniki redno vodijo rojstni, poročni in mrliški register. Sad tridentinskega koncila oziroma katoliške preнове je tudi leta 1614 objavljeni *Rituale Romanum*, ki je predpisal vodenje seznamov o pripadnikih župnije (po spolu, starosti in stanu), tako imenovani *status animarum* (v prevodu: stanje duš) in seznamov umrlih faranov. Te določbe so kasneje zapisali tudi v *Codex Iuris Canonici*, po katerem so morali župniki ob koncu vsakega leta dostavljati škofijam prepise župnijskih seznamov. Zaradi dokaj točnih podatkov in preglednosti cerkvenih registrov se je za to gradivo kmalu začela zanimati tudi državna uprava.

Ljudska štetja v ožjem pomenu besede pa obstajajo pravzaprav šele od leta 1707, ko so v Franciji izdelali prvi temeljni princip organizacije splošnih ljudskih štetij. Dotlej so se države omejevale le na zastarele popise prebivalstva, s katerimi so ugotavljali zgolj davčno in vojaško zmožnost države.

Od začetka 18. stoletja dalje pa so države pod vplivom razsvetljske miselnosti stremele k čim večjemu številu prebivalstva, saj so bile prepričane, da večja številčnost prebivalstva zagotavlja gospodarsko in vojaško moč države. Skrb za naravni prirastek je privedel do pogostih popisov prebivalstva, ki je šla tako daleč, da so se v nekaterih državah popisi vršili celo vsako leto, kar je sprva nameravala tudi avstrijska monarhija razsvetljenih absolutistov Marije Terezije (1740–1780) in Jožefa II. (1780–1790).

V habsburški monarhiji so se pravzaprav prva ljudska štetja vršila že pred Marijo Terezijo, iz davčnih razlogov, in sicer pod

Cesarica Marija Terezija (vladala 1740–1780)

cesarjem Leopoldom I. (1658–1705) in Karlom VI. (1711–1740). Tako so leta 1732 v pripravi na reformo obrtne zakonodaje izvedli podrobne popise rokodelcev in obrtnikov. Po nasledstvenih vojnah² pa so se tudi v habsburški monarhiji začeli posvečati ljudskim štetjem predvsem iz vojaških razlogov, kar je pravzaprav posledica velike vojaške reforme, ki jo je izvedla Marija Terezija. Cesarica je namreč nezanesljivo najemniško vojsko zamenjala z naborniško. A če je hotela po deželah monarhije nabrati za vojsko sposobne moške, je morala izvesti ustrezen popis prebivalstva. S patentom, izdanim 13. oktobra 1753, je naročila izvesti popis vsega navzočega prebivalstva po spolu, starosti in stanu. Popis naj bi pokazal pregledno socialno in gospodarsko strukturo prebivalstva. Štetje se je izvršilo leta 1754 in je prvi pravi popis na slovenskih tleh, ki ga je izvedla posvetna oblast v sodelovanju s cerkveno. Popis iz leta 1754, ki je bil izveden predvsem v vojaške namene, je bil dokaj popoln ter zanesljiv, ker je bil prvi takšen popis in ljudje še niso vedeli, kako zna popis vplivati na njihovo življenje. Štetje bi se moralo potem ponoviti na vsaka tri leta. A poznejša štetja so manj zanesljiva, saj so rezultati zaradi izogibanja moškega prebivalstva služenju v vojski (popisi so se namreč vedno bolj vršili zaradi novačenja vojaštva) zaostajali za okoli 5–6 odstotkov za pravilnim številom prebivalstva. V večini dežel so se pojavile velike razlike med cerkvenimi evidencami in civilnimi popisi, ki so jih izvajala zemljiška gospostva. Civilni popisi so slabše zanesljivi, saj zemljiški gospodje niso želeli, da država jemlje njihove podložnike v vojsko. Že na prvi pogled je bilo jasno, da je zlasti število moških, primernih za vojaško službo, v civilnih popisih veliko prenizko. Rezultati so upravičeno vzbujali sum, da zemljiški gospodje pred morebitnim vpoklicem v vojsko

¹ Ta veliki cerkveni zbor je z dolgimi vmesnimi premori potekal osemnajst let v Tridentu v Italiji in je bil kot odgovor na reformacijo, ki je v tistem času preplavila pol Evrope. Velja za enega najvažnejših v zgodovini Cerkve, saj so na njem sprejeli odločitve, ki so močno posegale na različna področja vsakdanjega življenja. Da bi izboljšali pregled nad verniki, so med drugimi novostmi uvedli matične knjige, v katere so vpisovali vsa rojstva, poroke in smrti.

² Avstrijska nasledstvena vojna je vojna za nasledstvo v avstrijski monarhiji med letoma 1741 in 1748, ko so Bavarska, Prusija, Francija in Španija po smrti cesarja Karla VI. poskušale izkoristiti domnevno nemoč njegove mlade naslednice Marije Terezije za uveljavljanje svojih interesov.

zavestno »skrivajo« odraščale in za delo sposobne moške. Naslednje štetje prebivalstva, predvideno za leto 1757, se ni izvršilo zaradi sedemletne vojne (1756–1763)³. Štetje v letu 1761 je zaradi slabe organizacije, epidemij ter bega mladih iz strahu pred vojaško službo zabeležilo velik padec števila prebivalcev. Zaradi nezadovoljivih rezultatov je leta 1762 Marija Terezija ukazala, da pri vseh naslednjih popisih prebivalstva sodeluje tudi duhovščina, in od njih zahtevala redno letno poročanje o gibanju prebivalstva: o rojstvih, porokah in smrtih. Leta 1770 se je izvedel ponoven popis prebivalstva, spet iz vojaških razlogov. Pri tem štetju so šteli le domače prebivalstvo⁴ in tovarno živino. Da bi dosegli večjo točnost štetja prebivalstva, je Marija Terezija istega leta pred popisom naročila številčenje vseh hiš (*Hauserbeschreibung*). Oblasti pa se v tem popisu niso zanimale za hiše (gospodinjstva) tistih slojev prebivalstva, kjer vojaškega obveznika ne bi iskali. Tako v tem popisu niso bila zajeta bivališča zemljiških gospodov, poslopij, ki so bila namenjena gospodarski dejavnosti, kot so mlini, žage, usnjarne, glažute itd., stanovanja gosposočinskih uradnikov in tudi judovskih hiš.

Od leta 1770 do leta 1850 so potekali zgolj vojaški popisi, kar pomeni, da so državo zanimali le za orožje sposobni moški. Tako je Marija Terezija leta 1771 spet odredila popis moškega krščanskega prebivalstva, a do štetja zaradi številnih težav ni prišlo. Leta 1777 je zaradi vseh težav, ki so se pokazale pri prejšnjih štetjih, sestavila komisijo, ki je izdelala nova načela za prihodnja ljudska štetja. Tako je s patentom za leto 1777 naročila nov popis prebivalstva in živine po novih vprašalnih polah, ki so bile prve družinske pole. Istočasno je uvedla populacijske knjige, ki naj bi točno prikazovale spremembo prebivalstva. Ta patent se je kasneje izpopolnil posebno z dvornim dekretom Jožefa II. aprila 1781, na podlagi katerega naj bi se izpopolnil sistem novačenja vojaštva, kateremu so ta popisovanja služila v prvi vrsti. Na podlagi določbe iz leta 1784 so izvršili reorganizacijo cerkvenih matrik, na temelju katerih je bilo predpisano redno letno poročanje o številčnem stanju prebivalstva.

Pri štetju prebivalstva iz let 1784–1785 so izračunali že povprečno število družinskih članov posamezne družine, povprečno število poročenih, številčno razmerje med spoloma itd. Na

Kranjskem je štela družina povprečno 5,5 osebe. Naše predstave o družinah z veliko otroki v preteklosti niso resnične, saj je pojav velikih družin značilen šele za konec 19. in prvo polovico 20. stoletja, ko je na rast števila prebivalstva pri nas vplivala industrijska revolucija. Razmerje med moškim in ženskim spolom je bilo v tej dobi sledeče: na 1000 moških prebivalcev na Kranjskem je odpadlo v letu 1754 1007 in v letu 1785 1011 žensk. Na Kranjskem naj bi bilo leta 1799 210 592 moških in 219 274 žensk, skupaj 429 866 prebivalcev, po štetju iz leta 1805 pa 427 734 prebivalcev.

Splošen demografski pojav konec 18. in začetek 19. stoletja je bila stagnacija ali nazadovanje števila prebivalstva. Med letoma 1770 in 1814 so potekale vojne, ki so zahtevale veliko žrtev. Nato so sledila leta slabih letin in lakote, slednja je leta 1817 dosegla višek. Vse to je imelo negativne posledice na rast prebivalstva. Dejanski in naravni prirastek sta bila v tem obdobju negativna. Kasneje je prebivalstvo hitreje naraščalo in doseglo v letu 1846 1 077 000 oseb na ozemlju današnje Slovenije. Lakot in kužnih bolezni ni bilo več, gospodarstvo je bilo stabilno, izseljevanja v tuje kraje še ni bilo. Izseljevanje se v večjem številu pojavi šele po letu 1848, ko so z zakonom o zemljiški odvezi podložni kmetje postali resnično svobodni. Število prebivalstva pa je odtlej nezadržno rastlo. Habsburška monarhija je prvo moderno uradno štetje prebivalstva izvedla leta 1857. Takrat so na Kranjskem prešteli 1 101 854 prebivalcev. Velika večina prebivalstva je bila kmečkega. Od leta 1869 dalje so popise izvajali vsaki deset let (1869, 1880, 1890, 1900, 1910) s kritičnim datumom 31. december. Štetja so popisovala prisotno prebivalstvo⁵. Pri zadnjem popisu pred prvo svetovno vojno so našli v avstrijskem delu Avstro-Ogrske 1 253 148 Slovencev. Med letoma 1846 in 1910 se je iz naših krajev izselilo več kot 300 000 ljudi ali ena četrtnina celotnega prebivalstva. Civilno vodenje matic je avstrijska polovica monarhije prevzela leta 1868, Ogrska pa leta 1895. Večina slovenskega ozemlja je bila po prvi svetovni vojni, ko je razpadla Avstro-Ogrska, vključena v novo državo, kraljevino Jugoslavijo, del slovenskega prebivalstva pa je ostal v Italiji, Avstriji pa tudi na Madžarskem. Popisi prebivalstva v Jugoslaviji so bili 31. januarja 1921 in 31. marca 1931. Med drugo svetovno vojno sta madžarski in nemški okupator uvedla civilne matice (1941–1945), v Julijski krajini so jih uvedli med letoma 1924 in 1945. Leta 1945 je država pobrala vse matice s podatki za sto let nazaj. Po letu 1945 pa vse do danes je v veljavi civilno vodenje matic. Kljub temu so se še vedno istočasno vodile cerkvene matične knjige. Po osamosvojitvi je država Slovenija začela Cerkev sistematično vračati vse vrste matic, ta pa jih ima shranjene v nadškofijskih arhivih v Ljubljani in Mariboru, na Primorskem so še vedno shranjene v župniščih. Popis leta 2011 je bil prvi popis, izveden na registrski način, kar pomeni, da so bili vsi potrebni podatki pridobljeni s povezovanjem podatkov iz obstoječih administrativnih in statističnih virov, torej brez dodatnega zbiranja na terenu.

³ Sedemletna vojna, vojna med dvema koalicijama evropskih držav, ki je v letih 1756–1763 potekala istočasno v Evropi in v prekomorskih kolonijah. V Evropi je bil v ospredju spor med Avstrijo in Prusijo za oblast v Šleziji; ta del vojne se imenuje tudi tretja šlezjska vojna. Na morjih in v kolonijah sta se za kolonialno posest in za prevlado v pomorski trgovini bojevali predvsem Velika Britanija in Francija.

⁴ Posebno vprašanje in trajni vir nesporazumov pri popisovanju je bilo razlikovanje med »domačim prebivalstvom« in tujci. Pri ozemlju je konskripcijski sistem temeljil na načelu pristojnega prebivalstva in so vse nepristojne osebe veljale za tuje, dokler niso na osnovi (poroke, neprekinjenega desetletnega bivanja v kraju, opravljanja določenih poklicev) pridobile status domačinov. V mestih pa so prebivalce mesta uvrščali, poleg rojenih, vse priseljene, ki so na razne načine izkazovali trajnost svojega bivanja v kraju. Pri tem so bili merodajni dolžina bivanja, meščanska pravica, trgovska, obrtna ali druga gospodarska dejavnost, ki je predpostavljala stalno prisotnost osebe. V grobem so izključevali tiste, ki so se v mestu mudili za kratek čas ali so prihajali delat sezonsko. Med mestno prebivalstvo pa so na primer šteli tuje moške in ženske posle, od vajencev in pomočnikov do služkinj in dekel, čeprav so se tudi ti mnogokrat zadrževali za samo enoletno ali še krajša obdobja. V teh primerih pa je bil rekvizit stalne prisotnosti njihov pogodbeni dogovor z delodajalcem, ki jih je zavezoval za določen čas.

⁵ Po zakonu, izdanem 29. marca 1869, se je moralo v vsakem kraju prešteti celotno prisotno (domače in tuje) civilno prebivalstvo, ločeno od tega pa tudi odsotno domače prebivalstvo.

Gibanje števila prebivalstva med letoma 1814 in 2002 po vaseh današnje poljanske župnije⁶

	1814	1869	1900	1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002
*Bukov Vrh Delitev vasi na dve občini	234	220	192	200	106 167	99 159	132	121	121	125	100
Delnice	107	131	123	130	117	126	121	112	131	140	131
Dobje	60	43	24	39	36	33	39	63	53	50	71
Dolenja Ravan	25	18	22	14	16	16	15	14	15	17	16
Dolenje Brdo	108	100	110	87	83	72	65	59	61	71	78
Gorenja Ravan (razen h. št. 6, 7, 8)	37	41	34	28	29	27	27	23	23	15	19
Gorenje Brdo	81	88	87	81	78	73	69	71	73	61	65
Hotovlja	225	227	193	216	209	205	250	268	318	212	256
Jazbine	69	81	68	63	59	53	43	38	31	31	20
Kremenik	59	45	55	55	33	38	28	25	29	29	26
Lom nad Volčo		59	48	52	37	37	37	33	34	33	42
Lovsko Brdo	41	36	31	29	30	26	23	23	21	28	23
Malenski Vrh	75	99	74	77	89	88	72	48	44	40	53
Podobeno	66	60	74	84	56	54	50	38	38	49	51
Poljane nad Škofjo Loko	340	263	272	267	269	298	311	295	295	347	390
Predmost	36	56	58	43	44	37	46	67	116	143	139
Smoldno	52	44	44	30	41	36	30	26	26	26	31
Srednja vas – Poljane	119	102	74	81	60	61	71	64	63	85	97
Vinharje	58	88	73	75	55	52	45	39	41	53	59
Volča	128	161	120	126	102	107	94	89	112	107	114
Zakobiljek	71	55	42	29	46	43	29	36	32	38	37
Žabja vas	51	73	48	52	43	40	33	27	34	21	37
*Bukov Vrh nad Visokim Izločen del v občini Škofja Loka	/	/	/	/	61	60	/	/	/	/	42
Gabrška Gora	66	97	102	77	63	59	59	60	51	53	60
Kovski Vrh	44	42	51	30	33	31	29	29	27	23	28
Log nad Škofjo Loko	36	143	103	127	217	134	126	122	156	173	179
Na Logu	39	100	94	83	81	72	78	66	58	95	130
Visoko	39	26	30	28	19	13	15	20	17	15	26

*Nekaj večjih razlik med posameznimi naselji je pripisati drugačnemu obsegu naselja, na katerega se rezultati nanašajo.

Popis župljanov – *Status animarum* iz leta 1814 za župnijo Poljane

Status animarum (knjiga faranov, knjiga župljanov, v dobesednem prevodu pa stanje duš) je latinsko poimenovanje za župnijsko družinsko knjigo, značilno predvsem za rimskokatoliško versko skupnost. *Statuse* so vodili po župnijah ali po podružnicah ter v njihovem okviru po vaseh. Prve knjige župljanov so nastale v 17. stoletju v verske namene, kjer je bilo vodeno izpričano vedenje posameznega župljana (značajske lastnosti župljana (največkrat neizpolnjeni podatek), datum obhajila, birme in poroke in domače ime). V tem obdobju se je uporabljala opisna oblika *statusov*, to je brez formularjev, čeprav so iz povsem prak-

tičnih razlogov že uporabljali tabele, ki pa jih je moral narediti vsak dušni pastir sam. V 18. stoletju so dodali še druge podatke (hišne številke, starost ipd.), razcvet pa so doživeli v 19. stoletju. Opuščati so jih začeli konec 20. stoletja, ko so knjige župljanov začele nadomeščati družinske knjižice. *Statusi* so običajno imele obliko knjig večjega formata, ustrezno vezani in podobni matičnim knjigam. Po navadi je bila vsaki hišni številki določena ena stran in je obsegala čas treh generacij oziroma okoli sto let. Knjigo župljanov je vodil župnik, ki je običajno vodil tudi matične knjige za svojo župnijo. Najpodrobnejše knjige župljanov so se vodile v podeželskih župnijah, v mestih, kjer so se ljudje veliko selili, pa so bile manj podrobne ali pa jih ni bilo. Imena in priimki so zapisani latinizirano, germanizirano pa tudi v slovenski ljudski obliki. Pri priimkih in hišnih imenih je pri zapisu opaziti mnogo nedoslednosti, samovolje in spreminjanja poimenovanj. Posebej so se vodile za najdenčke, gostače in Rome. V evangeličanskih skupnostih so vodenje matičnih knjig večinoma prepisale cerkovne ordnunge.

Popis duš za poljansko župnijo, ki si ga lahko ogledate v prilogi, je nastal v času francoskih Ilirskih provinc oziroma v času njenega dokončnega propada v letih 1813–1814.⁷ Francoske čete so prvič stopile na slovenska tla leta 1797, ko so napredovale v smeri Soča–Koroška–Dunaj, drugič leta 1805 in tretjič leta 1809, ko so si 14. oktobra s schönbrunnskim mirom prisvojile ozemlje Ilirskih provinc (od slovenskih dežel so v province vključene: Goriška, Trst, Kranjska in polovica Koroške).

»Po pripovedovanju so prišli Francozi prvokrat semkaj baš na veliko noč. Ljudje so šli kakor po navadi v procesiji, tedaj pa so se vsuli Francozi iz gozdov nad Dobjem, kjer je bilo nekdaj bolj zraščeno kakor sedaj. Večina jo je v prvem strahu ubrala čez Soro na drugo stran v hosto. Oni, ki niso ubežali, so se tudi plašljivo ozirali za ubežniki in prihajajočimi Francozi.

Druga pripovedka pa pravi, da je procesija prišla v stik s Francozi, ki so prikorakali po cesti od Srednje vasi in počakali, da je odšla procesija naprej. Pripovedujejo tudi, da so Francozi po farovškem vrtu kosili, in da jih je tedanji župnik Božič na prižnici pohvalil: »Glejte jih, kako so to pridni ljudje!« Toda po njihovem odhodu iz dežele je te besede popravljal – morda tudi iz bojazni pred avstrijskimi oblastmi. Dalje se pripoveduje mnogo o kontribuciji in načinu novačenja, da so jih biriči lovili kakor pod Avstrijo. V splošnem se da posneti, da so Francozi pustili dobre vtise med ljudmi.«

(DOMOVINA, 17. oktober 1929, L. XII, št. 42, str. 3)

Francosi so v Ilirskih provincah oblikovali novo upravno razdelitev na distrikte, kantone in občine. Poljane so v času Ilirskih provinc spadale v kanton Loka, ki je bil razdeljen na deset občin. V

⁶ Razpredelnica se nanaša na današnji obseg župnije Poljane in ne na območje KS Poljane. V tabeli so tudi naselja, ki upravno spadajo v KS Log, a spadajo pod župnijo sv. Martina v Poljanah.

⁷ Avstrijske čete so jeseni 1813 zasedle severni del Ilirskih provinc. S podpisom prvega pariškega miru 30. maja 1814 se je Francija tudi uradno odrekla Ilirskim provincam, Avstrija pa je ozemlje 23. julija 1814 tudi anektirala.

občino Poljane so spadala naselja: Poljane, Dobje s Predmostom, Hotovlja, Visoko, Na Logu, Kovski Vrh, Sabatberg – današnji Bukov Vrh, Vinharje, Kremenik, Dolenja Ravan, Malenski Vrh, Jazbine, Lovsko Brdo, Lom in Zakobiljek, Podobeno, Volča, Gabrška Gora, Valterski Vrh in Na Logu – Loka. V občini Trata pa so bila iz sedanje župnije Poljane naselja: Gorenje Brdo, Dolenje Brdo in Žabja vas. Francozi so leta 1811 odpravili osebne obveznosti (tlako, ki ni bila vezana na zemljiško posest), kar je koristilo zlasti kajžarjem in gostačem, ki niso imeli zemlje. Uvedli so francoski civilni koledar, po katerem se je smelo praznovati samo nedelje in še štiri praznike v letu. Vpeljali so tudi civilno poroko in z njo prizadeli verski čut prebivalstva. S civilno poroko so se pojavile na naših tleh tudi prve civilne matične knjige. Vodile so se le za leti 1812 in 1813, ko so morali župniki predati matice županom – merom, ki so bili odslej odgovorni za njihovo vodenje, čeprav se to ni zgodilo povsod.

»Stari ljudje iz prejšnjega stoletja so vedeli mnogo zanimivega povedati iz francoskih časov v dolini. Pripovedovali so, da se pravi »pri županu« v Predmostu pri Poljanah zato, ker je bil tu za francoske dobe poljanski mer, po naše župan. Hiša nosi še danes to ime. Ples, ki se na deželi od gotove strani tako preganja in prepoveduje, so imeli tedaj v predpustu celo v poljanskem župnišču. Največ pa se pripoveduje o ženitovanjskih oklicih, ki so se razglašali občinstvu v Poljanah s prodovskega lesenega balkona ali hodnika. Tedaj so se v prvi vrsti sklepali zakoni pred županom – merom in potem šele v cerkvi.

Ta oklic se je še ohranil, in sicer že iz avstrijske dobe, z dnem 16. januarja leta 1814. Kakor znano, je avstrijska vlada po odhodu Francozov še pustila nekaj časa zakone, prinesene po Francozih, kar tudi spričuje, kako so morale te postave našim prednikom ugajati, da so jih trpeli še po odhodu Francozov. Tu podajamo oklic, ki je pisan za tedanje čase (111 let star) še dokaj primerno, seveda v takratni slovenski pisavi, zgoraj na levi z ilirskim grbom z napisom Ilyrie (po naše Ilirija). Glasi se:

Oklec

Danes na Dan Nedele ta šestnajsti Dan Meseca Januariusa En Taužent osemsto inu šestnajstega Leta jest vam k pervim Mallu očitnu oznanim, de je ena ženitna obluba sterjena med Tomažam Mesec dva inu dvajset let starosti zakonskim sinam Jakoba Mesec inu nigove žene Maria Dolliner kmata iz vasi Sredne vrdu (brdo) spod te desete Nummere Tratarske merie (županije) inu med Magdalena Reschen (Režen) dvoiset let starosti ledig ta sredna zakonska čier ranciga Gropa Reschena inu nigove žive žene Maria Šink gruntarja iz vasi Gaberk pod ta četrta Nummera Loške merie, katera je u stanovainu u Gaberk per svij Mater. Le to vam bode oznanenu, de če kateri en zadržek po postavah čez ta zakon da prenesti oče, ta ima ta zadržek u enaistih dnevah naprei pernesti inu noter dati.

Oznanem ta 16. Dan Januariusa 1814.

Del Maris provis. Karsischnig (Kržišnik)

Podpis bi se menda po naše glasil: Za začasnega župana Kržišnik. Poleg županovega podpisa je pritisnjena županska papirnata vinjeta v obliki zvezde kot občinski pečat. Oklic je sicer še dobro ohranjen, le na oglih se mu pozna, da je bil nekje javno nabit. ...«

(DOMOVINA, 16. oktober 1925, L. VIII, št. 42, str. 14, 15)

Poleg drugih reform so v Ilirskih provincah uvedli splošno vojaško obveznost in leta 1811 izvedli popis prebivalstva.

»... Glede na francoske čase naj navedemo še to, kar se še tu in tam sliši od starih ljudi. Za časa Francozov si je baje mer (župan) mnogo pridržal od kontribucij, oziroma rekvizicij, katere so morali kmetje dajati Francozom. S tem se je mer tako opomogel, da si je potem sezidal hišo kot malo trdnjavo, kjer je prej stala uboga lesena bajta. Ko je umrl in so ga nesli čez most, se je truplo skotalilo iz krste ter padlo s krsto vred v Soro; morda zaradi nerodnosti nosačev ali iz drugega vzroka. Ljudje so to nesrečo smatrali za kazen božjo.

Tudi precej fantov iz občine je moralo tokrat v vojaško suknjo, ker so bili biriči vedno na lovu, posebno kadar je prišlo poveleje za toliko in toliko mož; preobrnilo so vse bajte in luknje po grapah in gričih. Fantje so se po navadi skrivali po duplinah in podstrešjih, a tudi v omare, v katere so mnogi z uspehom zlezli. Biriči so premetavali omaro na konce in kraje, toda če se je fant trdno držal, je bilo vse premetavanje zastoj, čeprav so vedeli, da je tiček v njej, ker odpreti je niso imeli pravice. Če so katerega ujeli, so ga zvezali ter nesli na nosilnici k županu, kjer ga je že čakala straža in vzela v varstvo. Nalovljence so takoj začeli »meštrati«, ker je bilo tedaj v dolini vedno dosti vojaštva in so imeli Francozi več vojaških vežbališč za pešce ali konjenike. V Srednji vasi tik ceste na Kapišah je že bil tak »eksercirplac«, kjer so vežbali nalovljence. Ker se niso dobro razumeli zaradi neznanja jezika, so navezali Francozi novincem na eno koleno šop sena, na drugo šop slame. Tako so fantje morali stopicati na poveleje: »seno, slama, seno, slama.« Mnogo fantov je moralo s Francozi oditi iz doline in se jih večina ni več vrnila. Tudi se ne pripoveduje, da bi bili oženjene može tirali v vojaško suknjo. Največ so pobirali hlapce, a še rajši malopridneže, ki so se klatili brez posla okrog.

(DOMOVINA, 31. oktober 1929, L. XII, št. 44, str. 9)

Objavljeni popis duš za župnijo Poljane *Status animarum*, ki si ga lahko ogledate v prilogi, je nastal v času župnika Jerneja Božiča, ki je takrat vodil župnijo Poljane ...⁸

⁸ Rojen leta 1764 v Idriji. V mašnika je bil posvečen leta 1790. V Poljanah je bil župnik med letoma 1805 in 1820. Leta 1820 je odšel za župnika v Staro Loko, kjer je leta 1829 umrl. V Stari Loki je pokopan. Božič je bil v obeh župnijah dekan, okrajni šolski nadzornik in duhovni svetnik.

Peter Hawlina je v *Drevesa*, časopis slovenskega rodoslovnega društva, letnik 16, številka 2, junij 2009, na strani 33 v članku Aleja zaslužnih, Jernej Božič (1764 Idrija – 1829 Stara Loka), med drugim napisal:

»Pred dvestotimi leti je takratni poljanski župnik Jernej Božič⁸ nastavil tudi svojo posebno evidenco župljanov. Uporabil je zelo lepo izdelano knjigo s 1000 stranmi. Vezana je v usnje z lepim okovjem za zaporo. Na prvih treh straneh je v nemščini uvod z naslovom *Topographie*. Sledi pet praznih strani, nato naslov *Geschichte* in 20 praznih strani. Očitno je nameraval obe poglavji še dodati. Na koncu so dodane ustanove in obračun obresti – *Interessen Ausweis*. Glavni del je torej spisek župljanov, narejen po vaseh, v okviru teh po hišnih številkah. Pri vsaki hiši je dodano domače ime in število oseb. Na koncu spiska za posamezno vas je dodano število vseh prebivalcev vasi. To število se ne ujema z vsoto ljudi po posameznih hišah. Za vsako hišo je vpisal tudi imena, priimke in datum rojstva ali pa starost stanovalcev. Število vpisanih oseb največkrat ni tolikšno, kot nakazuje ob družini zapisana številka. Skupna vsota je 2501 prebivalcev. Vseh hiš je nekaj več kot 500. Povprečno število stanovalcev v posamezni hiši je torej pet. Pisava je sicer lepa, vseeno pa ponekod težko berljiva. Leta 1820 je naredil nov posnetek stanja. Posebej je priložen lastnoročno narisana razpored zaselkov v župniji. Nevezan je poseben list z naslovom *Geschichte*. Knjigo bi bilo vredno podrobneje obdelati, saj je dobra osnova za krajevno rodoslovje. Za začetek sem prepisal samo spisek hiš po zaselkih in hišnih številkah. Dodano je domače ime in število stanovalcev v posamezni hiši. Zanimivo je, da se delne in skupna vsota prebivalcev ne ujemajo s seštevanjem.«

Omenim naj tudi, da sta domačiji in bajti iz kasnejšega Predmosta sestavni del naselja Dobje, ter da sta Lom in Zakobiljek vodena skupaj kot eno naselje. Ta naselja so še vedno skupaj popisana tudi v spiskovnem delu *Franciscejskega katastra za Kranjsko* iz leta 1825. In župan – maire iz leta 1814 je v letu 1825 supan. Pa tudi število bajt se je po vaseh v enajstih letih povečalo najmanj za eno ali dve v vsaki vasi, medtem ko je število domačij ostalo isto zaradi uzakonjene nedeljivosti zemljišč.

Po propadu Ilirskih provinc 13. 10. 1813 je v Ilirskih provincah zagospodarila Avstrija in znova uvedla cerkveno vodenje matičnih knjig ter zadržala francoske reforme: odprava cehov, deljivost zemljišč pri dedovanju. Ponovno pa je uvedla šolski sistem trivialk, glavnih šol in normalk.

Zanimivo bi bilo primerjati še posnetek stanja iz leta 1820, kajti v letih 1815, 1816 in 1817 je tudi v Poljansko dolino prišel čas apokaliptične lakote, ko je po ustnem izročilu Matilda s smrtno koso žela med lačnim poljanskim ljudstvom. Ljudje so prodajali kose svoje zemlje tudi za hlebec kruha in umirali podhranjeni s kislico v ustih. Vzrok za svetovno obsegajočo lakoto je bil vulkan Tambora (2722 metrov) v Indoneziji, ki je silovito izbruhnil aprila 1815. Ta izbruh naj bi naslednje leto povzročil močne podnebne spremembe, zato je leto 1816 imenovano tudi »leto brez poletja«. Zaradi nizkih temperatur

in vulkanskega pepela je bila slaba letina, ki je imela za posledico pomanjkanje hrane, lakoto in bolezni.

Toliko o številkah, ki so štejele duše in jih je zapisala zgodovina. Na prvi pogled se zdijo hladne in brez življenja. O njih je Schlozer (1735–1809) nekoč zapisal: »Statistika je mirujoča zgodovina, zgodovina pa tekoča statistika.« Vi pa ob priloženem *Statusu animarum* iz leta 1814, ki ga je pregledal in pripravil Peter Hawlina, sami presodite, kaj vam številke in imena ob njih pripovedujejo.

Bernarda Jesenko Filipič

Viri:

Zgodovinski pogledi na zadnje državno ljudsko štetje v Avstrijskem primorju 1910, več avtorjev, Založba ZRC, Ljubljana 2012.

Lojze Pipp, O zgodovini statistike, ljudskih štetij in popisov prebivalstva, *Kronika slovenskih mest*, 1934, letnik 1, številka 3.

Bogdan Kolar, *Status animarum kot arhivsko gradivo*.

Boris Golec, *Arhivistika 3*, Gradivo za interno uporabo, Oddelek za zgodovino, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, in J. Žontar, *Arhivska veda v 20. st.*, Ljubljana 2003.

Josip Mal, *Zgodovina slovenskega naroda*, novejša doba, zvezek 7, Celje 1928.

<http://www2.arnes.si/~rzjtopl/rod/viri/status.htm>.

http://www.stat.si/publikacije/pub_popisne_prva.asp.

Peter Hawlina, Aleja zaslužnih, Jernej Božič (1764 Idrija – 1829 Stara Loka). *Drevesa*, letnik 16, številka 2, junij 2009.

Vicencij Demšar, Topografija fare Poljane, *Loški razgledi 44*, Škofja Loka 1997.

Poljane, kdo vas bo ljubil. Župnija Poljane in mati Fara, Alojziji Pavel Florjančič, Poljane nad Škofjo Loko 2010, str. 63-73.

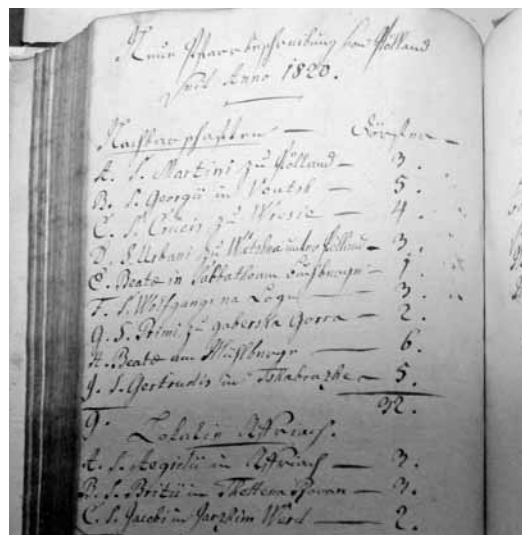
Kratek komentar na *Status animarum* (1759–1842), župnija Poljane

Bralci ste se do teh vrstic že seznanili s tem, kaj *Status animarum* je in kakšni so bili časi, v katerih se je pisal, moja naloga pa je, da na samo knjigo podam še kakšen praktičen komentar in vam pokažem uporabno vrednost tega gradiva. Za našo župnijo se je žal ohranil samo en *Status animarum*, ki je bil v uporabi med letoma 1759 in 1842, hrani pa ga Nadškofijski arhiv Ljubljana (prva letnica označuje leto začetka vpisovanja – v tem primeru zapis o topografiji in zgodovini župnije –, druga pa zadnje leto uporabe našega *Statusa*). Na vpogled je vsakomur, je pa potrebno nekaj znanja nemškega jezika in pisane gotice, da razumemo napisano.

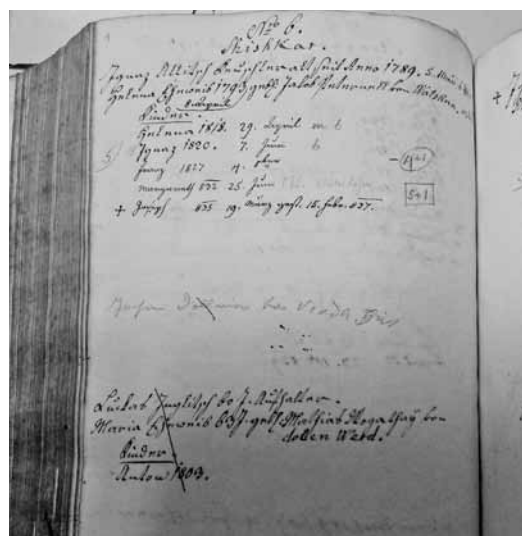
Ta lepa, debela, okovana in pozlačena knjiga vsebuje dva popisa. Prvega, krajšega in bolj sumarnega iz leta 1814 se je lotil gospod Hawlina (glej seznam v prilogi), sama pa sem predelala drugega, ki zavzema večino knjige. Prva stran tega obsežnega popisa (ne pozabimo, da je poljanska župnija včasih obsegala še današnjo javorsko župnijo in podružnico sv. Urbana ter še nekaj vasi, ki spadajo pod župnijo na Trati, kar je skupaj nanesele točno 40 vasi – glej sliko št. 1) se začne s stavkom: »Nov opis župnije Poljane od leta 1820.« Temu sledi seznam podružničnih cerkva s pripadajočim številom vasi, spodaj je podpisan še župnik in dekan Jernej Božič, potem pa se začne naš popis.

Prva stvar, ki jo opazimo, so imena vasi. Ta se do današnjih dni niso spreminjala, so bili pa nekateri zaselki, ki so danes svoja vas, združeni – Dobje in Predmost (skupaj sta obsegala 11 hiš), Lom in Zakobiljek (14 hiš) ter Jarčje in Krivo Brdo (skupaj 7 hiš). Prav tako se lepo opazi, kako so Poljane iz nekdanjih 35 hiš zrasle na vas z več kot 140 hišnimi številkami. Kdor bi se želel ukvarjati z rastjo naselij, dobi v *Statusu* lepo podlago. Vsaka hiša ima svojo hišno številko, pod njo pa obvezno hišno ime. Mnoga hišna imena so se ohranila do danes, nekatera so se malenkost spremenila (govorjeni jezik je živa tvorba in se ves čas spreminja), pa tudi hiše so se na novo oštevilčile. V Žabji vasi npr. je hišno številko 6 včasih zasedal Šiškar, danes Becenc. Hiše se je ime oprijelo, njena numeracija in lastnik s priimkom pa sta se menjala. Hišna imena še danes z veseljem uporabljamo in so nam v marsikaterem primeru v večjo pomoč kot pa priimek (na tem mestu se, dragi bralec, hitro sam spomni kakšnega primera).

Sledi osrednji in najpomembnejši del *Statusa*: hišni gospodar ter ostali prebivalci. Naj nas dolg seznam imen (oziroma število oseb) ne zavede – poleg moža, žene in njunih otrok so lahko zavedeni tudi drugi sorodniki ter hišni posli (hlapci, dekle itd.). Za vsakega je zabeležen datum rojstva, če pa je oseba umrla med uporabo *Statusa*, je pripisan še datum smrti in križec pred imenom. V nekaterih primerih so umrlo osebo lahko tudi prečrtali. Ti podatki so posebno dobrodošli, če se lotimo izdelave družinskega drevesa – na enem mestu imamo zbrano eno, lahko tudi več generacij svojih prednikov. Ker je format *Statusov* v večini

Slika 1. Nadškofijski arhiv Ljubljana, župnija Poljane, *Status animarum* 1759–1842, uvodna stran popisa iz leta 1820

Slika 2. Nadškofijski arhiv Ljubljana, župnija Poljane, *Status animarum* 1759–1842, Žabja vas 6 – Šiškar

večji od formata A4, je na eni strani več kot dovolj prostora za vsaj dve generaciji.

Oglejmo si konkreten primer – Šiškarja iz Žabje vasi (glej sliko št. 2). Na hišni številki 6 je živel gospodar Ignac Akkitsch (to bi morda lahko prebrali kot Alič?), rojen 5. maja 1789, njegova žena je bila Helena, rojena 8. aprila 1793. Zraven je naveden še Jakob Peternel iz Bačen (von Watshna), verjetno župnik, ki ju je poročil. Pod njima so naštetni njuni otroci Helena (roj. 29. aprila 1818), Ignac (roj. 7. junija 1820), Franc (roj. 4. oktobra 1824), Margareta (roj. 25. junija 1832) in Jožef (roj. 19. marca 1835, umrl 15. februarja 1837). Na spodnjem delu strani sta še 60 let star 'aufhalter' (verjetno izpeljanka iz glagola 'aufhalten sich', ki pomeni 'zadrževati se') Luka Inglič in njegova žena Marija, stara 63 let, ter sin Anton (roj. 1803).

Upam, da sem vam vsaj malce približala ta čudoviti zgodovinski vir ter morda koga spodbudila, da se še sam loti raziskovanja svojih prednikov.

Neža Trdin

Izvilleček iz popisa domačij iz leta 1814 za župnijo Poljane.

Po popisu župljanov (*Status animarum*) prepisal Peter Hawlina

Kraj	št.	vulgo	gospodar	preb.					
					Hotovlja	24	Ovničk	Matija Mrak	6
					Hotovlja	25	Plankc	Jernej Šubic	6
					Hotovlja	26	Štuc	Jernej Jereb	7
Poljane	1	župnišče		10	Hotovlja	27	Balantačova - Kisovčova bajta	Jurij Kisovec	10
Poljane	2	kaplanija, mežnija	Janez Notar, cerkovnik in učitelj	5	Hotovlja	28	Kočar	Matevž Oblak	15
Poljane	3	Hiščar	Janez Alič	3	Hotovlja	29	Kašandrouš	Martin Dolinar	3
Poljane	4	Šundkar	Blaž Demšar	3	Hotovlja	30	Ramovš	Janez Stanovnik	3
Poljane	5	Jurček na Koncu	Jurij Kalan	10	Hotovlja	31	Prešečemkova bajta	Marko Potočnik	3
Poljane	6	Podpečnar na Koncu	Janez Alič	11	Hotovlja	32	Per kočoric - Kočerela	Uršula Lavtar	6
Poljane	7	Per Pavletu na Koncu	Pavel Perko	4	Hotovlja	33	Per Škarjovcim Jakob	Jakob Bogataj	3
Poljane	8	Čude	Jurij Ušeničnik, Gašper Bizjak	13	Hotovlja	34	Plesc	Andrej Mrak	
Poljane	9	Gašper	Gašper Perko	7	Hotovlja	35	Fortunc	Boštjan Fortuna	
Poljane	10	Aušlak	Andrej Ušeničnik	24	Hotovlja		Vseh		188
Poljane	11	Prodoc	Primož Jesenko	7	Volča	1	Hribovc	Luka Dolenc	19
Poljane	12	za Prodram	Primož Jesenko	8	Volča	2	Na Derč, Drčar	Janez Ferlan	3
Poljane	13	Bašauc	Primož Potočnik	5	Volča	3	Mrak	Franc Mrak	11
Poljane	14	Predmošanovc - Bajta pod skalo	Jurij Benedičič	9	Volča	4	Mrakova bajta	Franc Mrak	6
Poljane	15	Na Grič - Kobalova bajta	Matevž Kobal	3	Volča	5	Tone	Anton Dolenc	10
Poljane	16	Kobau	Matevž Kobal	8	Volča	6	Tonetova bajta	Anton Dolenc	6
Poljane	17	Kamnar	Gregor Klobovs	3	Volča	7	Trnovc	Jurij Peternel	4
Poljane	18	Zrinc	Jurij Demšar	16	Volča	8	Alč	Janez Jelovčan	12
Poljane	19	Vidmar	Lovrenc Inglič	13	Volča	9	Mežnar	Uršula Jelovčan	5
Poljane	20	Planinšek	Lovrenc Inglič	9	Volča	10	Per Francet - Per Jernej	Jernej Kokal	11
Poljane	21	Posavec	Franc Guzel	21	Volča	11	Per Dolencu	Andrej Dolenc	3
Poljane	22	Rešik	Gregor Perko	7	Volča	12	Jakel	Boštjan Jezeršek	11
Poljane	23	Zavrtar	Gregor Miklavč	6	Volča	13	Jakelnova bajta	Boštjan Jezeršek	8
Poljane	24	Podpečnar	Ignac Alič	7	Volča	14	Kržiš	Gregor Dolinar	6
Poljane	25	Posavec	Franc Guzel	1	Volča	15	Tonetova bajta	Anton Dolenc	3
Poljane	26	Ramovš	Sebastjan Demšar	5	Volča	16	Poulin - Kainc	Pavel Krainc	3
Poljane	27	Kosem	Jožef Tavčar	11	Volča	17	Novohišar	Mihael Dolenc	3
Poljane	28	Šacar	Urban Tavčar	8	Volča	18	Per Miklavžu	Nikolaj Terpin	4
Poljane	29	Kupc	Matija Jesenko	22	Volča		Vseh		75
Poljane	30		Jernej Perko	2	Podobeno	1	Povlič	Ignac Štibil	12
Poljane	31	Per Jurju - zavratam	Jurij Tavčar	6	Podobeno	2	Per Martinu	Jernej Dolenc	11
Poljane	32	Jernač pod skalo	Jernej Demšar	5	Podobeno	3	Košak	Tomaž Peternel	8
Poljane	33	Pasje grapa	Valentin Jesenko	6	Podobeno	4	Martinova bajta	Jernej Dolenc	6
Poljane	34		Anton Ferlan	5	Podobeno	5	Zgojnar	Anton Dolenc	7
Poljane	35		Gregor Perko		Podobeno	6	Burnik	Tomaž Demšar	7
Poljane		Vseh		157	Podobeno	7	Močiunkar	Janez Oblak	4
Dobje	1	Županova bajta	Florjan Kržišnik	10	Podobeno	8	Per Mihi	Valentin Tavčar	8
Dobje	2	Predmošan	Franc Benedičič	14	Podobeno	9	Mihova bajta	Valentin Tavčar	3
Dobje	3	Predmošan, Supan, Maire	Florjan Kržišnik	12	Podobeno		Vseh		41
Dobje	4	Dobenčan	Blaž Demšar	10	Delnice	1	Ajtar	Jernej Dolenc	6
Dobje	5	Dobenčanova bajta	Blaž Demšar	5	Delnice	2	Zajc	Jurij Jelovčan	5
Dobje	6	Demenčič	Jurij Ferlan	11	Delnice	3	Degarín	Luka Murn	8
Dobje	7	Košanc	Jakob Dermota	8	Delnice	4	Jile	Matevž Cerar	7
Dobje	8	Strojčouš	Simon Potočnik	7	Delnice	5	Jiletova bajta	Primož Križnar	6
Dobje	9	V bajt	Janez Dolenc	8	Delnice	6	Remc	Lovrenc Mrak	11
Dobje	10	Per Matiji	Matija Ferlan	9	Delnice	7	Per Šimnu	Janez Košir	7
Dobje	11	Svančarjova hiša	Jurij Jeran	2	Delnice	8	Šimnova bajta		6
Dobje		Vseh		57	Delnice	9	Jeler	Tomaž Kokal	7
Hotovlja	1	Žagar	Janez Dolenc	8	Delnice	10	Jelerjova bajta	Tomaž Kokal	4
Hotovlja	2	Šarovc	Valentin Bogataj	3	Delnice	11	Tonetova bajta - Jurjov maln	Anton Demšar	4
Hotovlja	3	Petruza	Janez Vidmar	13	Delnice	12	Per Jurju - Per Tonet	Anton Demšar	10
Hotovlja	4	Dovjak	Pavel Šubic	10	Delnice	13	Podprevovc	Janez Kokal	6
Hotovlja	5	Jurmanše	Jurij Fortuna	6	Delnice	14	Torek	Luka Lukančič	8
Hotovlja	6	Rešik	Jurij Kržišnik	6	Delnice	15	Mačeradenc	Primož Mrak	4
Hotovlja	7	Predc[1]	Urban Prosen	10	Delnice	16	Kucler	Jakob Kos	4
Hotovlja	8	Fortuna	Jurij Fortuna	7	Delnice	17	V Jevodnih lazeh - Remcova bajta	Lovrenc Mrak	4
Hotovlja	9	Per Francet	Gregod Dolinar	7	Delnice		Vseh		88
Hotovlja	10	Slabe	Gašper Frlc	5	Lom in Zakobiljek	1	Per Permožu	Primož Demšar	4
Hotovlja	11	Muha	Luka Kalan	7	Lom in Zakobiljek	2	Per Urbanc	Pavel Pintar	8
Hotovlja	12	Pečelar	Matevž Bonča	7	Lom in Zakobiljek	3	Per Fortun	Tomaž Žust	6
Hotovlja	13	Prešečenk	Marko Potočnik	5	Lom in Zakobiljek	4	Per Kolaru	Jakob Prevč	6
Hotovlja	14	Krivar	Pavel Krmel	6	Lom in Zakobiljek	5	Per Francc	Martin Dolenc	5
Hotovlja	15	Per Mihi	Mihael Stržinar	5	Lom in Zakobiljek	6	Per Vodam - Pušar	Valentin Demšar	7
Hotovlja	16	Oblak	Martin Frlc	6	Lom in Zakobiljek	7	Vodamova bajta	Valentin Demšar	3

Lom in Zakobiljek	8	Per Nacetu	Ignac Jeraša	3	Gorenje Brdo	12	Per Jožetu	Jožef Demšar	6
Lom in Zakobiljek	9	Per Fat, Per Urbanu, Per Anžonu	Janez Dolenc	15	Gorenje Brdo	13	_____	Blaž Mrak	5
Lom in Zakobiljek	10	Per Žusu	Urban Krek	10	Gorenje Brdo		Vseh		60
Lom in Zakobiljek	11	Per Jelovčen	Anton Demšar	10	Vinharje	1	Jernucel	Jožef Alič	7
Lom in Zakobiljek	12	Per Rešik	Matija Bohinc	17	Vinharje	2	Kočar	Blaž Kos in Marija (Berčič)	7
Lom in Zakobiljek	13	Per Luku	Gregor Kržišnik	12	Vinharje	3	Nace, Jakob	Ignac Miklavč	9
Lom in Zakobiljek	14	Per novi hiši - Pod Zakobilkam	Andrej Oblak	7	Vinharje	4	Adam	Tomaž Frlic	13
Lom in Zakobiljek		Vseh		78	Vinharje	5	Andrej	Andrej Dolinar	6
Lovsko Brdo	1	Platiša, Šacar	Tomaž Kisovec	5	Vinharje	6	Pušar	Jurij Krek	9
Lovsko Brdo	2	Platiša	Tomaž Kisovec	8	Vinharje	7	Pušarjeva bajta	Jurij Krek	0
Lovsko Brdo	3	Teminc	Gregor Frelih	13	Vinharje	8	Nacetova bajta	Ignac Miklavč	2
Lovsko Brdo	4	Kervine	Anton Stanounik	5	Vinharje	9	Na Raspotji	Gregor Stržinar	5
Lovsko Brdo	5	Spolovičar	Primož Lunar	10	Vinharje		Vseh		37
Lovsko Brdo		Vseh		29	Bačne	1	Jesenko	Maruša Jesenko Peternel Berčič	14
Žabja vas	1	Sok	Matevž Rant	5	Bačne	2	Jesenkoba bajta		5
Žabja vas	2	Žgajnar	Matevž Pintar	9	Bačne	3	Bačnar	Maruša Peternel	7
Žabja vas	3	Suvančar	Matevž Kočar	5	Bačne	4	Bačnarjova bajta		8
Žabja vas	4	Čik	Tomaž Alič	5	Bačne	5	Polenšek	Anton Debenc	10
Žabja vas	5	Strojer, Per Anžon	Janez Jelovčan	6	Bačne	6	Polenškova bajta	Anton Debenc	4
Žabja vas	6	Šiskar	Luka Inglič	8	Bačne	7	Keržiš	Andrej Krek	6
Žabja vas	7	Maček	Ignac Guzel	5	Bačne	8	Berdar	Jakob Jezeršek	15
Žabja vas	8	V Lužah	Matevž Dolinar	5	Bačne	9	Berdarjeva bajta	Jakob Jezeršek	5
Žabja vas	9	V Lužah	Uršula Bonča	3	Bačne	10	Potočnik	Jurij Gantar	9
Žabja vas		Vseh		50	Bačne	11	Bačnarjev maln		4
Srednja vas	1	Jakovc	Janez Inglič	11	Bačne	12	Na Voucnah	Jakob Mohorič	6
Srednja vas	2	Jakovčeva bajta - Kopiš		0	Bačne	13			
Srednja vas	3	Peteln	Franc Oblak	9	Bačne		Vseh		48
Srednja vas	4	Petelinova bajta	Franc Oblak	7	Kremenk	1	Planinšek	Ignac Peternel	10
Srednja vas	5	Jernejc - Svetkarč	Jernej Peternel	6	Kremenk	2	Steržinar	Jurij Božnar	10
Srednja vas	6	Petelinova bajta - Na Selih	Franc Oblak	9	Kremenk	3	Steržinarjeva bajta	Jurij Božnar	5
Srednja vas	7	Anderjanc	Nikolaj Košir	6	Kremenk	4	Hobousk (Gobovšk)	Ignac Sedej	7
Srednja vas	8	Anžonovc	Janez Čadež	11	Kremenk	5	Boštjenc	Urban Čepin	9
Srednja vas	9	Čude, Kamc	Jurij Ušeničnik	11	Kremenk	6	Perko	Tomaž Stanovnik	9
Srednja vas	10	Jageršenk	Boštjan Dolenc	7	Kremenk	7	Berloženkova bajta	Matevž Bogataj	2
Srednja vas	11	Jageršenkova bajta	Jurij Mohorič	2	Kremenk	8	Berloženk	Simon Bogataj	7
Srednja vas	12	_____	Lovrenc Dolinar	7	Kremenk		Vseh		32
Srednja vas	13	Globočk	Blaž Debelak	4	Bukov Vrh	1	Kosmac	Anton Jankovič	8
Srednja vas	14	Anžonova bajta	Janez Čadež	7	Bukov Vrh	2	Kosmačova bajta	Anton Jankovič	5
Srednja vas	15	Anderjancova bajta	Nikolaj Košir	11	Bukov Vrh	3	Rout	Jožef Potočnik	11
Srednja vas	16	Tičenk	Lovrenc Maček	6	Bukov Vrh	4	Oblakova ali Kisovčova bajta	Ignac Oblak	3
Srednja vas	17	Petelenk	Valentin Terpin	5	Bukov Vrh	5	Kisovec	Ignac Oblak	13
Srednja vas		Vseh		75	Bukov Vrh	6	Per Grog	Gregor Čadež	4
Dolenje Brdo	1	Koritkar	Tomaž Čadež	7	Bukov Vrh	7	Demovc	Matija Jelovčan	15
Dolenje Brdo	2	Krivicova bajta	Tomaž Resoza	2	Bukov Vrh	8	Dernouškou maln	Matija Jelovčan	5
Dolenje Brdo	3	Jurman	Florjan Cerar	6	Bukov Vrh	9	Kisoučou maln	Ignac Oblak	4
Dolenje Brdo	4	Jernač, Per Čuš	Jernej Cerar	4	Bukov Vrh	10	Milost	Jakob Dermota	7
Dolenje Brdo	5	Kmet	Ignac Božnar	7	Bukov Vrh	11	Hotovnik	Janez Platiša	8
Dolenje Brdo	6	Krivic	Tomaž Resoza	8	Bukov Vrh	12	Na Planinc	Valentin Demšar	4
Dolenje Brdo	7	Žerovc	Ignac Bogataj	7	Bukov Vrh	13	V Kamen	Janez Kržišnik	11
Dolenje Brdo	8	Blažova bajta	Blaž Bogataj	1	Bukov Vrh	14	Kamenškova bajta	Janez Kržišnik	4
Dolenje Brdo	9	Per Tonet	Anton Likar	4	Bukov Vrh	15	Na Mah, Kožuhova bajta	Ignac Debelak	5
Dolenje Brdo	10	Kočar	Ignac Dolenc	0	Bukov Vrh	16	Per Platišu	Jožef Kržišnik	11
Dolenje Brdo	11	Šetinc	Nikolaj Demšar	8	Bukov Vrh	17	Platišova bajta	Jožef Kržišnik	2
Dolenje Brdo	12	Per Anšaj	Gregor Bizjak	4	Bukov vrh	18	Ahternk	Lovrenc Kržišnik	8
Dolenje Brdo	13	Žlebeder	Blaž Demšar	13	Bukov vrh	19	Per Mežnarju	Marija Kržišnik	10
Dolenje Brdo	14	Žlebedrova bajta	Blaž Demšar	5	Bukov vrh	20	Mežnarjova bajta		2
Dolenje Brdo	15	Košanc	Jurij Tavčar	7	Bukov vrh	21	Bukovc	Jurij Demšar	12
Dolenje Brdo	16	Per Grogcu	Gregor Demšar	5	Bukov Vrh	22	Bukovcova bajta	Jurij Demšar	0
Dolenje Brdo	17	Muha	Luka Rešek	5	Bukov Vrh	23	V Zakoti, Mežnarjova bajta		4
Dolenje Brdo	18	Na Ločil, per Anžonu	Andrej Pintar	8	Bukov Vrh	24	Skoblova kajža	Jurij Kržišnik	4
Dolenje Brdo	19	Koritkar	Tomaž Čadež	4	Bukov Vrh	25	Skoblova bajta	Jurij Kržišnik	6
Dolenje Brdo	20	Kasaret	Martin Erjavc	3	Bukov Vrh	26	Skobu	Jurij Kržišnik	13
Dolenje Brdo		Vseh		95	Bukov Vrh	27	Na Kusovim	Štefan Peternel	6
Gorenje Brdo	1	Peteln	Janez Demšar	9	Bukov Vrh	28	Kosovčova bajta	Štefan Peternel	4
Gorenje Brdo	2	Kajžar	Janez Peternel	3	Bukov Vrh	29	Borštar	Jakob Oblak	8
Gorenje Brdo	3	Per Jkopc, Per Grog	Gregor Kokel	9	Bukov Vrh	30	Borštarjova bajta	Jakob Oblak	3
Gorenje Brdo	4	Mrak	Matevž Demšar	9	Bukov Vrh	31	Golar	Matija Ferlan	6
Gorenje Brdo	5	Jurež	Andrej Jesenko	8	Bukov Vrh	32	Per malen	Matija Ferlan	0
Gorenje Brdo	6	Režen	Gašper Demšar	7	Bukov Vrh	33	Dolinski maln		5
Gorenje Brdo	7	Voučar	Tomaž Košir	5	Bukov Vrh	34	V Dolinah	Andrej Krmel	19
Gorenje Brdo	8	Maklauš	Matevž Krek	4	Bukov Vrh	35	Rupar	Jakob Rupar	12
Gorenje Brdo	9	Šurk	Simon Krek	5	Bukov Vrh	36	Ruparjova bajta	Jakob Rupar	4
Gorenje Brdo	10	Martank	Luka Šubic	6	Bukov Vrh	37	Kouter	Mihael Rovnan	6
Gorenje Brdo	11	Matuzel	Jakob Oblak	5	Bukov vrh		Vseh		138

Kovski Vrh	1	Kožuh	Ignac Debelak	9	Malenski Vrh	3	Simon, Skrajouc	Simon Miklavč	6
Kovski Vrh	2	Kovskar	Jurij Potočnik	8	Malenski Vrh	4	Luka	Luka Bizjak	4
Kovski Vrh	3	Četrtnik	Pavel Luznar	10	Malenski Vrh	5	Jožef	Jožef Demšar	4
Kovski Vrh	4	Kovskarjeva bajta	Jurij Potočnik	4	Malenski Vrh	6	Pasečenk	Anton Demšar	9
Kovski Vrh	5	Košakova bajta	Matija Debelak	3	Malenski Vrh	7	Balantin	Blaž Guzel	6
Kovski Vrh	6	Košak	Matija Debelak	10	Malenski Vrh	8	Anžon	Maruša Demšar Pintar	11
Kovski Vrh		Vseh		30	Malenski Vrh	9	Primož, Andrejc	Primož Mrak	6
Visoko	1	Visočen	Jožef Kalan	12	Malenski Vrh	10	Dupelnk	Ignac Peternel	11
Visoko	2	Kernišnik	Ignac Debelak	10	Malenski Vrh	11	Bandit	Gregor Kristan	2
Visoko	3	Kernišnikova bajta	Ignac Debelak	2	Malenski Vrh	12	Štefan	Štefan Demšar	5
Visoko	4	Serniška bajta	Jurij Košir	1	Malenski Vrh		Vseh		52
Visoko	5	Serničar	Jurij Košir	8	Dolenja Ravan	1	Rovišar	Ignac Košir	7
Visoko	6	Velinšak	Ignac Debelak	6	Dolenja Ravan	2	Martinu	Martin Miklavč	10
Visoko		Vseh		24	Dolenja Ravan	3	_____	Martin Miklavč	0
Log, Na Logu	1	Katernk	Primož Kržišnik	6	Dolenja Ravan	4	Karlovcen	Jernej Jereb	8
Log, Na Logu	2	Paver	Gašper Debelak	5	Dolenja Ravan		Vseh		16
Log, Na Logu	3	Tonc	Simon Debelak	4	Gorenja Ravan	1	Mercina, Anžovc	Jernej Krajnik	9
Log, Na Logu	4	Luka	Luka Ažbe	10	Gorenja Ravan	2	Tomaž	Tomaž Dolenc	16
Log, Na Logu	5	Birt	Luka Ažbe	6	Gorenja Ravan	3	Fortunc	Nikolaj Fortuna	7
Log, Na Logu	6	Mlačan	Nikolaj Lavtar	4	Gorenja Ravan	4	Brisar	Janez Tavčar	
Log, Na Logu	7	Tonk	Janez Dolenc	4	Gorenja Ravan	5	Groga Fortunc	Gregor Šubic	5
Log, Na Logu	8	_____			Gorenja Ravan		Vseh		38
Log, Na Logu	9	_____	Luka Šest		Dolenja Žetina	1	Rančah	Urban Marija Peternel	12
Log, Na Logu	10	Mežnarjova bajta		0	Dolenja Žetina	2	Škunder	Jernej Krmel	12
Log, Na Logu	11	Kumer na Hmelincu	Jakob Čadež	11	Dolenja Žetina	3	Per Nacet	Ignac Krmel	8
Log, Na Logu	12	Hmelinčar	Lovrenc Šubic	9	Dolenja Žetina	4	Ožband	Jakob Jelovčan	11
Log, Na Logu	13	Hmelinška bajta		2	Dolenja Žetina	5	Pipa	Tomaž Jeraša	14
Log, Na Logu	14	Raglanov maln	Matevž Kos	0	Dolenja Žetina	6	Gošar	Janez Rupar	6
Log, Na Logu	15	Raglan	Matevž Kos	7	Dolenja Žetina	7	Podblegaršenk	Simon Jelovčan	7
Log, Na Logu	16	Premetovčk	Simon Miklavč	7	Dolenja Žetina	8	Podblegarškova bajta	Primož Likar	3
Log, Na Logu	17	Premetovčk	Lovrenc Luznar	0	Dolenja Žetina	9	Vardenkova bajta	Jakob Šubic	
Log, Na Logu		Vseh		66	Dolenja Žetina	10	Vardenk	Jakob Šubic	6
Gabrška Gora	1	Urban	Jožef Sedej	7	Dolenja Žetina	11	Domačejkar	Matevž Kristan	7
Gabrška Gora	2		Jožef Sedej		Dolenja Žetina	12	Spreden niv	Tomaž Pintar	4
Gabrška Gora	3	Pušar	Matevž Mrak	8	Dolenja Žetina	13	Zahaus	Matija Oblak	3
Gabrška Gora	4		Matevž Mrak		Dolenja Žetina		Vseh		73
Gabrška Gora	5	Routar spoden	Jožef Dolenc	7	Gorenja Žetina	1	Brinovc	Jožef Godec	19
Gabrška Gora	6	Rovtar zgoren	Jurij Šinik	6	Gorenja Žetina	2	Per Dobret	Simon Demšar	8
Gabrška Gora	7	Routarska bajta	Jurij Šinik	4	Gorenja Žetina	3	Voglar na Kristancah	Jakob Jelovčan	9
Gabrška Gora	8	Zabrdam	Maruša Ažbe	6	Gorenja Žetina	4	Korošec	Urban Tavčar	7
Gabrška Gora	9	Mežnarjeva bajta		2	Gorenja Žetina	5	Sok	Matevž Kokel	10
Gabrška Gora	10	Mežnar	Primož Debelak	10	Gorenja Žetina	6	Lukova bajta	Luka Stanovnik	4
Gabrška Gora	11	V Borštu	Andrej Luštrak	4	Gorenja Žetina	7	Merkušova bajta	Valentin Možina	3
Gabrška Gora	12	V Groblah	Tomaž Berčič	4	Gorenja Žetina	8	Merkuš	Valentin Možina	19
Gabrška Gora	13	Mežnarjou travnk	Gregor Stržinar	3	Gorenja Žetina	9	Merkušou Luka	Luka Stanovnik	7
Gabrška Gora	14	Na bajerju	Andrej Luštrak	3	Gorenja Žetina	10	Anšk	Luka Miklavč	14
Gabrška Gora	15	V Kolišah	Jurij Dolinar	2	Gorenja Žetina	11	Anškova bajta na Skabernčah	Luka Miklavč	2
Gabrška Gora		Vseh		54	Gorenja Žetina	12	Per Primoš	Primož Tavčar	12
Smoldno	1	Jurjova bajta	Jurij Debelak	3	Gorenja Žetina	13	Košanc	Simon Demšar	6
Smoldno	2	Per Jurju - Per Tonet	Jurij Debelak	11	Gorenja Žetina	14	Kolavš	Anton Šuštar	3
Smoldno	3	Skobelč	Valentin Kalan	6	Gorenja Žetina	15	Rančah, ta star	Matevž Ažbe	1
Smoldno	4	Skobelčova bajta	Mihael Kozinc	3	Gorenja Žetina		Vseh		71
Smoldno	5	Lazar	Janez Tušek	8	Jelovica	1	Košanc, Ažbir	Janez Derlink	5
Smoldno	6	Lazarjova bajta	Janez Tušek	2	Jelovica	2	Jelovčenova bajta	Blaž Likar	2
Smoldno	7	Gorenji Podborštar	Štefan Miklavč	5	Jelovica	3	Jeloučen	Blaž Likar	10
Smoldno	8	Bajta Podborštam	Štefan Miklavč	3	Jelovica	4	Andrejc na Jelouc	Andrej Jelovčan	8
Smoldno	9	Spoden Podborštar	Valentin Demšar	6	Jelovica	5	Andrejcova bajta	Andrej Jelovčan	3
Smoldno	10	Per Bajerju	Matija Lukančič	4	Jelovica	6	Za Robam	Gregor Jelovčan	8
Smoldno		Vseh		33	Jelovica	7	Novohišar		6
Jazbine	1	Podružnična hiša			Jelovica		Vseh		27
Jazbine	2	_____	Jurij Gartner	11	Suša	1	Golešenk, Na golem laz	Martin Godec	6
Jazbine	3	Podrepelam	Jurij Šest	4	Suša	2	Pe Anžic	Ignac Dolinar	6
Jazbine	4	Grapar	Gregor Jeraša	7	Suša	3	Rezjak	Lovrenc Krek	7
Jazbine	5	Per Grog	Gregor Rešek	10	Suša	4	Krekov maln	Simon Tratnik	4
Jazbine	6	Košanc	Florjan Frelih	5	Suša	5	Krek	Andrej Tratnik	12
Jazbine	7	Per Francet, Per Jakobu	Franc Potočnik	8	Suša	6	Per Matiji	Matija Miklavč	10
Jazbine	8	Omejč	Matevž Justin	6	Suša	7	Pisanc	Simon Bonča	10
Jazbine	9	Rovišar	Martin Tavčar	7	Suša	8	Novohišar	Mihael Krek	5
Jazbine	10	Rovišarjova bajta	Martin Tavčar	2	Suša	9	Na Vovušah	Franc Čadež	6
Jazbine	11	Omejcova bajta	Matevž Justin	5	Suša		Vseh		52
Jazbine	12	_____	Pavel Gartner	4	Čabrače	1	Keržišnik	Jakob Platiša	8
Jazbine		Vseh		56	Čabrače	2	_____	Jakob Platiša	0
Malenski Vrh	1	Šest	Jakob Demšar	6	Čabrače	3	Logar	Martin Šinkovec	6
Malenski Vrh	2	Kovnikar	Jurij Demšar	7	Čabrače	4	Logarjou Mlinar	Martin Šinkovec	4

Čabrače	5	Izgorc	Anton Likar	8	Javorje	21	Farouž	Matija Ažbe	3
Čabrače	6	_____	Andrej Potočnik	7	Javorje	22	Kibele	Matevž Grošel	3
Čabrače	7	Jakob	Jakob Peternel	6	Javorje	23	Nadobičk	Štefan Oblak	4
Čabrače	8	Paul	Matevž Šubic	7	Javorje	24	Stari Barbarč	Lovernc Mrak	0
Čabrače	9	Nace	Martin Tavčar	9	Javorje		Vseh		146
Čabrače	10	Mešč	Valentin Justin	11	Murave	1	Andrejc	Andrej Uršič	6
Čabrače	11	Košanc	Ignac Eržen	5	Murave	2	Blaž	Blaž Tavčar	9
Čabrače	12	Blaž	Blaž Bendžovec	3	Murave	3	Tomažin	Štefan Pintar	9
Čabrače	13	Hribovc	Primož Peternel	7	Murave	4	Peterc	Štefan Alič	8
Čabrače	14	_____	Jožef Puc	5	Murave	5	Jeran	Jurij Jeran	
Čabrače		Vseh		75	Murave	6	Tomažinov maln	Štefan Pintar	
Volaka	1	Gradišar	Jakob Čadež	5	Murave	7	Matkovšk	Matevž Sudarč	4
Volaka	2	Per Tinaču v Gradiš	Veleentin Likar	4	Murave	8	Urh	Mina Bizjak	3
Volaka	3	Bajtar pod Blegaršam	Ignac Čadež	7	Murave	9	Košanc	Florjan Grošel	5
Volaka	4	Fortuna	Janez Kokel	5	Murave		Vseh		36
Volaka	5	Šinkovc	Jakob Kokel	3	Četena Ravan	1	Košanc	Ignac Jelovčan	8
Volaka	6	Per Hamol	Tomaž Potočnik	2	Četena Ravan	2	Tavčar	Matevž Tavčar	12
Volaka	7	Per Brun	Lenart Kokel	7	Četena Ravan	3	Urban	Ignac Debelak	7
Volaka	8	Zlebeder v grap	Jakob Oblak	3	Četena Ravan	4	Mežnija	Simon Oblak	6
Volaka	9	Per Klemenu	Matevž Šinkovec	6	Četena Ravan	5	Ožbovt	Ožbalt Tavčar	15
Volaka	10	Jelovčanova bajta		0	Četena Ravan	6	Davčen	Janez Dolenc	7
Volaka	11	Šubicova bajta	Ignac Šubic	5	Četena Ravan	7	Žgajnar	Anton Demšar	7
Volaka	12	Gričar	Ignac Šubic	6	Četena Ravan	8	Miha	Mihael Debelak	8
Volaka	13	Per Košancu	Janez Vidic	7	Četena Ravan		Vseh		45
Volaka	14	Per Balantencu, Andrejcu	Andrej Miklavč	12	Podvrh	1	Mathovš, Ožbaut	Matevž Pintar	11
Volaka	15	Na Kopišah, Andrejcova bajta	Andrej Miklavč	2	Podvrh	2	Mlinar	Primož Jelovčan	6
Volaka	16	Per Šimonu, Na Čerink	Simon Miklavč	4	Podvrh	3	Jelovčanova bajta	Blaž Možina	7
Volaka	17	Goren maln, Blejc	Valentin Rant	5	Podvrh	4	Stergar	Gregor Potočnik	11
Volaka		Vseh		60	Podvrh	5	Jeloučen	Blaž Možina	9
Debeni	1	Vandravc	Ignac Steržinar	8	Podvrh	6	Ocvirk	Andrej Benedičič	7
Debeni	2	Teminc	Jakob Maseg	10	Podvrh	7	Baštic	Janez Jesenko	3
Debeni	3	Temincova bajta	Jakob Maseg	5	Podvrh	8	Močnik	Jurij Gartner	6
Debeni	4	Per Nacetu, Per Janezu	Janez Bizjak	8	Podvrh	9	Matavžova, Osvavdova bajta	Matevž Pintar	7
Debeni	5	Petru, Jerneju	Jernej Klemenčič	12	Podvrh		Vseh		42
Debeni	6	Jernejova bajta	Jernej Klemenčič	3	Zapreval	1	Martinšek	Andrej Jelovčan	6
Debeni	7	Košanc	Tomaž Bizjak	2	Zapreval	2	Birt	Luka Pintar	
Debeni		Vseh		35	Zapreval	3	Andrejček	Matevž Pintar	13
Dolenčice	1	_____	Matevž Ažbe	6	Zapreval	4	Hribovšk	Anton Tavčar	8
Dolenčice	2	_____	Matevž Ažbe	13	Zapreval	5	Hribovškova bajta	Peter Tavčar	4
Dolenčice	3	Anžec	Anton Maček	7	Zapreval		Vseh		31
Dolenčice	4	Matšen	Anton Miklavč	9	Mlaka	1	Pompež	Štefan Ažbe	10
Dolenčice	5	Zamuda	Jakob Mrcina	12	Mlaka	2	Teminc	Luka Dolinar	7
Dolenčice	6	Babenk	Anton Izda	11	Mlaka	3	Benedik	Franc Lavtar	9
Dolenčice	7	Izda	Ignac Izda	13	Mlaka	4	Buh	Anton Pečnik	10
Dolenčice	8	Degerin	Jožef Pintar	10	Mlaka	5	Jejlar	Štefan Kokel	7
Dolenčice	9	Kočar	Matevž Demšar	6	Mlaka	6	Hribovčova bajta	Anton Ambrožič	3
Dolenčice	10	Mlinar, Senčar	Anton Jelovčan	7	Mlaka	7	Hribovc	Anton Ambrožič	6
Dolenčice	11	v Pekli	Simon Dolenc	8	Mlaka	8	Luka	Luka Dolenc	6
Dolenčice	12	Poklan	Mihael Oblak	6	Mlaka	9	Čude	Andrej Rupar	2
Dolenčice	13	Pustota	Valentin Tavčar	8	Mlaka	10	Ovnič	Jakob Oblak	6
Dolenčice	14	Polenšek	Valentin Tavčar	15	Mlaka	11	Ovničeva bajta	Jakob Oblak	4
Dolenčice	15	Kočar	Janez Jelovčan	8	Mlaka		Vseh		53
Dolenčice	16	Šimon	Simon Oblak	7	Jarčje Brdo in Krivo Brdo	1	Jernaj	Andrej Volčič	5
Dolenčice		Vseh		103	Jarčje Brdo in Krivo Brdo	2	Balantič	Urban Ažbe	7
Javorje	1	Srakar	Štefan Kokel	10	Jarčje Brdo in Krivo Brdo	3	Šinkovc	Franc Polanc	8
Javorje	2	Urbanač	Anton Miklavč	8	Jarčje Brdo in Krivo Brdo	4	Matajc	Primož Oblak	11
Javorje	3	Kos	Urban Kos	11	Jarčje Brdo in Krivo Brdo	5	Podmlačan	Štefan Debelak	7
Javorje	4	Oselčen	Marko Rešek	5	Jarčje Brdo in Krivo Brdo	6	Mežnija	Mihael Gartner	10
Javorje	5	Krek	Janez Tavčar	9	Jarčje Brdo in Krivo Brdo	7	Drekar	Simon Kisovec	8
Javorje	6	Dermota	Janez Štibil	9	Jarčje Brdo in Krivo Brdo		Vseh		35
Javorje	7	Barbarč	Andrej Jeran	4	V vsej župniji				2501
Javorje	8	Kamnar	Primož Grošel	6					
Javorje	9	Baštic	Matevž Jelovčan	4					
Javorje	10	Glebajs	Janez Mrak	8					
Javorje	11	Birt	Štefan Lukančič	19					
Javorje	12	Mrak	Blaž Vodnik	12					
Javorje	13	Voglar	Luka Alič	8					
Javorje	14	Tonče	Gašper Justin	10					
Javorje	15	Mežnija	Matevž Kos	7					
Javorje	16	Hribovc	Jernej Košir	9					
Javorje	17	Sukanc	Simon Justin	6					
Javorje	18	Anš	Boštjan Demšar	12					
Javorje	19	Bukovc	Ignac Šubic	7					
Javorje	20	Brec	Gregor Kisovec	4					

Z uradnimi »papierji« tlakovana pot četrte cerkve v Poljanah

Stavbno zgodovino cerkva v Poljanah lahko razmejimo na štiri slogovno različne stavbe. Najstarejša je bila prva romanska cerkev, ko je ta postala premajhna, so na istem mestu zgradili malo večjo gotško cerkev, to pa je leta 1710 nadomestila velika baročna stavba, delo domačina, stavbenika Matija Mačka¹, uničena med drugo svetovno vojno in porušena pomladi leta 1954. Vse tri cerkve so več kot 900 let stale na istem mestu. Zdajšnja moderna cerkev je tako že četrta cerkvena stavba župnije Poljane, a žal ne več v Poljanah.

Ko je bila cerkev sredi vasi porušena, so Poljane ostale brez osrednjega cerkvenega poslopja. Župnik Matevž Tavčar (1887–1966), ki je v Poljane prišel leta 1920, je bil že precej v letih, zato se je leta 1961 odpovedal župniji. Izjemna so bila njegova prizadevanja po drugi svetovni vojni, ko je poskušal obnoviti med vojno prizadeto cerkveno stavbo. Z namenom možnosti gradnje nove cerkve je bil januarja 1962 v Poljane premeščen domačin, mladi župnik Miro Bonča.

Pa si oglejmo kronologijo priprav in gradnje sedanje, četrte poljanske cerkve.²

1962

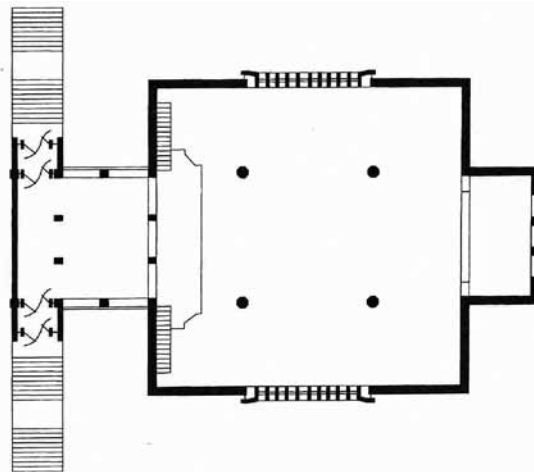
Že 28. 2. 1962 Župnijski urad Poljane (v nadaljevanju ŽU Poljane) vloži prošnjo za gradnjo nove cerkve, župnijskega poslopja in dovozne poti k cerkvi na parceli 394 k. o. Dobje (na stari lokaciji sredi Poljan), a 17. 4. Okrajni ljudski odbor (v nadaljevanju OLO) na podlagi ogleda na kraju samem izda odločbo, da se ŽU Poljane ne ugotovi zaradi gradnje v zaščitnem pasu ceste III. reda Škofja Loka – Gorenja vas. To bo mogoče, ko bo okrajna cesta skozi Poljane na novi, drugi trasi, za kar pa v bližnji prihodnosti ni izgledov.

3. 11. 1962 je bila dana pisna izjava urbanista za naselje Poljane predsedniku OLO Škofja Loka, da programsko gradivo za urbanistični zazidalni načrt Poljane ne vsebuje gradnje nove cerkve za župnijo Poljane. Župnik Miro Bonča išče naprej dovoljenje za gradnjo nove cerkve po izredni poti preko OLO Kranj, odnosno IS LRS (Izvršni svet Ljudske republike Slovenije). Na predlog nekdanjega predsednika OLO Škofja Loka je bila predlagana nova lokacija v Predmostu. Po mnenju pristojnega urbanista omenjena lokacija ne ogroža nobenih predvidenih gradenj javnega značaja. Predlaga parcelo 974 k. o. Dobje.

10. 11. 1962 ŽU Poljane poda pisno izjavo predsedniku OLO Škofja Loka, da je pripravljen sprejeti predlog OLO za novo

¹ Blaž Resman, *Mački*, str. 97–104.

² SI_ZAL_SKL/0141 fond SO Škofja Loka, številka tehnične enote 40.

Prvotni Bitenčev tloris nove cerkve v Predmostu (vir neznan)

lokacijo cerkve na parceli 974 ali 985 in 986, če prva ne bi bila osvojiva v Predmostu.

15. 11. 1962 Dopis predsednika OLO Škofja Loka obvesti župnika gospoda Mira Bonča, da je bila odposlana izjava pristojnega urbanista o lokaciji cerkve, s pritrdilnim stališčem oddelku za gospodarstvo OLO Kranj, kamor naj ŽU Poljane čim prej vloži prošnjo za soglasje.

15. 11. 1962 OLO Oddelek za gospodarstvo Kranj odgovori, da nima nobenih pomislekov o lokaciji nove cerkve v Poljanah (Predmostu), razen da naj se čim bolj odmakne od vode, da bi večji del pasu ob vodi ostal nepozidan in zelen.

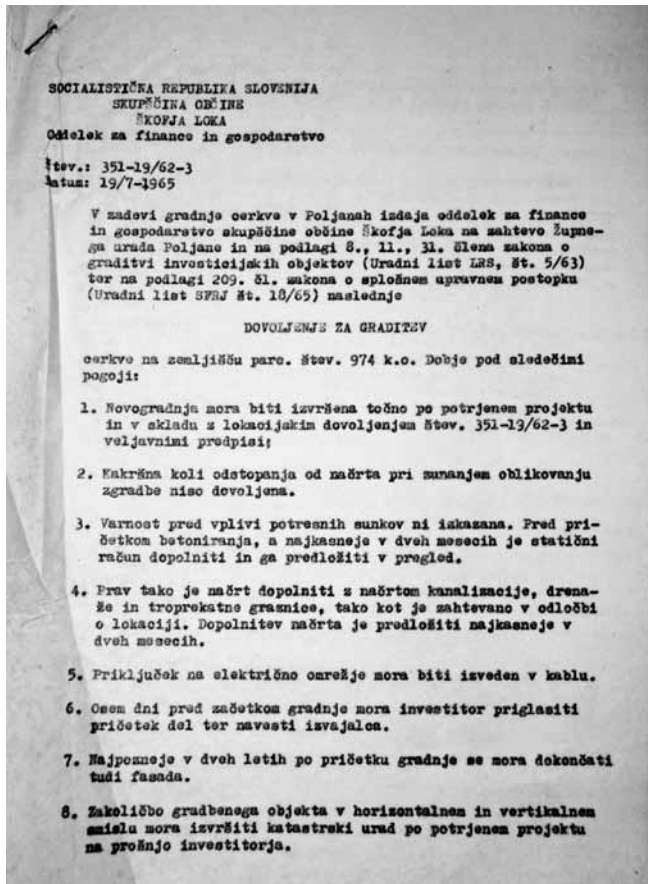
1963

28. 1. 1963 Okrajni ljudski odbor Ljubljana, Oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve OLO Ljubljana izda na vlogo ŽU Poljane izjemno dovoljenje za gradnjo cerkve in župnišča na parceli številka 974 v katastrski občini Dobje z naslednjimi pogoji:

1. »Objekt je potrebno zgraditi v skladu s sodobnim načinom oblikovanja, ki naj pride do izraza v arhitektonski razčlenjenosti objekta, vsled česar se preživeli stili takih gradenj ne morejo uporabljati;«
2. »potrebno je izvršiti okrog in okrog objekta zazelenitev, ker se objekt nahaja v zelenem pasu reke Sore, ter je zato treba zeleni pas navezati na zazelenitev ob samem novem objektu;«
3. ob župnišču je potrebno zgraditi troprekatno greznico, skladno s sanitarnimi predpisi, in izvesti priključek na vodovodno omrežje;«
4. »o zakoličbi objektov in odmikov, kakor tudi detajlnih navodilih za zunanje oblikovanje župnišča, je predpisati v odločbi ožji o lokaciji;«
5. »novo dostopno pot do cerkve in župnišča je potrebno projektirati in navezati na projektirano prometno mrežo naselja Poljane;«
6. »predvidovati je treba rezervat za bodoči parkirni prostor za vozila primerne velikosti.«

Izjemno dovoljenje je imelo tudi obrazložitev:

Dovoljenje za graditev cerkve v Predmostu (vir: SI_ZAL_ŠKL/0141 fond SO Škofja Loka, številka tehnične enote 40)

Župnijski urad Poljane nad Škofjo Loko, ki je prosil za dovoljenje, da na predmetni parceli postavi cerkev in župnišče.

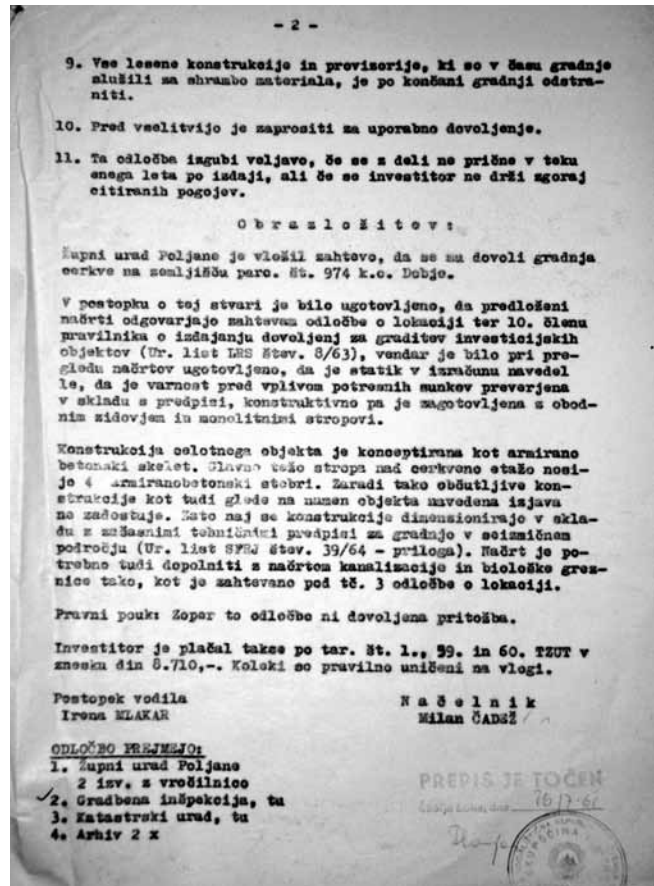
Hkrati je bilo ugotovljeno, da zemljišče leži zunaj gradbenega okoliša občine Škofja Loka, da je bila stara cerkev porušena in da zoper postavitev nove cerkve ni pomislekov, ob pogojih, ki so zgoraj navedeni. Urbanistični inšpektorat LRS je dal s citirano rešitvijo k predmetni uporabi parcele zakonito predpisano soglasje.

22. 3. 1963 ŽU Poljane je na OLO Škofja Loka dal v vpogled glavni projekt za gradnjo cerkve in župnišča v Poljanah, ki naj bi bil enak načrtu Plečnikove cerkve na Barju. Odgovor OLO Škofja Loka je negativen in poda pripombo, da bi bilo treba zgraditi objekt, primeren tej dolini.

27. 3. 1963 Župni upravitelj župnije Poljane Miro Bonča pošlje OLO Škofja Loka, Oddelku za gradbeništvo in urbanizem, izjavo, ker ima komisija glede župnišča pomisleke, zato od gradnje župnišča odstopa in hkrati prosi za izdajo lokacijskega dovoljenja, da bi se moglo začeti z izdelavo načrtov.

11. 6. 1963 OLO Škofja Loka razpiše na vlogo ŽU Poljane komisijski ogled zaradi ugotavljanja pogojev za izdajo lokacijskega dovoljenja. Ogled se je vršil v petek, 14. 6. 1963, ob 8:30 na kraju samem. (Komisija je štela pet članov različnih strok.)

14. 6. 1963 Komisija po ogledu naredi zapisnik na kraju samem in se opredeli do predhodnih pogojev in da navodilo projektantu, da naj se objekt locira nekje v sredini parcele, vendar se v tem oziru daje projektantu proste roke. Predložiti je potrebno tudi ureditveni načrt okolice.

Dovoljenje za graditev cerkve v Predmostu (vir: SI_ZAL_ŠKL/0141 fond SO Škofja Loka, številka tehnične enote 40 (druga stran))

18. 6. 1963 Oddelek za finance in gospodarstvo pri OLO Škofja Loka izda odločbo, da se ŽU Poljane dovoli gradnja cerkve na zemljišču 974 k. o. z osmimi predhodnimi pogoji in doda še deveti pogoj:

»Ta odločba izgubi veljavo, če investitor ne predloži načrta in ne zaprosi za gradbeno dovoljenje.«

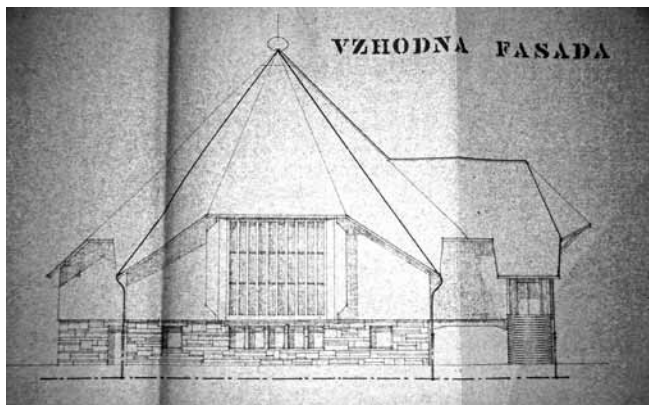
24. 6. 1963 ŽU Poljane nad Škofjo Loko zaprosi OLO Škofja Loka za lokacijo nove cerkve na parceli 974 k. o. Dobje.

1964

V letu 1964 so potekale priprave na začetek gradnje cerkve. Projektant ing. arh. Tone Bitenc je izdeloval načrte. Septembra 1964 so bili narejeni osnovni statični računi.

Domačini so v letih pred začetkom gradnje pripravili oziroma izdelali sledeči gradbeni material:

- 180 m³ gašenega apna,
- 130 000 kosov opečne opeke,
- 10 000 kg betonskega železa,
- 120 m³ enkrat sejanega,
- 73 m³ dvakrat sejanega,
- 30 m³ mivke,
- 15 m³ plohov,
- 18 m³ rezanega lesa,
- 12 m³ konstrukcijskega lesa.

Vzhodna fasada cerkve – prvi načrt brez zvonika (vir: SI_ZAL_ŠKL/0141 fond SO Škofja Loka, številka tehnične enote 40)

V Hotoveljski grapi in na Volči se je izdelovala in žgala opeka, v Peklu v Bukovem Vrhu sta se žgali apnenci (ena poleti 1963). V več peskokopih so farani kopali, mleli in sejali pesek. Tehnik je pripravljeni material ocenil na vrednost 11 010 825 dinarjev.

1965

V marcu 1965 so bili izgotovljeni načrti dipl. ing. arh. Toneta Bitenca za novo cerkev brez zvonika. Načrte je risal arhitekt J. Laznik, pregledal pa ing. arh. Tone Mlakar.

maj 1965

Projektivni biro SGP Tehnik Škofja Loka, ki ga vodi ing. arh. Tone Mlakar, pripravi predračune za gradnjo cerkve. Predvideva, da bodo stala:

- gradbena dela 31 563 983 din,
- obrtniška dela 3 306 858 din,
- instalacije 1 762 000 din.

Skupaj: 36 632 841 din (zadnji decimalni 41 sta z nalivnim peresom prečrtani; črtanje decimalov pri predračunu), kar naj bi zneslo skupaj 366 328 din.

11. 5. 1965 Župnik Miro Bonča vloži na Oddelku za finance in gospodarstvo pri Skupščini občine Škofja Loka načrte za novo cerkev in prošnjo za izdajo gradbenega dovoljenja.

9. 6. 1965 Oddelek za finance in gospodarstvo pri Skupščini občine Škofja Loka pošlje Republišкому sekretariatu za urbanizem, Urbanistični inšpekciji, prošnjo za soglasje z navodilom, naj se izda soglasje po podobnem postopku, kot se je za cerkev v Dražgošah.

8. 7. 1965 Oddelek za finance in gospodarstvo pri Skupščini občine Škofja Loka pošlje Republišкому sekretariatu za urbanizem, Urbanistični inšpekciji, ponovno prošnjo za soglasje.

2. 7. 1965 Republišкому sekretariatu za urbanizem, Urbanistični inšpektorat Ljubljana, **izda soglasje za gradnjo cerkve.**

7. 7. 1965 Glavni urbanistični inšpektorat SRS sporoči Oddelku za finance in gospodarstvo pri Skupščini občine Škofja Loka, da ugotavlja, da glavni projekt v glavnem odgovarja zahtevkom lokacijske odločbe.

16. 7. 1965 Gradbeni inšpektor poda mnenje o skladnosti načrta. Ima pa pripombo na varnost in zahteva dodatne statične izračune. Gradbeno dovoljenje se lahko izda, korigirano z zahtevanimi pozicijami pred začetkom betoniranja.

19. 7. 1965 SRS Skupščina občine Škofja Loka (OLO je ukinjen) izda dovoljenje za gradnjo cerkve v Predmostu z navedbo enajstih pogojev.

Nekaj zanimivejših:

7. Najpozneje v dveh letih od pričetka gradnje se mora dokončati tudi fasada.

10. Pred vselitvijo je treba zaprositi za uporabno dovoljenje.

Po treh letih in pol prizadevanj za gradnjo nove cerkve je bilo končno izdano dovoljenje. Določena je bila nova lokacija, ki ni bila več v Poljanah v vasi, ampak v Predmostu, na poplavnem območju reke Poljanske Sore, tako da novo cerkev stalno ogrožajo visoke vode in poplave.

1. 8. 1965 Slovesnost ob začetku gradnje nove cerkve.

9. 8. 1965 Župnik Miro Bonča sporoči na Občino Škofja Loka, da se bo v tednu po 9. 8. začela gradnja nove cerkve po potrjenem načrtu.

Prvo lopato v zemljišče je ob pričetku del zasadil župnik domačin Pavel Kržišnik (Kamšku Pavle iz Bukovega Vrha). Do prihoda Gradbenega podjetja Tehnik so tudi farani sami izvedli zemeljska dela, vrednost opravljenih del je po oceni Tehnika znašala 1 675 999 din. Tako je vrednost zemeljskih del in pripravljen gradbeni material že ob začetku del znižal predloženi predračun za delo gradbenega podjetja Tehnik za eno tretjino. S 36 632 841 na 23 948 017 din.

Slovesna maša ob blagoslovitvi nove cerkve, ki jo je konec leta 1966 vodil škof Pogačnik.

Poljanska cerkev med gradnjo leta 1966 (foto: iz arhiva župnika Metoda Oblaka)

14. 8. 1965 Statik ing. Georgij Asajev dopolni statični izračun in betonska dela gradbenega podjetja Tehnik so se na temeljih nove cerkve v Predmostu lahko začela. Šef gradbišča je bil ing. Maks Pivk.

1966

Gradbeno podjetje Tehnik izdelava betonski skelet. Zaradi pomanjkanja tehnično-investicijske dokumentacije je v juliju začasno prekinil dela na objektu.

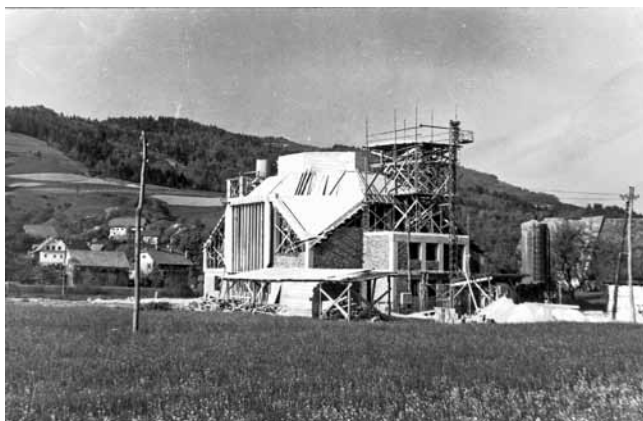
Z avgustom 1966 zidarska dela na cerkvi prevzamejo domači zidarji mojstri, kljub temu da objekt gradbeno še ni dokončan, niti še ni izveden tehnični prevzem.

9. 11. 1966 Župnik Miro Bonča zaprosi za ogled nove cerkve in na podlagi tega zaprosi tudi za izdajo uporabnega dovoljenja.

26. 11. 1966 Komisija opravi tehnični pregled objekta in po ogledu objekta ugotovi, da je objekt grajen skladno s potrjenim projektom, razen spremembe, da se je pred začetkom gradnje dopolnil načrt v zvezi z gradnjo zvonika (ki je bil prvotno načrtovan kot samostojen objekt). Da je gradnja kvalitetna in iz odgovarjajočih materialov. Kljub nekaterim pomanjkljivostim (dograjeno je bilo samo prvo nadstropje – cerkev) predlaga, da Oddelek za finance in gospodarstvo pri Skupščini občine Škofja Loka izda uporabno dovoljenje samo za cerkveni del objekta v prvem nadstropju.

Blagoslov plošče nove cerkve konec oktobra 1965 (foto: iz družinskega arhiva Kisuških)

Poljanska cerkev med gradnjo leta 1966 (foto: iz arhiva župnika Metoda Oblaka)

7. 12. 1966 Oddelek za finance in gospodarstvo pri Skupščini občine Škofja Loka izda odločbo za uporabo prvega nadstropja nove cerkve, a je treba odpraviti še nekatere pomanjkljivosti. Ne dovoli se uporaba prizemlja cerkve niti zvonika, dokler ne bosta dokončno zgrajena in tehnično pregledana.

Po izdaji uporabnega dovoljenja konec leta 1966 se z novim letom 1967 prične v novozgrajeni cerkvi vršiti bogoslužje. Cerkev je še brez opreme z navadno zasteklitvijo. V letih 1967 do 1969 je gradnja mirovala. Župnija je zbirala denar za poplačilo preteklih stroškov, naročile so se umetnine za opremo cerkve. Domači mizarji so izdelovali leseno cerkveno opremo. Marmor Hotavlje je vgradil kamnito opremo cerkve. Domači zidarji so urejali pritlične prostore: veroučno učilnico, župnikovo stanovanje, cerkveno dvorano, sanitarije in zvonik. Tudi fasado cerkve je bilo treba ometati in v pritličnem delu obložiti z lehnjakom. Vsa zidarska dela po letu 1966 so opravili domači zidarji. Nekateri zastoj, tisti, ki so delali več, pa so prejeli zgolj minimalno plačilo. 17. 12. 1968 je bil izveden tehnični pregled za spodnje prostore stavbe in izdano uporabno dovoljenje za ta del stavbe. Konec leta 1969 je bil izvršen še zadnji tehnični pregled in izdano uporabno dovoljenje za zvonik in sanitarije. V letu 1969 je prišel v Poljane tudi duhovnik in akademski slikar Stane Kregar in v štirih dneh v fresko tehniki poslikal veliki oltarni nastavek. V tem letu so bile na kor postavljene tudi nove Jenkove orgle. V letu 1970 pa so v podjetju Kristal Zagreb izdelali barvna okna po Kregarjevi predlogi, ki so bila v cerkev vgrajena po slavnostni posvetitvi. Akademski kipar Franc Gorše je dobil prvo pomembno naročilo v Sloveniji: križev pot za novo cerkev v Poljanah pri Škofji Loki. 14. junija 1970 je ljubljanski pomožni škof Stanislav Lenič posvetil novo cerkev župnije Poljane v Predmostu.

Novo cerkev si je v načrtih arhitekt zamislil kot sintezo modernističnih, tradicionalno in na Plečnikovo slogovno govorico vezanih sestavin. Funkcionalno je izhajal iz novih liturgičnih potreb, kar je simboliziralo oblikovanje betonske konstrukcije. Tradiciji pa se je zavezal z detajli, ki so nenavaden odsev baročnega oblikovanja, to je s polabstraktnimi slikanimi okni in z velikim oltarnim nastavkom³.

³ Ivan Sedej, *Sto najlepših cerkva na Slovenskem*, založba Prešernova družba, Ljubljana 1996, str. 99, 100.

Razglednica, izdana ob posvetitvi cerkve v Predmostu
14. 6. 1970 (foto in izdal: župnik Miro Bonča)

Vez s porušeno cerkvijo sv. Martina sredi Poljan predstavlja razporeditev kipov sv. Martina, ki je predelan kip sv. Miklavža iz baročne cerkve, Marije zavetnice s plaščem, sv. Janeza Evangelista in neznanega svetnika. Kipi so postavljeni na štiri stebre, sliki Jurija in Janeza Šubica Sočutne in Kamenjanje sv. Štefana pa visita na stenah vzhodno in zahodno od oltarja v notranjosti cerkve.

Arhitekt Bitenc si je cerkev zamislil v obliki kvadratnega tlorisa, ki se sredi prostora spremeni v osmerokotnik, pokrit s piramidasto oblikovano streho, vidno od vseh strani. Cerkev je nadstropna (zaradi možnosti poplav). Zvonik naj bi stal nekoliko umaknjen, posnemal naj bi višino baročnega predhodnika.

Dostop v nadstropje s sakralnim prostorom je bil predviden čez dvoramno stopnišče, ki naj bi potekalo pravokotno na zvonik. Zaradi občinskih zahtev in skromnega proračuna je bil zvonik takoj izvzet iz načrta⁴. Zato je arhitekt k cerkvi pririsal nekaj metrov dolžine za korom in nastal je manjši in nižji zvonik, izrazito pravokotnega tlorisa. Zaradi novonastale situacije je bilo treba spremeniti tudi dostop v cerkev, tako da se stopnišči (moško in žensko) nadaljujeta v liniji vzhodne in zahodne fasade. V pritličnih prostorih so večnamenska dvorana, veroučna učilnica, sanitarije in stanovanji za župnika in kuharico.

Oltarni nastavek – triptih je poslikan v fresko tehniki. Sredinski lik križanega uravnotežuje krog, ob straneh pa se pojavljajo evharistični in svetopisemski atributi, naslikani na krajnih krilih oltarnega triptiha. Na levi strani so to kelih, ki simbolizira Odrešenikovo trpljenje, hlebec kruha, ki simbolizira pravo in duhovno človeško hrano, ter ribi, ki simbolizirata Kristusa. Na levem krilu so naslikana orodja trpljenja⁵.

V cerkvi je tudi prava galerija hotaveljskega apnenca. Ves tlak v cerkvi je kot lamelni parket oblikovan iz sivega apnenca, stopnice k oltarju, oltarna menza, podstavka za svečnika,

ambon, podstavki za sedeže ob oltarju, tabernakelj, nosilec krstne skleda, manjši stranski oltarček, kropilnika in podesti pa so v rožnati barvi.

Leta 1997 je bil zgrajen nov zvonik, ki ne posnema oblike izvirnega načrta samostojnega zvonika.

Nekoč pred desetletji je v nekem pogovoru pokojni župnik Miro Bonča povedal: »Čeprav nova cerkev stoji na takem kraju, najslabšem, smo je veseli in lepo služi bogoslužju. Tukaj se zberemo, ne moti nas cesta, ne moti nas hrup gostilne, v samotni smo. Imamo bogoslužje zunaj cerkve, naredimo procesijo ... Vse, sami zase, nič nas ne moti hrup profanega življenja. Veseli smo, da imamo tako cerkev. Čeprav je na takem odmaknjenem kraju, je cerkev lepa. Doživele pa so Poljane z zidanjem te cerkve v Predmostu veliko škodo, s tem je kraj pravzaprav razrušen. Arhitektura kraja – urbanizem je ostal nemogoč, brez dominante, brez stavbe, ki bi tako združevala, kot je cerkveno središče sredi vasi. Poljane so tam na oni strani vode kakor piščeta. Piščeta so ostala, koklje – cerkve pa ni več. Rana, ki jo Poljanam ne more več popraviti nobena profana stavba. Kdo bo sezidal stavbo, ki bi tako združevala ljudi okoli sebe, kot je tisočletje združevala cerkev sredi Poljan?«

Bernarda Jesenko Filipič

Literatura:

Blaž Resman, Mački, *Acta Historiae Slovenica* 8, Ljubljana 2003.

Poljane, kdo vas bo ljubil [spominski zbornik], Jože Stržaj idr., Župnija Poljane, Poljane 2010.

SI_ZAL_ŠKL/0141 fond SO Škofja Loka, številka tehnične enote 40.

Milček Komelj idr., Kregarjevo strmenje k nevidnim obalam, sakralno slikarstvo, Družina, Ljubljana 2005.

Ivan Sedej, *Sto najlepših cerkva na Slovenskem*, založba Prešernova družba, Ljubljana 1996.

⁴ Miro Bonča, Zapis župljanom ob pripravah za gradnjo novega zvonika (iz zasebnega arhiva Bernarde Jesenko Filipič).

⁵ Milček Komelj, Marjan Tršar, Pavel Toplak, Veselka Šorli Puc, Andrej Doblehar, Marijan Smolik, Kregarjevo strmenje k nevidnim obalam. Sakralno slikarstvo, Družina, Ljubljana 2005

⁶ Zvočni posnetek govora Mira Bonča hrani Bernarda Jesenko Filipič.

Drobne ljudske zgodbe v zgodbi gradnje nove poljanske cerkve

»Perva farna vas v ti dolini poljanski, kamor se dospe od Loke v pičlih treh urah, so Poljane. Skrite in stisnjene so pak tako v stransko kotlino, da jih ptuji popotnik še le zapazi, ko že v nje stopi. Razun cerkve pač ne najdeš tu nobenih posebnosti; cerkev pa ni le lepa in veličastna, temuč tudi orjaška in menda ... zidana za večno. Obzidje njeno je tako debelo, da so ob času zidanja kmetje z vozi kamnje celo gor na zid pripeljali in ga po zidu okrog zidarjem vozili. Zidana je cerkev podolgasto v podobi čolna, le nekoliko preozka se je meni vidila, o višavi pa se nek meri s stolnico ljubljansko. Od nedavno sem ima prav tri nove oltarje. Orgle imajo 16 spremenov in precej dobro pojejo, tudi zvonilo je mogočno in dovolj vbrano. Nadejati se je, da dočim je v kaplanovih prostorih šola, da se bo zidalo in da se bo zopet napravilo kaj ličnega in perpravnega.« Takole je zapis iz Kmetijskih in rokodelskih novic pozdravil svet v letu 1885. Takrat ni bilo niti slutiti, da se bo cerkvi sredi Poljan malce več kot pol stoletja kasneje pisala precej bolj žalostna zgodba. Ne le zgodba, pisala se ji je ... smrtna obsodba. Uradno neosebna s številko 128/2-53. 19. maja 1953. Razglasil je, omenjeni zapis, da njene povojne odprte rane ne predstavljajo spomeniške vrednote, ki bi jo bilo treba varovati. Da njena pretirano velika gmota onemogoča, da bi se pogledi na škofje-loško hribovje mogli uveljaviti. Da arhitektura ni tipična, niti kvalitetna, notranjščina pa da je brez vrednosti in je obrtniški izdelek polpretekle dobe. Porušeni zidovi veličastnega templja so tlakovali novo cesto proti Javorjam, za seboj pa pustili opustošenje v duši večine Poljancev.

Po usmeritvi nadškofa Vovka leta 1962 v Poljane za župnika pride ... Poljanec. Mladi župnik Miro Bonča. Lahko bi mu rekli tudi vodja gradbenega orkestra, saj ga je usmerjal in spodbujal z vso poljansko trmo, kar je je premogel. V eni osebi so bile združene ambicije in sposobnosti projektanta, menedžerja, nadzornika, izumitelja, pa tudi ceraharja, varilca, vsestranskega garača, strojnika in lesarja. Predvsem pa poljanskega dušnega pastirja.

Brez cerkve, ognjišča, kjer bi se grela ranjena duša, so Poljane resnično potrebovale novo upanje, novo vero, nov zagon. Takole pravi Miro Bonča v zvočnem posnetku, ki je bil pred desetletji predvajan na Radiu Sora: »Škof Vovk me je poslal v Poljane leta 62. Rekel je, poskusimo, morda bo pa šlo. Pet let ... Pojdi, vse poskusi; če pa ne bo, boš pa šel. Vendar, saj bo šlo, to je pribil, kot bi bil prerok ...«

Sogovorniki, ki so s svojimi spomini sooblikovali pričujoči prispevek, se gradnje spominjajo z veliko mero nostalgije. Odpuščajo trenutke slabosti, ki so se pojavljali v letih pripravljanja novega svetišča, ter z iskro v očeh sporočajo, da je bilo lepo biti del tako zgodovine kot tudi prihodnosti, ki so jo zidali za mladi rod.

KDOR NE NAREDI NIČ ZA DRUGE, NE NAREDI NIČ ZASE (slovenski pregovor)

Možnih lokacij za gradnjo nove cerkve je bilo več – prva na mestu današnje šole, druga v trikotniku med Soro, Bognarjem in Predmošančkom.

Svet, na katerem danes stoji svetišče, je bil Primažev, pravijo. Dal ga je. Zastonj. No, pravzaprav ga je podaril v zahvalo, ker ga je domačin na loškem gradu usmiljeno rešil gotove smrti. Pred začetkom gradnje nove cerkve in vse do predaje njenemu namenu so bile jutranje nedeljske maše pri svetem Križu, ob desetih na Volbenku in ob štirih popoldan na Volči. Takratni ministrant Šuštarjev Jaka se spominja torte, narejene v podobi bodoče cerkve. Menda so jo izdelale nune, stala pa je na desnem stranskem oltarju pri sv. Križu.

Po besedah župnika Bonča so bili ljudje z darovi za novo cerkev radodarni, v tednu dni so zbrali polovico potrebnega denarja za začetek gradnje. Denar so prispevali tudi otroci. Vsak je imel kartonček z napisom »Darovi za novo cerkev«, kjer se je vsakikrat zabeležil dar.

Do trenutka, ko se je na Primaževem svetu smelo kaj premakniti, je po besedah Pečelarjevega Poldeta, župnikovega brata, Miro moral potrkati na nešteto vrat, da je dobil vsa potrebna dovoljenja za gradnjo. Poljanski komunisti so jo namreč na vsak način želeli preprečiti, kasneje pa tudi oteževati. Gospodinja Minka ve povedati, da je župnik v pridigi nekoč pripomnil, da je moral za vsa dovoljenja prehoditi število kilometrov, ki je sorazmerno z obsegom Zemlje.

Bogoslužna slovesnost ob pričetku gradnje nove cerkve je bila 1. avgusta 1965. Prvo lopato v zemljišče je ob začetku del zasadil župnik domačin Pavel Kržišnik – Kamnšku Pavle. Tisti dan, ko so začeli kopati, je ministrant Jaka (Šuštarjev) v družbi starejšega brata kar čez Predmošančkov travnik pripeljal samokolnico, da bi jo uporabljali pri izkopu. Bila je »potem-

Apnenca v Peklu – žganje apna (foto: iz družinskega arhiva Kisuških)

plana« na eni od ojníc. Pripeljal jo je z najboljšim namenom, če pa so jo pri cerkvi kdaj uporabljali, se ne spominja.

Temelje, za višino človeka v ilovico gladko zarežane jarke, so pomagali kopati tako moški kot ženske, mladi in stari. Še posebno široki so bili v predelu stebrov. Streškov Tone pravi, da so se kot otroci po teh jarkih lovili, pri tem pa se je poškodoval njegov brat Igor. Žebelj, ki je gledal iz deske, ga je »podraj-sal« po celem hrbtu. Kisucova Milka v smehu doda zanimivo prigodo, ki hudomušno oriše župnikov značaj. Ena od žena, ki je kopala temelje, je vprašala, če bo na mestu, kjer koplje, spovednica, ker če se je tisti čas ob kopanju tako zelo mučila, ji pa potem najbrž ne bo treba več k spovedi. Pa jo je slišal župnik Bonča in ji zabrusil: »Čist tih bod! Ti še za tastare grehe ne boš zaslužila!«

Čas kopanja temeljev je sovpadal s pospravljanjem otave in mnoge sončne dni je delavcev pri cerkvi primanjkovalo. Tedaj je župnik zagrozil, da ima še toliko denarja, da bo poslal po gradbene stroje in temelje zasul. Pa ni bilo potrebe. Ko je bila otava v latah, se je tudi k cerkvi povrnil udarniški duh.

O gradbenem materialu, ki so ga pred začetkom gradnje pripravili oziroma izdelali domačini, smo že pisali na strani 39. Podjetje Tehnik je ta pripravljeni material ocenil na takratnih 11 010 825 dinarjev.

Apno so žgali v apnencih v Peklu v Bukovem Vrhu, opeko so izdelovali in žgali v Hotoveljski grapi in na Volči. V bližnjih odkopih so kopali, mleli in sejali pesek.

Platišov Janez pa se dobro spominja tudi lomljenja kamenja v Orlovem prugu. Ko so vsi obupali, sta ostala sama s Podboštarjevim Stanetom in dodobra izpodkopala steno ter nalomila ogromno kamenja. Orel ju je venomer svaril, naj ne hodita več pod obok, ker je vse napokano. Pa bi šla, če ne bi prišel Kočar po kamenje, »Oni zgoraj« pa je tisti čas poskrbel, da je konj nekaj zaslutil in se sam premaknil. Kočar ju je v zadnjem trenutku posvaril, da sta se še pravočasno umaknila pred zrušitvijo svoda. »Vsulo se je ogromno kamna, pa je šel ves potem za cesto.«

V tistem času se je na lokaciji med Kamnarjem in Štefanovo hišo ob sedanji stari cesti sprožil plaz. Eden od poljanskih veljakov je župniku ponudil, da ljudje skale pospravijo in s tem omogočijo normalen promet po stari cesti. Kamenje bi celo »smeli« uporabiti pri cerkvi. Pa je Miro odklonil in so morali oblastniki kar sami poskrbeti, da so plaz pospravili.

Z delom v apnenci so pričeli v maju 1963, pravi Kisušk Francelj. Kopali in lomili so kamenje in sekali veje za izgradnjo apnence in za žganje apna. Bojda je bil glavni pri izdelavi lesene pletene apnenice Škandar iz Polhovega Gradca. Pletli so z bukovimi, kot zapestje debelimi vejami, Škandar pa jo je potem »zvelbal v enem dnevu«. Apno se je nato žgalo štiri do pet dni. Najprej se je pokazal bel dim, sledil je rdeč ogenj in črn dim, ker je gorel kamen. Potem se je spet pojavil bel ogenj in bel dim. Tedaj so temu pravili, da so se pojavili beli petelini.

Apnenca je bila kuhana junija, takoj potem so jo še enkrat napolnili s kamenjem. Po besedah Kisuca so tokrat pomagali

domačini, ki niso bili tako večji tega dela. Kurili so preveč. Celo toliko, da je ogenj prebil kamenje in se je vžgal »pleten koš«. Na srečo jim ga je uspelo nekako zakrpati in utrditi z verigami.

Ko je bilo žganje apna končano, so prišli furmani in ga v enem dnevu zvozili v jamo ob bodoči cerkvi, kjer so ga gasili. Vročina pri nakladanju na vozove je bila nepopisna. Furmani so prihajali drug za drugim, tako da za nakladače ni bilo nobene-ga počitka. Menda so pripravili toliko apna, da ga je še danes vsaj polovico zakopanega pod farovško njivo.

Ko se je izdelovala opeka, je ob množici ljudi tudi sogovornik pomagal pri zlaganju v vrste, ki so bile razvrščene po današnji šifrarjevi njivi. Spominja se, da so jo žgali s premogom in da je bil tistega leta cel oktober lep, on pa je hodil skladovnice zjutraj odkrivat, da so se na soncu čim bolj sušile, popoldan pa pokrivat, da se je opeka manj navlažila. Žgana opeka je potem počakala v Bognarjevem in Malenskem kozolcu v Predmostu in v farovškem kozolcu, ki je stal na mestu, kjer danes stojijo vežice.

Žunhar (Andrej Tominc) v zvezi z žganjem opeke dodaja zanimivo prigodo ... Spominja se noči, ko je bil na preži, »da ogenj ne bi prišel ven«. Njegova izmena se je pričela po polnoči. Zamenjal je Kočarja. Kmalu pa zasliši cingljanje na drugi strani peči. Vzame lopato in gre na obhod. Ko pride na drugo stran, cingljanje utihne. To se nekajkrat ponovi. Potem se naveliča in čaka v zavetju – v počivališču Ta štirinajste bajte, da je prišlo jutro. Strah ga ni bilo, saj je bil odločen, da morebitnega vsiljivca udari z lopato, če bo treba. Precej kasneje je izvedel, da ga je strašila sova, ki ji je menda bližnji lovec navezal zvonček okrog vratu.

Povodenj leta 1965 je vzela veliko gradbenega lesa, med drugim tudi tistega, ki ga je Kisuška domačija v tistem tednu pripeljala v dolino. Sora je odnesla tudi most, po katerem so prevažali material, kar je spet botrovalo časovnemu zamiku pri gradnji.

Žunhar je pomagal tudi pri žaganju lesa. Pripoveduje o tem, kako so ga žgali na skrivaj. Z deutzem, ki ga je vozil Rafel-nov Janez, so ga del peljali na Sovodenj, žagalo pa se je tudi v Bukovem Vrhu in na Planini. Kmet na Planini je za cerkev

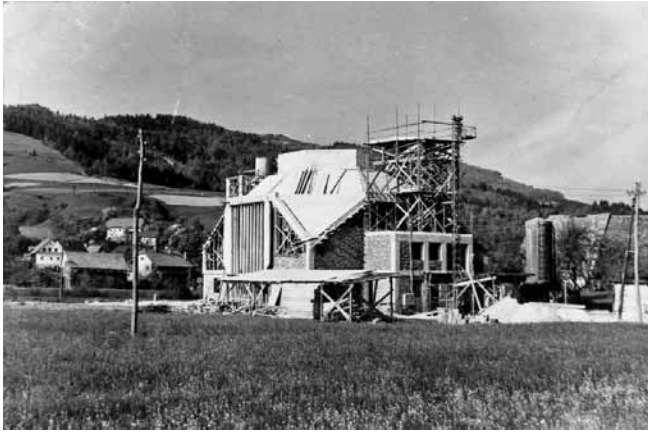

Franc Oblak, Grohca, gasi apno za novo cerkev, 26. julija 1963

Franc Oblak, Grohca, se spominja cerkev, 26. julija 1963

Betonsko konstrukcijo cerkve je gradilo podjetje Tehnik iz Škofje Loke (pomlad 1966)

zbral les še od drugih kmetov, Miro in Andrej pa sta peljala gor tudi žago za razrez. Žagala sta v štali, da se ne bi slišalo. Tri večere in tri noči zapored. Ob polnoči je župnik prekinil delo le toliko, da je šel za peč prebrat brevir, potem sta nadaljevala zopet skupaj. Tretje noči je padlo približno 10 centimetrov snega in župnikov fičko zjutraj ni in ni hotel vžgati. Ko sta ga le uspela oživiti, sta v Poljane prišla ravno ob sedmih, da je Bonča še ujel mašo, ki jo je imel takrat v Veharjevi hiši spodaj, kjer je potekal tudi ves verouk. Andrej je zamudil eno uro službe in v kovačiji s figo v žepu pritrdil mojstru Štrucarju (Martin Štravs), ki ga je pobaral, če se mu je žena na srajco ulegla. Ni si upal povedati, da je celo noč delal. Tedaj je bilo vse še tajno.

Žagarjev Pavle doda, da so les večinoma tudi sekali na črno.

Ni manjkalo delovnih rok, špijonov pa tudi ne. Po besedah enega od sogovornikov so komunisti enega svojih prosili, da je na gradbišču povpraševal, če morda pomaga neki točno določen Poljanec. Seveda tega človeka še blizu ni bilo, imel pa je sel odlično priliko, da si je ogledal, kdo vse pomaga, kako dela napredujejo in kaj vse se na gradbišču dogaja. Po že omenjenih poplavih je novogradnji nenaklonjeni veljak ugotovil, da so »krščanarji« izgubili voljo in cerkve ne bodo delali dalje. Najbrž so tudi s postavitvijo brvi brez ograje, potem ko je odneslo most čez Soro, preprečevali in zavlačevali normalno delo graditeljev. Namesto gradbenih vozil so material na drugi breg domačini nato nekaj časa prevažali z vozovi. Veliko ga je zvozila Jernejceva Milka. Menda je nekdo »z drugega brega Sore« izjavil, da je most odneslo zato, ker so ga preveč obremenjevali, ko so za cerkev vozili čezenj. Pri tem je spregledal dejstvo, da so nosilnost mostu, ko je še stal, ob začetku gradnje cerkve strogo omejili, da bi otežili gradnjo.

Tudi sicer so večino materiala, ki so ga pripravljali domačini, zvozili s konjsko vprego. Ena redkih izjem je bil prevoz peska iz Muhovega pruga, ki ga je opravljal običajno zgodaj zjutraj, še pred službo, Francetnikov Jože, s traktorjem, ki je bil menda prvi v dolini, bil pa je v lasti Kmetijske zadrage.

Župnik se je po povodnji pogajal z inženirjem Tehnika, da bi dvignili nivo temeljev cerkve, pa se ta ni dal pregovoriti.

ZRNO NA ZRNO POGAČA, KAMEN NA KAMEN PALAČA (slovenski pregovor)

Brez ljudi ni šlo. Brez orodja še manj.

Polde je bratu Miru pomagal pri reševanju različnih tehničnih težav. Oba z izrazitim poslušom za tehniko sta doma izdelala mešalec za beton, še bolj zanimiv mešalec za malto, ki je bil sestavljen iz lesenega in kovinskega dela, pa tudi »mizarsko kombinirko«, s katero so spodaj v dvorani izdelovali klopi za cerkev. Imela je žago, oblič in del za skobljanje. Tudi prej omenjeno žago na Planini sta zasnovala in izdelala brata Bonča.

Pri gradnji so se kmalu pojavile tudi trdne lesene samokolnice, ki so imele zračnico, in jih je bojda naredil župnik Bonča (vsaj konstruktor je gotovo bil, kateri mizar jih je izdelal, ni znano).

Šuštarjev Jaka se spominja vitla, ki ga je župnik največkrat kar sam upravljal. Postavljen je bil v današnji kapeli, vlečna jeklenica pa je bila napeljana po mostovžu, ki je bil narejen od tal na prvo ploščo (nad vhodom v župnišče). Tako so zidarski pomočniki lažje vozili izpopolnjene, vendar še vedno težke samokolnice.

Rečeno je bilo, da je podjetje Tehnik pozidalo osnovo, nato pa so Tarnuc in Mihač – oba z Volče – ter Grohc z Brd »zidal, rajhal pa pucal«. Osnovo za stebre je na mizarskem stroju, ki je bil še od UNRE, pripravljajl Strešku Frence. Grohcu Francelj pravi, da so bili ceraharji »use sorte«, prihajali so celo vse od Jelovice izpod Blegoša. Velikokrat sta po ustnih virih cerahala Predcov ata in Franc Tušek, domačin, ki je tedaj že živel na Logu.

Zidarski mojstri so delali preko podjetja Usluge, ki je tedaj delovalo v Poljanah in poleg zidarjev združevalo tudi krojače in kovače.

Grohc pravi, da so zunanje stene dvoslojne, sila tanke, ker nič ne nosijo. Zidali so torej tako, da je med dvema tankima stenama votlo, so pa nato precej na gosto ti dve steni med sabo povezovali s prečno postavitvijo opeke. Ker so bile to male klasične opeke, je bilo kosov ogromno. Trnuc in Grohc sta položila ves tlak v dvorani. Kakšno leseno »dilco« sta imela pod kolena, drugega nič.

Počistil pa je sogovornik tudi vse stopnice v starem zvoniku. »Začel sem na vrhu in delal toliko časa, da sem bil fertik,« pravi. So ga pa pošteno bolele noge, ko je klečal na betonu.

Oltarna stena, ki nosi fresko, je sezidana iz opek, ki so ostale na enem od gradbišč v Škofji Loki. Bilo jih je ravno prav za v Poljane. Grohc in pomočniki so ga pozidali in freskant (tudi duhovnik) Stane Kregar je lahko pričel z delom. Svoje umetniško delo je rad opravljal v popoldanskem času. Vsak dan mu je Grohc na grob omet nanese finega do točno določene črte. In Kregar ga je do točno določene črte tudi poslikal.

Prvi med mojstri tišlarji pri izdelavi klopi in notranje opreme je bil Pavle Erznožnik iz Dobja, veliko pa so pomagali

Župnik Miro Bonča v času gradnje cerkve

Lužarjev Dano (Šubic), Jože Rant, Škundrov Lojze (Benedičič) ter oba Podbregarja, oče in sin.

Skorajda vsi domačini so delali za boglonaj in so imeli dosti žegna, saj kakšne hude nesreče ni bilo. Vendarle si je Štrucar porezal prste, ko je pomagal izdelovati klopi. Tudi parket, spovednice in vsa korna ograja so delo domačih rok. Škundar se spominja, da je pobarval vse klopi, korno ograjo in spovednice s kompresorjem, ki si ga je izposodil v Termiki. Stari Podbregar je z veliko mero natančnosti in občutka »flikal grče« in s tem v novo cerkev prispeval tudi delček sebe. Večine mojstrov, ki so delali z lesom, ni več v naši sredi, zato so z njimi nekako poniknili v tišino tudi drobni spomini in zanimive prigode, povezane z notranjim opremljanjem.

Marmorne plošče je polagalo podjetje Marmor Hotavlje. Leh-njakove plošče, s katerimi je obložena zunanja fasada, so Grohc, Tarnuc in Mihač žagali ročno, z dolgimi žagami. Imeli so dežurnega brusilca, upokojenega žagarja, Primažuga Poldeta.

PRAZNA VREČA NE STOJI POKONCI (slovenski pregovor)

»Dej jutar neki skuhi.« In na vprašanje, kako, koliko, kaj ... samo kratek ... »18.«

Delavcem je na začetku kuhala Bognarjeva mama, nato jo je nadomestila Podbregarjeva Slava. Kuharica iz uvodne anekdote (Slava) se je znašla v zadregi, pa se je na srečo kar hitro vse izteklo v najboljši možni različici. Nekdo je slučajno prinesel gobe, na srečo je v svoji mali kuhinji imela tudi dovolj posode, naokrog je poprosila za solato. Tako je bila prva jed, ki jo je pripravila, gobova rižota s solato.

Potem je kar nekaj časa redno kuhala, hodila z vozičkom po robo v Poljane, veliko pa so prinašali tudi domačini. Predvsem meso in jajca. Za delavce sta mož Milan in stari Podbregar zgradila pri hiši nadstrešek in dolgo mizo, da so imeli kam sesti. Na kosila je prihajal tudi župnik.

Spominja se kamenčkov v okno sredi noči, ko jo je zbudil mož s polnim nahrbtnikom. V njem je imel poln pisker ocirkov in masti in velik kos suhega mesa. Ponoči je prinesel, ker se je

bal svojega sina. Pa »južnakarja«, ki je prišel po malici nazaj, potem ko so si ga sodelavci privoščili, ker je jedel svinjsko meso.

Kuhala je do konca leta 1965, potem pa župniku odpovedala kuho. Župnik je novico sprejel nejevoljno, kasneje pa mu je bilo malce nerodno, saj ni opazil, da je bila visoko noseča in je v začetku februarja naslednjega leta rodila.

Spominja se prizorov, ko so bili na gradbišču samo domači delavci, ki so malico prinesli s seboj. Posedli so po okolici gradbišča, na skladovnice lesa ter pod sadno drevje in v veseljem vzdušju malicali.

Ko je Slava zaključila s kuho, je z njo pričela Klincova Angelca, in sicer v Prodovski hiši, kjer sta takrat stanovala z možem. Kuhala je zelo različno, predvsem, kar so prinesli ljudje, malo ji je svetovala Slava, malo župnikova gospodinja Minka. Z Gore ji je prišla pomagat tudi njena mama. Malice so nosili do cerkve, na kosilo pa so ljudje prišli v hišo. Na hrani je bilo deset, včasih še celo več ljudi. Najprej jo je zelo skrbelo, potem se je navadila kuhati za več ust.

S kuhanjem je prenehala po hudi poškodbi leve noge. Nogo si je poškodovala, ko so vozili iz Poljan opeko za cerkev. Pri eni od voženj je sedela na praznem vozu, noge pa so prosto bingljale. Na ovinku pri mostu (takrat je bil most pri nekdanjem kopališču) je voz premalo odvozil, ovinek je bil preoster in ograja ji je prerezala kite na levi nogi. Nekaj časa je mislila, da sploh ne bo več hodila, sčasoma pa se je pozdravila in na dogodek jo vsake toliko spomnita vreme in šiv čez polovico kolena.

DROBNE DOGODIVŠČINE PIŠEJO NAJBOLJ NAPETE ZGOBE (neznani avtor)

Nešteto dogodivščin se je zapisalo v zidove nove cerkve in njene temelje. Mnogo skrbi, veselja, nagajivosti ... življenja.

Nadškof Jožef Pogačnik konec leta 1966 blagoslovja novo stavbo, v kateri se poslej odvija bogoslužje.

Drobna veselja kapljajo iz kapele, ki so jo neke sobote pleskali kar ministranti, in žarijo iz okenskih stekel, ki so jih pred posvetitvijo cerkve očistili farani iz Gorenje vasi. Šumi tudi gneča na plošči ob blagoslovitvi temeljnega kamna, kamor po svarilu inženirjev nikakor ne bi smelo stopiti tolikšno število ljudi. Ja, kako bi le mogli zamuditi trenutek, ko je Grohca skupaj z blagosloviteljem z zlato zidarsko žlico vzdal temeljni kamen ...

Slovesnost ob posvetitvi nove cerkve, 14. 6. 1970

Leto kasneje se je ob smehu hotovelske otročadi slišala prešerna hoja po betonu okrog zvezde nad ladjo, še preden je bila izgotovljena streha. Tja jo je pospremil Lužarjev Dano.

Vzdih navdušenja še danes uhajajo iz spominov številnih arhitektov, inženirjev in vernikov, ki so v letih po posvetitvi množično obiskovali moderno poljansko lepoto, ogrnjeno v šotorsko krilo ... Bila je to namreč prva novozgrajena slovenska cerkev po vojni. Ker je bil nadškof Lenič tolikokrat zraven na slovesnostih, so se, pravi Minka Dragman, župnikova gospodinja, v Ljubljani šalili, da je to njegova cerkev.

Po ustnem izročilu naj bi Bitenc župniku Miru Bonči prvo skico cerkve prinesel narisano na škatlici vžigalic. Izidor Jesenko in njegova sestra Bernarda se spominjata, kako so farani glasovali, ali bo oltar na današnjem mestu ali morda na sredini cerkve in ali bi bil napravljen tako, da bi se v eni uri zavrtel okrog svoje osi.

Posebno poglavje zveni v duhu pritrkavanja. Sogovornik Andrej Tominc, tisti, ki je na skrivaj žagal les na Planini, je bil tudi pritrkovelec. Na začetku sta bila v zvoniku le dva zvona, ki so ju prepeljali iz Tabra, kjer je bil postavljen lesen zvonik. Zvonila je Kobalova mama, ki je bila tudi prva, ki je skrbela za okrasitev v novi cerkvi. Za »mežnarco« pa je bila takrat Jerca, doma z Brd, ki je stanovala pri Bognarju. Ministrantom je vedno pripovedovala, da ona že ve, kdo je še pravi čas skril znamenito monštranco med oz. po vojni, da je niso dobili napačni ljudje v svoje roke.

Poleg Žunharja so pritrkavali še Lužarjev Dano, Nackov Jaka (Klinec), Štrucar (Martin Štravs) in Matevžkov Franc (Podobnik). Ob dviganju zvona v turn se je Žunhar peljal na zvonu. Miro je prizor posnel na diapozitiv in je bilo sila zanimivo, ko je narobe obrnjeno sliko kazal otrokom pri verouku. »Padel bo, padel!« so vreščali.

Pečelarjev Polde pomni prve začetke, ko mu je brat župnik razlagal namero o zvonjenju na mehansko upravljanje. Polde se ni strinjal in je predlagal sodobnejši način z elektronskim upravljanjem. Sprva nejevoljen je Miro čez čas tehnologijo izpopolnil in posredoval (pa tudi prodajal) znanje širom po Sloveniji in v zamejstvu.

Spomini, spomini ... Nekaj smo jih uspeli ujeti v mrežo zapisanih besed in preliti v črnilo. Mnogo jih za vedno ostaja v temeljih, zidovih, grčah, postreženih hlebih kruha, žagah, konjskih vpregah ... in v dušah Poljancev, ki jih žal nismo uspeli do časa povprašati po zgodbah, ki so rasle z njimi.

Ob vsem zapisanem se nam vedno znova v srce zapisuje stara slovenska modrost, ki pravi, da se vse zmore, če se hoče. Trmasto je vklesana ta misel v poljansko srce, kakor je vklesana pot v živo skalo. Po poti, ki so jo klesali naši očetje in dedje, smemo hoditi tisti, ki k zidanemu temelju skupnega šotora nikoli nismo prispevali s svojimi rokami in potnimi sragami. Naloga novih generacij pa je predvsem poslušati zgodbe preprostih ljudi, jih spoštovati in se iz njih učiti.

Naučiti se na temeljih družbe in solidarnosti postavljati šotore, ki bodo topli in svetli, varni in domačni. Naučiti se, da je moč v skupnosti. Prav vsi smo namreč osamljeni nomadi na svojih življenjskih poteh. Želimo si lahko le, da se bomo v skupnem šotoru našli, pogreli, se okrepčali in naučili ceniti tisto, kar so nam požrtvovalno podarile generacije trmastih Poljancev pred nami.

Ustni viri:

Alojz Benedičič, Dobje 7

Andrej Tominc, Poljane nad Škofjo Loko 45

Angelca Klinec, Poljane nad Škofjo Loko 56

Pavel Debeljak, Hotovlja 8

Franc Oblak, Bukov Vrh 11

Franc Oblak, Dolenje Brdo 19

Janez Stanonik, Lovsko Brdo 2

Minka Dragman, Dom Marije in Marte, Šolska pot 1, Logatec

Pavla Demšar, Dom Marije in Marte, Šolska pot 1, Logatec

Polde Bonča, Hotovlja 80

Slava Bonča, Predmost 1

Stane Mrak, Smoldno 1

Zbral: **Jaka Šubic**

Uredila: **Mateja Tušek**

Janez Stanonik

(2. 1. 1922, Slovenj Gradec – 28. 12. 2014, Ljubljana)

*Ena se tebi je želja spolnila:
v zemlji domači de truplo leži.*
(France Prešeren,
V spomin Andreja Smoleta)

Njegovo življenje med nami Poljanci je bilo preprosto, v poklicnem življenju pa veličastno. Ob letošnjem novem letu se je med vaščani Žabje vasi širila žalostna novica, da Šiškarja – Janeza Stanonika ne bo več med nas, čeprav si je še lansko poletje želel obiskati njemu ljubo domačijo na Šiškah, ki jo je konec šestdesetih let podedoval po teti in jo tudi lepota obnovil.

Tiho kot je živel med nami Poljanci, je prve dni januarja svoj poslednji dom našel na poljanskem pokopališču ob svojih prednikih. Če je le imel čas, se je pripeljal iz Ljubljane s starim mercedesom, ki ga je uvozil konec petdesetih let iz Amerike. Na Šiškah si je uredil tudi obsežno knjižnico. Ko je prišel med Poljance, se je iz akademika, profesorja prelevil v klenega kmeta. Malokdo je

vedel, ko je v Žabji vasi srečal traktor, naložen z drvami in butarami, z voznikom v karirasti srajci, zavihanimi rokavi do komolca, v delavnih hlačah, obutega v batove škornje, da je to profesor, doktor in akademik.

Dr. Janez Stanonik, rojen 2. januarja 1922 v Slovenj Gradcu, je bil po očetu poljanskih korenin, sin odvetnika dr. Ivana Stanonika (*1887 Žabja vas, †1954 Celje) in Franje Grum. Osnovno šolo je obiskoval v Doliču pri Mislinji in Celju, gimnazijo v Celju, kjer je leta 1940 maturiral. Med vojno je delal kot železničar, kar je v pogovorih tudi večkrat omenjal, ko se je srečeval z vaščani. Najprej je želel študirati pravo, a se je jeseni 1945 vpisal na študij jezikoslovja na Univerzi v Ljubljani in leta 1948 diplomiral iz anglistike ter leta 1949 še iz germanistike. Leta 1951 je z disertacijo *Ostanki srednjeveškega nemškega slovstva na Kranjskem* pridobil naziv doktorja filoloških ved. Razprava je bila ocenjena kot habilitacija in Janez Stanonik je bil leta 1959 izvoljen za docenta za angleško in ameriško literaturo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, leta 1965 v izrednega in leta 1972 v rednega profesorja. Med letoma 1959 in 1984 je bil predstojnik Oddelka za germanistiko.

Znanstveno se je izpopolnjeval na britanski Univerzi Leeds (1950–1951), na ameriških univerzah Berkeley in Harvard (1959–1960, 1983–1984), nemški univerzi v Heidelbergu ter z raziskovalnim delom v Britanskem muzeju (1958, 1979), knjižnici American Antiquarian Society v Worcesteru (1960), Bodleian Library v Oxfordu (1978) ter znanstvenih ustanovah na Dunaju. V letih 1961–1984 je bil predstojnik Oddelka za germanske jezike in književnosti, 1970–1972 prodekan, 1972–1974 dekan Filozofske fakultete. V letih 1977–1984 je opravljal funkcijo predsednika Univerze v Ljubljani, 1981–1986 pa funkcijo upravnika Inštituta za slovensko izseljenstvo SAZU. V letih 1983–1989 je bil član sveta Slovenske izseljenske matice. Leta 1981 je bil izvoljen za dopisnega, 1987 pa za rednega člana Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Leta 1990 je postal član širšega uredniškega odbora Slovenskega biografskega leksikona. Bil je redni član osrednjih evropskih in ameriških strokovnih združenj anglistov in amerikanistov ter germanističnih združenj za proučevanje srednjega veka.

skih in ameriških strokovnih združenj anglistov in amerikanistov ter germanističnih združenj za proučevanje srednjega veka.

Akademik prof. dr. Janez Stanonik je v stroki zapustil neizbrisen pečat in si ustvaril mednarodni renome tudi z raziskovalnim delom, ki je obsegalo vse od nemške medievalistike ter nemško-slovenskih in francosko-slovenskih kulturnih stikov v srednjem veku, preko angleške in ameriške literature pa do zgodovine slovenskega izseljenstva in zgodnjega izseljenskega slovstva Slovencev v ZDA.

Odlikovan je bil z redom dela z zlatim vencem (1982), malo plaketo Univerze v Ljubljani (1981), priznanjem Medrepubliškega koordinacijskega odbora za kulturno in prosvetno sodelovanje z inozemstvom (Sarajevo, 1982), plaketo Filozofske fakultete (1989) in veliko plaketo Slovenske izseljenske matice (1992).

Domačija na Šiškah je s smrtjo prof. dr. Janeza Stanonika, katerega rod je v njej že stoletja gospodaril, še bolj osamljena, kot je bila zadnja leta, ko so lastniku priče telesne moči pešati in jo z ženo nista mogla več pogosto obiskovati. Le sprehajalci na poti med Dobravo in Žabjo vasio občasno namenijo pogled na hišo tam gori, ona pa gleda s pobočja proti Gorenji vasi, kot bi še vedno čakala na prihod Šiškarja – Janeza Stanonika.

Bernarda Jesenko Filipič

Viri:

<http://www.sazu.si/o-sazu/clani/janez-stanonik.html>.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Janez_Stanonik.

<http://www.slovenska-biografija.si/osebba/sbi602573/>.

www.delo.si › Kultura › Knjiga Janez Stanonik (1922–2014) - Delo.

Ustni viri: vaščani Žabje vasi.

Špela Elizabeta Lovšin (1946), pesnica iz Loga

Pleti skupaj z mano njene kite

*Če tega ne storiš,
kar ti srce naroča,
se moč v neznane sile pne;*

gorje, če najdejo napačne sle.

*Izrabi zase ta pristan,
ko srce nežno trepeti, kot barka sredi
mirnega morja,
in spusti svoje sidro vanj!*

Iz sanj preidi v svet lepot in darovanj.

(Ustvarjanje, Kite 1997)

Pretrese me odgovor na pravzaprav retorično vprašanje pesnice ob koncu uvoda v pesniško zbirko *Kite* ... »So pesmi preveč žalostne?« vpraša. »Žal je moja duša že v mladosti ostarela.« V roke spoštljivo jemljem pramene pesniških stihov, odvijam njene kite in kitice in jih skupaj s svojimi vtisi pletem nazaj v prvotno obliko.

Skorajda dve desetletji staro knjižico sem dobila v razmišljanje letošnje poletje. Elizabeta Špela Lovšin je njena avtorica. Rodila se je 1. avgusta 1946 v Logu nad Škofjo Loko. Slavki in Petru Ahlinu – Premetovčevima. Osnovno šolo je obiskovala v Gabrku in Poljanah, maturirala na škofjeloški gimnaziji in nato dokončala študij nemškega in slovenskega jezika.

Danes skupaj s svojimi talenti živi v Ljubljani. Ustvarja. Piše. Pesni. Več zbirk je že zasejal v slovensko njivo ustvarjanja njenih navdih, ki ga je hranila tudi poljanska zemlja. V nadaljevanju največ pozornosti namenjam *Kitam*. Vsekakor pa v branje priporočam tudi *Mojih 50 utrinkov* (1996), *Radovednica* (zbirka pesmi o odraščajoči mravlji, ki mlademu občestvu deli življenjske nauke in modrosti, 2006), kratke zgodbe *Nabriteža* (posvečene vnukinji in vnuku, 2008), pesmi za otroke *Urškina ogrlica* (zbirka, posvečena spominom na odraščanje vnukinje Urške in kot darilo ob njenem desetem rojstnem dnevu, 2010), *Razjede* (izbor pesnjenja nekaj let, izšlo 2012) in zadnja *Vztrajnice* (2013), ki v sebi prepletajo pomisleke, bolečine, solze, drobna veselja in upanja ob bolezni.

Kite so me prevzele.

»Vendarle so spletene v šopke,« v spremni besedi zapiše pesnica Neža Maurer. Različni šopki so to: pisani in vedri s podobami otroštva, ognjeno rdeči, spleteni iz življenjskih strasti, žalostno oviti v večni bršljan, z bilkami, ki jih je osmodila

novembrska slana. Jim vzela barvo. In strast. In žar. In pustila ožgano mlado dušo, polno drobnih spominov. Kljub vsemu imajo srečo, ti spomini. Oživijo ob sončnih žarkih, ki jih v dušo privablja pogled na cerkev svetega Volbenka, na igrivo Soro in Zeleni Kras, kakor poimenuje Elizabeta Lovšin pobojča nad svojo, Srniško domačijo in grapo, iz katere je pila otroštvo.

Pesmi iz zbirke so razdeljene v več ciklov. Prvi v svojo kito spleta omenjene utrinke otroštva, drugi govori o domači Poljanski dolini, tretji pa se preseli na Kras, kamor je šla avtoričina sestra učiti in ... umreti. »Četudi je to povsem drugačno okolje, podnebje in življenje – so primere žive, doživete. To je moč pesnjenja, še bolj pa moč ljubezni do sestre,« zapiše Maurerjeva.

*Kako si jo vzljubila!
Ko je zavijala okrog vogalov,
ko do tal je upogibala drevesne krošnje,
kot da so barke izgubljene na gladini morskih valov ...*

*Prišla je k tebi skoz vse špranje skrite,
nosila vonj svežine,
in pela: saj vse mine, saj vse mine ...*

*Bila je tvoja tolažnica.
Si v domotožju krike njej predala,
ko ona čez zatišno vas
je ples plesala ...*

(Burja, Kite 1997)

Naslednji cikel ponovno spleta v kito podobe Poljanske doline.

Dom. Dobra mati, ki je zgodaj ostala sama s šestimi otroki. Domača zemlja. Delo. Kot zdravilo in kot tolažba. In kot nekakšen vrt, ki je z visoko ograjo ločen od sivih spominov in žalostne osamljenosti v duši. Prostor, v katerem lahko avtorica spleta svoj svet za ljubljene sestro in mamo. Svet brez sivih pramenov ali pa drobnih cvetov, ki jih dih novembrske zmrazali nikoli več ne bo dosegel in izšel iz njih življenjskih sokov.

*Je mati šestih otrok v visoko starost
prispela.
Ni pozabila, da stresal jo jok je, ko skorjo
je kruha
v drobtinah jim štela:
za tebe, za tebe, za tebe ...*

*Moža so ji vzeli,
v hribih ubili.*

*Bila je pogumna in polna moči,
borila se z dežjem in soncem,
da jih preživi ...*

*Nosila je v srcu ubito mladost,
otroci do Njega postali so most.*

*Nikoli izvedela ni, kdo ga je mučil,
kje so njegove kosti ...*

V starosti to najbolj boli.

(Močna kot kovač, Kite 1997)

Pesmi so oplemenitene tudi z lokalnimi izrazi in pomeni ... mentrga, garce in delo dobivajo v zapisanem čudovit pomen. Čeprav trdo in s solzami ožgano, je ljubljeno in spoštovano.

*Njiva polna je plevela.
Med njim ti. Drobna.
Osamela.*

*Ni te strah gošče goščate,
navajene dolgo so roke – zdaj že robate –
reševati bilke sejane.*

*Ko dozore, so dar vode in sonca
in tolikokrat oplete zemlje ...*

(Njiva, Kite 1997)

SVETI VOLBENK

*Komaj čakam, da zvonovi zazvone,
ko pritrkavanje se sliši do Poljan, v Brode in dalje...
da srečam spet obraze znane s teh hribov nad
dolino, kjer mučijo se,
da vse njive so zorane.*

*Vsako leto čakam na ta dan.
Je vsak obraz prisrčno nasmejan,
in kmetje strežejo potice, domače žganje
in useh urst slaščice.*

*Le nekaj romarjev iz Kroke še prihaja.
So zvesti Volbenku, lepoti kraja...*

*Na vrhu hriba cerkev je mogočna.
Je prvi mi pozdrav vasi.
Ko jo od Žage gor zagledam,
mi strune srčne prebudi.*

*Zakaj kovačev je prav tu zaščitnik?
sprašujem se že mnogo let.
Spomin me vrača k nakovalu,
kjer oče je koval z ljubeznijo vozove, pluge...
polnih štirideset let.*

*Komaj čakam, da zvonovi zazvone,
da praznični se dan z molitvijo začne,
kovačem vsem po svetu svetlo luč prižge...*

Božidar Strman, Sveti Volbenk, 1997.

* Božidar Strman je ilustriral celotno pesniško zbirko Elizabete Špele Lovšin *Kite*, 1997.

Na začetku zadnje zbirke *Vztrajnice* avtorica pomenljivo zapiše: »To niso pesmi, to so pisma, ki pišem jih vsak dan ...« Dr. Alojz Ihan, avtor spremne besede omenjene zbirke, zapiše, da tak dnevnik sicer lahko piše vsak, ki se zavzeto in z dovolj strasti ukvarja s pisanjem poezije, da pa s pravim pesnjenjem in nizanjem občutkov tak zapis ni le osebna zgodovina pesnika, temveč postane osebna zgodovina bralca. Ker se mu misel pritihotapi v srce in tam prebujajo njemu lastne pretrse, želje, sanje. Začuti jo, ve, da je v svojem bistvu tudi njegova. Bralčeva. Le osredotočenosti ni imel, da bi jo sam zapisal na listič papirja.

»Ljudje, ki nimajo izkušnje pisanja poezije, pesniški navdih pogosto razumejo kot nekaj, kar pesnika premakne od zunaj,« nadaljuje Ihan. Lovšinova pa ve, da pri vsem skupaj gre za notranjo držo, ki osredotočeno uzira temeljne zgodbe človeštva. *Rime, Kite, Vztrajnice, Razjede* imajo zato vsaka v svojem bistvu skrito nepojmljivo čarovnijo. Moč osvobajanja. Moč odpiranja petstokrat zaklenjenih in zapahnenih vrat človekovega bistva. Bistvo ni eno in veliko kakor sonce. Je na milijone drobnih ljubezni. Njiv. Garc. Mentr. Belih kraških skal. Ognjenega ruja. Brvi ... Vseh skritih v podobi zvezd, brez katerih je življenje zgolj temna, temna noč. K sreči imamo ljudi, ki utrinke prepoznajo in jih s posrebrnimi novembrskimi bilkami pripenjajo na nočno nebo človeštva. Da bodo nesebično in z vsem svojim žarom svetile za vse. Elizabeta Špela Ahlin je prav gotovo ena izmed njih.

Mateja Tušek

Blizu ljudem in usmerjeni v prihodnost

*Uspešno družinsko podjetje Polycorn iz Poljan, danes v lasti bratov Iztoka in Igorja Stanonika, je bilo ustanovljeno 1. junija 1985. Najprej je delovalo v kleti stanovanjske hiše družine Stanonik v Škofji Loki, nato pa so se preselili v Poljane. Pravi razvoj podjetja se je začel pred 18-imi leti, ko so kupili stavbo nekdanjega LTH-ja v Poljanah. S preselitvijo se je število zaposlenih z desetih povečalo na 59, danes pa jih je skupaj z zaposlenimi v Črnomlju kar dvesto. Ob 30-letnici delovanja so izdali kroniko **Blizu ljudem in usmerjeni v prihodnost**.*

V knjigi spoznamo domače, ki spregovorijo o prehojeni poti, ter pogledu na rast in razvoj podjetja. Kot prvega spoznamo direktorja Iztoka Stanonika, ki so ga vodili želja po zaslužku, vztrajnost in pridnost. Z denarjem od nabiranja borovnic je že v osnovni šoli kupil prvi poni ekspres, s katerim je kot poštar hitreje raznašal časopise. Brat Igor je tehnični direktor, saj kot pravi, mu tehnično delo najbolj »leži«. Prav on

je s sodelavci postavil na noge orodjarino in podružnico v Črnomlju. Podpora moškim pa je vedno in povsod mama Marija. Ko so se odločili za obrt, je pustila dobro redno službo in se podala v negotovo obrt. Prav ona je naučila prve zaposlene rokovanja s stroji, nenehno je bila v delavnici in skrbela za proces dela. Marija se nikoli ni ustrašila dela, tudi računalnika ne, saj jih je poznala še iz računskih centrov, kjer je bila prej

na tuje trge in odprtje robotizirane linije ter nakup proizvodnih prostorov v Črnomlju.

Za uspešnost podjetja so potrebne raziskave, razvoj in visoka tehnologija, ki vodijo k izdelkom visoke tehnologije. V posebnem poglavju so predstavljeni plastični deli za avtomobilsko industrijo, za elektroindustrijo in gospodinjske aparate.

Predstavitve zbornika v Poljanah je vodila Saša Einsidler

zaposlena. Ponosna je na svoja sinova in njuni družini. »Družina je tista, ki nam vedno daje trdne temelje in varnost,« je zapisala v kroniko. Posebno poglavje je posvečeno pokojnemu Vinku Stanoniku, očetu Iztoka in Igorja, ustanovitelju podjetja. Odlikovala ga je vztrajnost. Kot je Mileni Miklavčič leta 2013 povedal ustanovitelj podjetja, danes pokojni Vinko, nikoli ni vrgel puške v koruzo, tudi če kakšna stvar ni uspela takoj. Vsi pa poudarijo, da velik del uspeha pripada tudi zaposlenim, ki z odgovornim delom in pripadnostjo krojijo uspehe podjetja in svojo usodo. O povezanosti s podjetjem Stanonikove mlajše generacije so spregovorili še Diana, Špela, Maša in Grega Stanonik in Tija Pivk.

V obsežni kronologiji razvoja podjetja od prvih začetkov delovanja leta 1985 do danes, ki jo nudi zbornik, naj izpostavimo nekaj ključnih mejnikov: selitev podjetja v Poljane, pričetek sodelovanja z avtomobilsko industrijo in industrijo gospodinjskih aparatov Philips, sprememb pri poslovanju ob uvedbah okoljskih standardov in čistih tehnologij, izdaje svojega časopisa *Polyanec*, širitve

Izvemo, da podjetje, ki za uspešno delo in razvoj ne zanemara multidisciplinarnega znanja na področju organizacije dela in proizvodne kibernetike, sodeluje s številnimi razvojnoraziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami.

V poglavju *Zaposleni krojijo prihodnost podjetja* o svojem delu spregovorijo tudi številni zaposleni. Poudarijo, da je delo v podjetju varna zaposlitev, ki omogoča zadovoljiv zaslužek, delo v njem je vedno izziv, saj se nenehno učijo novih stvari, poskrbljeno je za zdravje in dodatno izobraževanje.

V Polycomu veliko pozornosti namenja sodelovanju z mladimi. Zavedajo se, da so mladi s svojim znanjem in motivacijo ključni za razvoj podjetja, hkrati pa vnašajo inovativnost in so gonilna sila napredka, zato jim omogočajo dijaško in študentsko delo ter jih tudi štipendirajo, so zapisali v poglavju *Mladi in Polycom*. V zborniku so o sodelovanju z njimi med drugim spregovorili župan Milan Čadež, županja občine Črnomelj Mojca Čemas Stjepanovič, Darja Čemas iz Gospodarske zbornice Slovenije,

Metka Debeljak, ravnateljica OŠ Poljane, župnik Jože Stržaj, sosede in kupci.

Na koncu izvemo tudi o odgovornosti in zavezanosti do varstva okolja in aktivnega sodelovanja vseh zaposlenih pri ustvarjanju politike družbenoodgovornega podjetja.

Podjetje, usmerjeno v razvoj in nenehne izboljšave, je premagalo krizo leta 2007 in danes uživa zaupanje več uglednih avtomobilskih velikanov, kot so BMW, Volkswagen in Audi. Njihovi kupci so iz Evropske unije, Severne in Južne Amerike, z Japonske in s Kitajske.

Za svoje delo so prejeli tudi številne nagrade in priznanja. Ena zadnjih je bila nagrada Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske dosežke v letu 2013.

Ob obletnici pa podjetje ni pozabilo na ljudi, ki so pomembno prispevali k njenemu razvoju. V zborniku sta se brata Iztok in Igor zahvalila nekaterim posameznikom, Obrtni zbornici Škofja Loka in Gospodarski zbornici Slovenije, gasilcem, vsem, ki so nesebično priskočili na pomoč pri poplavih oktobra 2014, vsem zaposlenim Polycoma, ki so pripomogli k rasti in razvoju podjetja, ter vsem domačim za podporo in razumevanje.

Knjigo dopolnjuje bogata slikovna oprema in predstavitev podjetja v poglavju *30 let Polycoma v sliki s fotografijami Tomaža Lundra, Izidorja Jesenka in iz domačega arhiva*. Vsebinsko so pripravili Iztok in Diana Stanonik, Mateja Karničar Šenk, Barbka Rupar, Milena Miklavčič in Marija Mica Kotnik.

Tadeja Šubic

Afriška izkušnja

Ljudje smo radovedna bitja, želimo odkrivati nove stvari, spoznavati nove obraze, nove kraje. Življenje in svet, v katerem živimo, ponujata nešteto možnosti in izbor, potrebna je samo odločitev. Včasih nam radovednost narekuje, naj se ne zadovoljimo zgolj z gledanjem skozi okno, ampak naj pogumno odpremo vrata in izstopimo iz domačega okolja. Internet in televizija dajeta občutek, da je svet majhen, saj lahko iz naslonjača spremljamo dogajanje skoraj na vsakem kotičku Zemlje, a dejanski stik z neznano kulturo je težko doseči po bližnjici, treba je oditi, se ji približati in se prepustiti njenim čarom.

Svojevrstno kulturno izkušnjo sem doživel lansko poletje, ko sem se v okviru programa mednarodnega prostovoljstva POTA pridružil skupini, s katero smo pomagali pri prenovi srednje poklicne šole v državi na jugu Afrike, Mozambiku. Že pol leta pred odhodom smo začeli s pripravami in z zbiranjem sredstev za nakup barv in pripomočkov za prenovu učilnic. Naš gostitelj je bil tam bivajoči slovenski misijonar Anton Grm in salezijanska skupnost, pod okriljem katere ta srednja poklicna šola deluje. Pot do tja je bila kar dolga: najprej do Milana, tam pa na letalo za Savdsko Arabijo in naprej v Republiko Južno Afriko. Po pristanku v Johannesburgu nas je čakal še daljši prevoz čez mozambiško mejo in skozi glavno mesto Maputo do ciljnega mesteca Inharrime.

Afrika, s katero sem se tedaj srečal prvič, je le majhen delček ogromne celine, a tudi ta ima številne raznolike obraze. Razlike med kraji so vidne že na krajših razdaljah, saj domačini malo potujejo iz kraja v kraj in moderni vplivi nimajo take moči. Veliko spremembo sem opazil že takoj po vstopu v Mozambik. V nasprotju z navidez urejeno Republiko Južno Afriko je tu vladal velik nered, ceste so bile po večini neurejene, promet pa temu primerno kaotičen. Glavno mesto Maputo, ki leži na samem jugu države, je v zelo slabem stanju. Veliko je razpadajočih arhitekturnih stavb še iz časov, ko je Mozambik spadal pod portugalsko kolonijo. Ko smo se vozili proti seve-

Ravnatelj govori dijakom pred začetkom pouka

Bivališča na vasi – lesene kolibe, prekrte s palmovimi vejami

ru, stran od glavnega mesta, smo opazili vedno manj zidanih hiš, nadomeščale so jih vse revnejše lesene kolibe. V kraju, kjer smo se nastanili, smo bili toplo sprejeti. Začelo se je naše spoznavanje novega okolja, novih navad in ljudi, s katerimi smo imeli vsakodnevne stike.

Skozi Inharrime gre le ena asfaltna cesta – to je glavna državna cesta, ki poteka v smeri sever–jug, ostale ceste v kraju so peščene poti in steze. Blizu glavne ceste so šole, cerkve, tržnica, kakšna gostilna in posamezne stojnice, na katerih domačini prodajajo svoje pridelke. Vasi so bolj v notranjosti, stran od ceste. Kamor seže pogled, povsod rastejo palme. Otroci prihajajo v šolo večinoma peš, ljudje, ki si to lahko privoščijo, se prevažajo v t. i. šapah, nekakšnih malih kombijih, kamor se strpa tudi po 20 ljudi. Osební avto je zelo redek luksuz. Presenetilo me je, da v treh tednih bivanja v tem kraju

sploh nismo imeli možnosti zapraviti kaj več denarja. Tu namreč ni bilo trgovin, kot smo jih vajeni pri nas. Vse se kupuje na tržnicah, izbira pa je seveda temu primerna. Dobijo se recimo le ene vrste piškotov, pralni prašek se prodaja samo v mericah, mlečnih izdelkov sploh ne poznajo, od mesa so na voljo le ribe in kokoši, sadje in zelenjavo prodajajo kar brez tehtanja, vse temelji bolj na občutku in na zaupanju. O kakršnih koli računih seveda ni ne duha ne sluha. Ker v kraju ni turistov, nismo našli spominkov in razglednic. Zanimiv pripetljaj v zvezi z nakupom le-teh se nam je zgodil po zaključenem projektu, ko smo se podali še malo v bolj turistične kraje Mozambika, natančneje v obmorsko mesto Vilanculos. Ko smo prišli na pošto, so imeli majhno stojalo za razglednice, na njem pa tri razglednice, ki so bile videti že precej stare. Ena od njih se nam je zdela še kar vredna in ko smo želeli vzeti nekaj izvodov le-te, smo z začudenjem ugotovili, da imajo le eno takšno in da so tri razstavljene razglednice edine na celotni pošti. Drugi šok smo doživeli, ko smo prosili še za znamko za pošiljanje v EU. Poštna uslužbenka je prinesla celo polo znamk in jih kar sama nalepila na našo edino razglednico, drugo ob drugo, da so se med sabo delno prekrivale. Končni videz razglednice je bil tak, da so pol razglednice prekrivale znamke.

Naše delo na šoli nam je omogočalo vsakodnevni stik z dijaki. Vsi so se učili an-

gleščine, a njihovo znanje je bilo precej slabo, zato smo se tudi mi trudili s portugalsčino, njihovim uradnim jezikom. Z njimi smo bili že od jutra, ko so se vsi skupaj z učitelji zbrali na šolskem dvorišču, zapeli vse kitice državne himne in prisluhnili kratkemu nagovoru ravnatelja. Ta jih je spodbujal k učenju, jim dajal življenjske napotke in tudi pokritiziral to, kar ni bilo vredno in bi morali popraviti. Nato so se razkropili po učilnicah in začeli s poukom. Med odmori so z zanimanjem opazovali naše delo, veliko so se zanimali, kaj počnemo in zakaj, marsikdo nam je tudi pomagal. V popoldanskem času smo imeli zanje razne inštrukcije. Jaz sem jih učil računalništva. Tu se je pokazalo, da najbrž nihče izmed njih doma nima računalnika, številni niti elektrike. V naslednjih dneh smo bolje spoznali tudi okoliške vasi in tamkajšnje ljudi. Večina jih je bivala v lesenih kolibah, ograjenih z bambusom in prekritih s palmovimi vejami. Glede na ugodno podnebje se nam je sicer zdelo idilično, vendar ko smo se spomnili na par nalivov (v Afriki dež ne pada, ampak lije!), ki smo jim bili priča tudi sami, bi si res ne želeli bivati v takih hišah.

Osební mi je v najlepšem spominu ostalo druženje z dijaki, ki so razen med glavnimi počitnicami ves čas bivali v dijaškem domu, v osmih preprostih, a zidanih hiškah. Uporabljali so jih večinoma le za spanje, saj je bilo prostora v njih komaj za postelje in eno skupno omaro,

Dvorišče – najpomembnejši del dijaškega doma

vse ostalo dogajanje pa se je odvijalo na dvorišču. Res se je bilo zanimivo družiti z njimi, ko so mi z velikim navdušenjem razkazovali svoj začasni dom, pripravo hrane in kuhanje na ognju. Pokazali so mi tudi svoj vrt za hiškami, na katerih so si sami pridelovali hrano. Tudi ročne- ga pranja perila so bili vajeni. Vse naokrog je bilo živahno in veselo, čutila se je pozitivna energija in nikoli niso dajali občutka, da jim česar koli primanjkuje. Tudi ravnatelj jim je pogosto priskočil na pomoč s praktičnimi nasveti. Ob pouka prostih dneh je bilo več časa še za igranje nogometa, filmske večere ali pa tekmovanja v plesnih točkah, kjer so ob glasbeni spremljavi občinstvu prikazali zanimive koreografije. Povsod so sodelovali tako fantje kot dekleta. V lepem spominu mi je ostal tudi večer, ko jih je ravnatelj za svoj rojstni dan povabil na večerjo. Skupaj z njimi smo bili povabljeni tudi mi. Jedli smo riž s fižolovo omako. Po skupni večerji so pripravili še nekaj glasbeno-plesnih-dramskih točk, ob katerih smo se dobro zabavali.

Spoznal sem, da je med ljudmi čutiti veliko povezanosti v nasprotju z zahodom, ki stremlji k individualizmu. Več je sprejemanja, zaupanja in medsebojne pomoči. Po vaseh in ob cestah je videti ogromno mladih, veliko je veselih obrazov, nihče ne tarna, ne prosi ali se pritožuje nad težavami, stvari raje povejo na humoren način, kakor da bi pokazali svoje materialno pomanjkanje. Seveda je po mestih slika precej drugačna in tudi tu obstaja spet druga realnost, ki jo je težko spoznati v nekaj dneh. Z Afriko, kakršno nam jo prikazujejo zahodni mediji, se konkretno nismo veliko srečali, marsikaj pa smo izvedeli po pogovorih, največ od ravnatelja. Povedal nam je, da

Zelenje ob cesti pred mestecem Inharrime

je večina dijakov te šole zelo revnih in da si težko privoščijo že samo nakup hrane ali prevoz, ki sta za nas Evropejce tam izredno poceni. Veliko je tudi težkih družinskih razmer, tragedij, odvisnosti od alkohola in večina mladostnikov zato ne dobi dobrih zgledov, kako se potruditi za boljši jutri in kako nekaj doseči

v življenju. Ljudje so delovni in poštenu, manjka pa jim vztrajnosti in ne vidi- jo smisla vlagati truda v stvari na dolgi rok. Ker je država popolnoma odpovedala, saj oblast skrbi bolj ali manj le za svoj obstanek na položaju, je ljudstvo na drugem tiru in v začaranem krogu, iz katerega navadni ljudje težko najdejo pot v boljši standard in večjo svobodo. Hitro odpiranje kapitalističnemu svetu in vplivom razvitih držav pa jim pogosto naredi več škode kot koristi. Misijonarji zato na prvo mesto ne postavljajo modernizacije in dvigovanja standarda, ampak zavedanje, da je več vredno to, kar ljudje naredijo sami, in da sami pridejo do spoznanja, kaj je zanje koristno. Potrebujejo le pozitivne zglede in spodbudo, da sprejmejo odgovornost in da ne obupajo že na začetku.

Ob prihodu domov sem imel mešane občutke. Afrika mi je ponudila ogledalo, da sem lažje dojel, kakšna je naša zahodna družba, ki je marsikje skrenila s poti. Res da imamo v nasprotju z večino Mozambičanov zagotovljeno varnost, udobje, večje možnosti za študij in delo, po drugi strani pa je naš ritem življenja izjemno stresen in hiter, ukvarjamo se s tisoč stvarmi naenkrat, obremenjeni smo z zunanostjo, navezani na materialne dobrine itd. Pozabljamo, da prava sreča ni v vsem tem, ampak se skriva drugje. Tega sem se zavedel med dijaki

v malem mestu Inharrime, kjer sem v njihovih odnosih začutil pristnost, neizmerno veselje in upanje.

Simon Čadež

Republika Mozambik

- država v južni Afriki, na celini nasproti Madagaskarja
- meji na šest držav: Malavi, Zimbabve, Tanzanija, Republika Južna Afrika, Zambija, Svaziland
- po površini 40-krat večja od Slovenije
- 12-krat več prebivalcev kot v Sloveniji
- prevladujoča verstva: 28 % katoličanov, 18 % muslimanov
- uradni jezik je portugalščina (govori jo 50 % prebivalcev)
- skoraj 500 let pod vplivom Portugalcev (Vasco da Gama)
- portugalska kolonija do leta 1975
- dan neodvisnosti praznujejo na isti dan kot mi naš dan državnosti
- ima tropsko podnebje (sušna in deževna doba)
- ima 2300 km obale z Indijskim oceanom
- polovica prebivalcev je mlajših od 17 let
- je ena najrevnejših in najmanj razvitih držav na svetu
- 15 % prebivalstva je HIV pozitivnih
- območje nevarnih bolezni, kot sta malarija in deng
- zadnja leta hitra gospodarska rast, veliko tujih vlaganj
- zelo turistično privlačna država

Viri:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/mz.html>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Mozambique>

OSNOVNA ŠOLA

P O L J A N E

Osnovna šola Poljane v letu 2015

*Potrpi z vsem, kar v tebi še ni
rešeno.*

*Poskusi ljubiti vprašanja
sam.*

*Ne išči zdaj odgovorov,
ki jih ni moč dati,
ker bi jih ne zmoget
živeti.*

*In stvar je v tem:
živeti vse.*

*Živi vprašanja zdaj.
Morda boš potem
zlagoma,
ne da bi opazil,
nekega daljnega dne
zaživel odgovore.*

(R. M. Rilke)

Spoštovane in spoštovani!

Počasi in vztrajno odhaja leto 2015. Ko se ozrem nazaj, lahko rečem, da je Osnovna šola Poljane dosegla cilje, ki si jih je zastavila.

Na učnem področju so bili doseženi dobri rezultati. Predvsem je treba izpostaviti področje naravoslovja, kjer so učenci kot za šalo pobirali zlata priznanja na državnih tekmovanjih. Učenci in mentorji so sodelovali na različnih natečajih, v projektih, pripravljali raziskovalne naloge in tu moramo izpostaviti, da sta dva učenca izdelala lastno glasbilo in dosegla lep rezultat na državnem tekmovanju.

Šola je že desetič organizirala tekmovanje Bicikl in tu gre posebna zahvala Janezu Poljanšku, ki vztraja pri organizaciji in izvedbi. Prav tako je treba poudariti športna tekmovanja, kjer učenci dosegajo lepe rezultate. Zelo dobro pa je bil, ponovno v organizaciji Janeza Poljanška, pripravljen atletski troboj med osnovnimi šolami in podružničnimi osnovnimi šolami iz občin Žiri in Gorenja vas - Poljane.

Na šoli smo organizirali Občinski otroški parlament, katerega gostje so bili: poslanec državnega zbora Žan Mahnič, direktorska ekipa podjetja Polcom, ravnatelj OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas in učenci ter mentorici obeh šol. Naša učenka je zastopala občino v državnem parlamentu, kjer se je srečala s predsednikom države, predsednikom vlade in poslanci.

Še posebej smo ponosni na učenko Tinkaro Tušek, ki je v neposrednem televizijskem prenosu s svojo pesmijo *Moj Svet* sooblikovala slavnostno sejo Odbora za zadeve Evropske unije.

Pevke in pevci zborov na šoli so sodelovali na vseh naših prireditvah v šoli, pa tudi v kraju. Skupaj z Javnim skladom za ljubiteljsko kulturo smo aprila pripravili revijo otroških in mladinskih pevskih zborov upravne enote Škofja Loka in v dveh dneh je na šoli prepevalo več kot 600 pevcev. Za zaključek so se pevke MPZ udeležile Zborovskega buma v Mariboru.

Daleč najodmevnejša je bila zaključna prireditev, ki so jo sooblikovali učenci razredne stopnje, pevci in plesalci. Kulturni program je navdušil vse navzoče in župan Milan Čadež je predlagal, da z njim sooblikujejo občinsko proslavo v novembru, kar se je tudi uresničilo.

Leto 2015 je za PŠ Javorje minilo v znamenju praznovanja 110-letnice šole. Čez celo leto so se vrstile različne prireditve in srečanja. Praznovanje smo zaključili v začetku novembra s kulturnim dogodkom, na katerem je zgodovino šole opisal naš župan Milan Čadež, v kulturnem programu pa so sodelovali učenci in Javorski pevci. Zaposleni na PŠ Javorje so v ta namen pripravili tiskano publikacijo in priložnostno razstavo.

Še vedno ohranjamo nazive EKO šola, UNESCO šola, Kulturna šola, imamo veliko učencev prostovoljcev. Naši učenci se udeležujejo različnih šol v naravi, ki so za učenca popestritev pouka. Veseli smo, da tudi starši razumejo in omogočijo udeležbo svojemu otroku.

Organizirali smo akcijo zbiranja oblačil in hrane za begunce, pripravljamo še Dobrodelni sejem, kjer bomo zbirali sredstva za šolski sklad za naše učence in živila za Rdeči križ in Karitas.

V sodelovanju z Biotehničnim centrom Naklo smo zasadili brežino za šolo in s tem poskrbeli za lepši videz šole. Občina Gorenja vas - Poljane je skupaj s krajevno skupnostjo Poljane poskrbela za boljšo varnost učencev, saj je dograjena in urejena cesta s pločniki in parkirišči do šole.

V sodelovanju s Kulturnim centrom slikarjev Šubic, ki ga vodi Boris Oblak, si lahko naši učenci vedno ogledajo vse razstave. Obiskovalci centra pa si na naši šoli lahko ogledajo znamenito fresko Iveta Šubica. V letu 2015 smo v vzajemnem sodelovanju pokazali kulturno dediščino več kot 300 osnovnošolcem. Grenak priokus pa ostaja, saj kljub velikim besedam o krompirju, ki naj bi ga bilo za vse šole v občini dovolj, nismo dobili niti kilograma.

S krajem in njegovimi društvi ter občino zelo dobro sodelujemo. Veseli me, da nas slišite.

Spoštovane krajanke in krajanj Poljan!
V novem letu vam želim obilo trdnega zdravja, veselja, sreče in zadovoljstva in naj čarobnost božične noči odzvanja celo leto.

*Otrok je čudežno bitje – toplo, iskreno,
vedoželjno, igrivo, polno smeha in nale-
zljive radosti. Privoščite si vsaj nekajkrat
v letu biti otrok. Čudežno bo.*

Pa srečno!

Metka Debeljak,
ravnateljica OŠ Poljane

Mladi raziskovalci za razvoj Poljanske doline

V šolskem letu 2014/2015 so naši učenci izdelali sedem raziskovalnih nalog, in sicer:

1. DIVJAD V POLJANSKI DOLINI (Sergeja Stržinar in Urška Jesenko, 8. b)
2. POLIKARPOVA DEŽELA (Tanja Košir, Karin Eržen in Maruša Stanonik, 9. b)
3. I. IN II. SVETOVNA VOJNA V POLJANAH IN OKOLICI (Lea Potočnik in Meta Perko Balon, 8. b)
4. PREHOD IZ OSNOVNE V SREDNJO ŠOLO (Katja Lavtar in Ajda Marolt, 9. a)
5. IZDELAVA LASTNEGA GLASBILA (Miha Dolenc in Urban Drlink, 8. a)
6. WILLIAM SHAKESPEARE – KAKO GA POZNAJO UČENCI (Aleksandra Logar in Maša Stanonik, 9. b)
7. OKOLJE IN TUJI JEZIKI (Teja Beznik in Petra Omejc, 7. a)

Regijsko srečanje se je odvijalo 2. aprila 2015 v Biotehniškem centru Naklo. Vsi raziskovalci so svoje naloge odlično predstavili in zagovarjali, na državno srečanje pa sta se uvrstila Miha Dolenc in Urban Drlink. S svojim unikatnim glasbilom sta dosegla srebrno priznanje.

Tokrat bomo predstavili raziskovalno nalogo OKOLJE IN TUJI JEZIKI, ki sta jo izdelali takrat še sedmošolki, danes pa osmošolki Petra Omejc in Teja Beznik.

Zanimalo ju je, zakaj je znanje tujih jezikov naših učencev slabše od znanja otrok, ki prihajajo iz urbanih okolij. Osredotočili sta se na angleščino, čeprav se v zadnjih letih naši učenci učijo tudi nemščino, od lanskega šolskega

Petra Omejc in Teja Beznik, avtorici raziskovalne naloge Okolje in tuji jeziki

leta pa še francoščino, ki sta izbirna predmeta.

Iz njunega uvoda:

Znanje tujih jezikov je v današnjem času postala nujna. S prvim tujim jezikom se nekateri otroci srečajo že pred petim letom starosti, drugi kasneje. Pri nas je prvi tuji jezik večinoma angleščina in po veljavnem učnem načrtu za angleščino se ga osnovnošolci začnejo učiti v četrtem razredu, v izbranih šolah pa ga uvajajo tudi za mlajše učence (letos tudi v naši šoli, op. B. P.). V znanju angleščine pa se pojavljajo velike razlike, na kar po najinem predvidevanju vpliva tudi okolje, iz katerega učenci prihajajo. Z metodo anketiranja in intervjuja sva ugotavljali razlike med podeželsko in mestno šolo in ugotovili, da na znanje angleščine vplivajo ponudba in zanimanje za izvenšolske dejavnosti, naravnost družine pa tudi spremljanje risank, filmov in glasbe v angleščini.

V lanskem šolskem letu (2013/2014, op. B. P.) smo šestošolci prvič obvezno opravljali nacionalne preizkuse znanja iz slovenščine, matematike in angleščine. Pri angleščini je bila povprečna ocena naše generacije, tako kot že prejšnja leta, precej nižja od slovenskega povprečja.

Ko sva se spraševali, kakšni so vzroki za slabše rezultate, sva najprej pomislili na to, da je učenje in znanje tujih jezikov, v našem okolju predvsem angleščine, odvisno tudi od tega, kje živimo – v mestu ali na podeželju. Predvidevali sva, da učenci iz mestnega okolja angleščino obvladajo bolje kot učenci s podeželja. To naju je vodilo, da sva si za temo raz-

iskovalne naloge izbrali vpliv okolja na učenje in znanje tujega jezika osnovnošolcev. Želeli sva raziskati, ali je najina glavna domneva pravilna.

Namen raziskovalne naloge

Namen naloge je bil ugotoviti in primerjati, kakšen je odnos mestnih in podeželskih učencev do tujih jezikov, kdaj se podeželski oz. mestni otroci začnejo učiti angleščine, ali obiskujejo z angleščino povezane dejavnosti izven pouka, koliko se z angleščino ukvarjajo doma, kakšen vpliv na njihovo učenje imajo starši, kakšna je njihova motivacija za učenje angleščine, koliko in čemu se učijo.

Raziskovalna naloga je sestavljena iz dveh delov – iz teoretičnega in empiričnega.

Hipoteze

Postavili sva naslednje hipoteze:

Mestni otroci v stik z angleščino stopijo bolj zgodaj kot podeželski otroci in se z angleščino več ukvarjajo tudi v prostem času.

Vrednote in spodbuda staršev ter celotne družine so zelo pomembne za motivacijo otrok in za njihov odnos do tujih jezikov.

Učenci se angleščino učijo zaradi ocen.

Rezultati NPZ iz angleščine po drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju so v mestnih šolah boljši kot v šolah na podeželju.

Učencem se pri angleščini najlažje zdi poslušanje, najtežja pa slovnica.

Kako sva se lotili dela

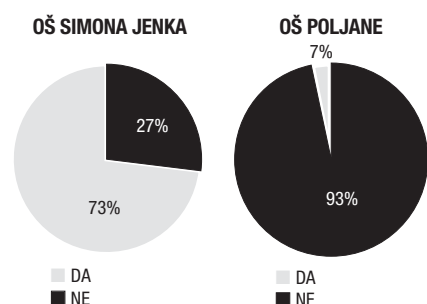
Sestavili sva obsežen anketni vprašalnik, ki je razdeljen na štiri vsebinske sklope: osnovni podatki (4 vprašanja), angleščina izven pouka (11 vprašanj), družina (9 vprašanj) in angleščina v šoli (8 vprašanj ter dodatno vprašanje v zvezi z NPZ samo za 7., 8. in 9. razred).

Ankete sva razdelili učencem od 6. do 9. razreda OŠ Poljane in OŠ Simona Jenka Kranj.

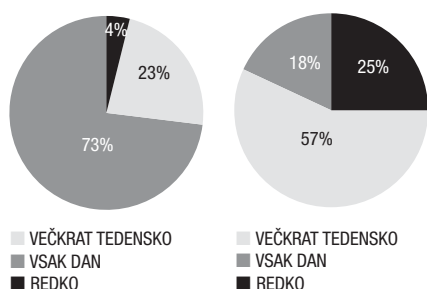
Opravili sva dva intervjuja – enega z učiteljico, ki angleščino poučuje v vrtcu, drugega pa z učiteljico, ki je poučevala že v različnih šolah, tako v mestnih kot v podeželskih.

Predstavlja tri vprašanja in analize v obliki grafov.

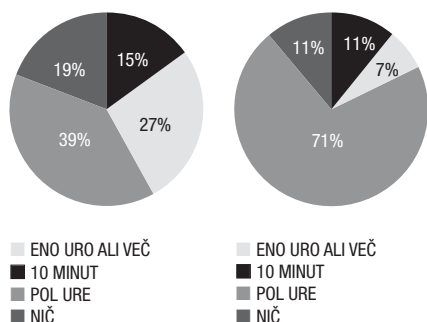
1. ALI OBISKUJEŠ ANGLEŠKE KROŽKE IZVEN ŠOLE?

2. KAKO POGOSTO GLEDAŠ TV-ODDAJE V ANGLEŠČINI?

3. KOLIKO ČASA NA DAN SE UČIŠ ANGLEŠČINO?

Analiza odgovorov učencev obeh šol je pokazala, da:

- se učenci OŠ Simona Jenka angleščine začnejo učiti prej kot naši učenci;
- v mestu otroci več obiskujejo angleške krožke kot otroci na vasi;
- mestni otroci si pogosteje izposojajo angleške knjige;
- starši v mestu govorijo več tujih jezikov kot starši naših otrok;
- v mestu otroci pogosteje gledajo TV-oddaje v angleščini;
- otroci v mestu več uporabljajo spletne strani v angleščini;
- otroci na podeželju igrajo več videoigric kot v mestu;
- v mestu otroci več poslušajo angleške pesmi in skušajo razumeti njihovo besedilo;
- otroci v mestu med gledanjem angleškega ali ameriškega filma bolj poslušajo govor igralcev kot otroci na vasi.

Najina predvidevanja so bila v veliki meri potrjena, saj sva ugotovili, da mestni otroci v stik z angleščino stopijo bolj zgodaj kot podeželski otroci in se z angleščino več ukvarjajo tudi v prostem času. Pomembno se nama zdi tudi, da so vrednote in spodbuda staršev ter celotne družine zelo pomembne za motivacijo otrok in za njihov odnos do tujih jezikov. Večina učencev se angleščino uči zaradi ocen, nekaj zaradi staršev, nekateri pa tudi zato, ker jim bo znanje angleščine koristilo v prihodnosti. Rezultati NPZ iz angleščine po drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju so po najinem predvidevanju v mestnih šolah boljši kot v šolah na podeželju. Pri učenju angleščine se večini učencev zdi najlažje poslušanje, najtežja pa slovnica.

Intervju z učiteljico Mojco oblak

Mojca Oblak je učiteljica angleščine, ki je poučevala že na štirih šolah – tako na mestnih kot na podeželskih. V šolskem letu 2014/2015 je učila na naši šoli. Zato verjetno najbolje ve, kako se učijo in ka-

kšen odnos do angleščine imajo učenci v mestu na eni in podeželski učenci na drugi strani.

► Učili ste že na več šolah. Na katerih?

Do zdaj sem učila na dveh mestnih in dveh podeželskih šolah. Poleg tega sem poučevala otroke od 5. leta starosti naprej tudi v različnih jezikovnih šolah.

► Ali se vam zdi, da se v mestih otroci hitreje učijo angleščino kot na vasi?

Seveda je odvisno od vsakega posameznika, koliko časa in truda vloga v učenje angleščine, tako v šoli kot tudi zunaj razreda – se pravi, ali so z jezikom obkroženi tudi v svojem vsakdanjem življenju (berejo angleške knjige, poslušajo angleško glasbo in gledajo filme/risanke/oddaje v angleščini, se s kom dopisujejo v angleščini itd.). Stvari sicer ne gre posploševati, ampak glede na moje izkušnje so se učenci v mestnih šolah v povprečju lažje naučili angleščine, predvsem so bili bolj večji v govornem sporočanju. Veliko učencev je določene izraze usvojilo preko filmov, risank, računalniških igrice ter potovanja.

► Katera se vam zdi bistvena razlika med učenjem angleščine v mestu in na vasi?

Kot sem že omenila, sem pri nekaterih učencih v mestih opazila, da imajo več možnosti in motivacije za učenje angleščine tudi zunaj šole – s starši večkrat potujejo v tujino, obiskujejo jezikovne tečaje že od vrtca naprej (tudi v popoldanskem in večernem času) ... Otroci na vasi pa velikokrat morajo popoldne tudi doma kaj več postoriti, pomagati staršem, delati na kmetiji ... In zato za dodatno spodbudo za učenje angleščine večkrat zmanjka časa ali volje – kar je razumljivo.

► Ali je na mestnih šolah več angleških krožkov/angleške bralne urice itd.?

Na tistih mestnih šolah, kjer sem jaz učila, ni bilo bistveno več dodatnih aktivnosti kot na podeželskih šolah.

► Ali je učencem v mestu lažje razložiti snov kot na vasi?

Ne bi ravno rekla, da je lažje – prva razlaga nove snovi, predvsem slovnice strukture je načeloma povsod potekala počasi, postopoma, po korakih ... lahko

pa rečem, da je bilo v mestu potrebnega manj ponavljanja, ni bilo treba tolikokrat razlagati istih stvari.

► **Ali se učenci v mestu bolj pripravljajo na test kot na vasi?**

Ne, mislim, da se ne pripravljajo bolj, ravno nasprotno – vsaj tisti, ki so zelo dobri na govornem področju, mislijo, da se za test ni treba veliko pripravljati. Posledica tega pa je, da je potem njihova pisna ocena slabša od ustne – velikokrat je namreč tako, da kdor obvlada angleščino, ker se je učil preko risank, igrice, ima potem težave pri pisanju, upoštevanju slovničnih pravil ...

► **V mestnem okolju je večja ponudba jezikovnih šol. Kako se to čuti v šoli?**

V šoli se to pozna zaradi zgoraj naštetih razlogov – tisti učenci, ki obiskujejo tečaj angleščine (predvsem če je to že od vrtca naprej), dobijo boljši občutek za jezik, angleščino dobijo »v uho«, so več v stiku z jezikom, ga več uporabljajo, so posledično tudi bolj motivirani.

Najlepša hvala za odgovore.

Tretješolka Tinkara Tušek svojo pesem predstavila v dvorani Državnega zbora

Naša šola se že več let zapored z deli učencev udeležuje natečaja ZPMS Evropa v šoli, ki je letos potekal pod geslom Naš svet, naše dostojanstvo, naša prihodnost.

Na natečaju so bile posebej izpostavljene vrednote **solidarnost, odgovornost** ter **soodvisnost**.

Tretješolka **Tinkara Tušek** je bila pod mentorstvom učiteljice **Jolande Mur** s pesmijo *Moj svet* izbrana kot **drugovrščena v skupini literarnih ustvarjalk in ustvarjalcev prvega triletja**.

Moj svet

*Moj svet je majhen – kot moje dlani,
moj svet ne vidi daleč – drobne so moje oči,
moj svet ne čuti veliko – čuti pa srčne reči,
moj svet misli s svojo glavo – tako me mami uči.
Pravi, naj sodelujem ...
Tako da bratcu čevelj obujem,
tako da se sošolcu ne posmehujem,
tako da z mamo o makarončkih modrujem,
tako da pomembne načrte v svoji glavi kujem,
tako da ubogim žepnino darujem,
tako da sestrici pri frizuri svetujem,
tako da z dobro voljo slabi kljubujem.
Kadar pa sodelujem ...
je moj svet velik – večji od mojih dlani,
moj svet vidi dlje od očkovih oči,
moj svet išče in najde srečne reči,
moj svet sem JAZ, si TI in smo VSI.
Ko sodelujem ...
moj svet vedno bolj za boljši svet živi.*

(Tinkara Tušek, 3. b)

Podelitev priznanj in knjižnih nagrad je potekala 8. maja 2015 v Pionirskem domu. Prireditelj je povezoval Boštjan Gorenc - Pižama, rime pa je skupaj z nagrajenci koval Rok Trkaj.

Tinkara je bila s še devetimi ostalimi nagrajenci iz cele Slovenije (osnovno- in srednješolci) v kategoriji literarnega ustvarjanja povabljenka k sooblikovanju **slavnostne seje Odbora za zadeve Evropske unije**, ki je 8. maja, na dan Evrope, potekala v veliki sejni dvorani Državnega zbora. Mladi ustvarjalci so predstavili svoja razmišljanja in pristožnim odpirali oči z nasveti, kako je potrebno optimistično zreti v jutrišnji dan.

Takole je svoje vtise strnila Tinkara:

V Ljubljano sta me peljala mami in ati. Ati se je veselil, naju z mami pa je malo skrbelo. Moram povedati, da me je bilo ob vstopu skozi točko, kjer so nas varnostniki pregledali, zelo strah. Na začetku sem se tam, kjer smo čaka-

li, zelo bala, da bom pozabila besedilo. K sreči mi je mami pripravila listek s pesmico. Na vaji sem videla, da je bilo tudi druge strah, po generalki pa se mi je zdelo vse skupaj lažje. Dvorana je bila zelo velika. Lahko smo sedeli na stolih, kjer navadno sedijo poslanke in poslanci. Zelo zanimiva se mi je zdelala govornica, saj sem jo smela na vaji sama spuščati in dvigati. Tudi snemali so nas. Kar malo nerodno mi je bilo, ker so mi vsi ploskali, ko sem končala s pesmico. Najbolj navdušeno sta seveda ploskala mami in ati. Ko so glasbeniki na trobilih odigrali še zadnjo skladbo, smo se smeli fotografirati s predsednikom državnega zbora in evropsko komisarko. Njuni imeni sem že pozabila, se ju bom pa zagotovo spomnila, ko ju naslednjič zagledam na televiziji. Oba sta bila prijazna. No, vsi so bili prijazni. Tudi v Pionirskem domu, kjer sem prejela diplomo in knjižno nagrado, je bilo lepo. Najboljše od vsega pa je bil seveda ... sladoled na poti domov.

Ker je bila slavnostna seja tudi v živo na televiziji, so zame pesti držali v šoli in mi skupaj z učiteljico napisali lepo čestitko. Ta me bo vedno spomnila na dan, ko sem bila (tako kot moj ati) prvič v parlamentu.

Mateja Tušek

Likovno ustvarjanje

Naši učenci so letos ponovno sodelovali na natečajih in tudi posegali po nagradah.

Z VLAKOM V PLANICO

Učenci OŠ Poljane so se februarja 2015 udeležili likovnega natečaja Z vlakom v Planico, ki ga organizira Smučarska zveza Slovenije v sodelovanju s Slovenskimi železnicami. Izmed 60 sodelujočih šol, ki so se udeležile likovnega natečaja, so se uvrstili **med 15 šol finalistk**. Na natečaju so sodelovali učenci, ki so obiskovali izbirni predmet **likovno snovanje 1**.

Za nagrado so prejeli **brezplačni izlet v Planico z vlakom, brezplačne vstopnice, ogled skokov in malico za 50 otrok**. V Planici so bila likovna dela šol finalistk tudi razstavljena.

LIKOVNI SVET OTROK 2015

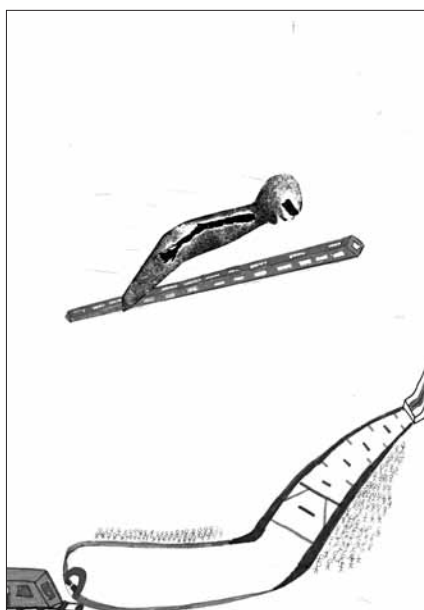
Grafiki **Lucije Štravs in Gregorja Oblaka iz 6. b** sta bili izbrani za razstavo na 47. likovnem natečaju **Likovni svet otrok 2015**.

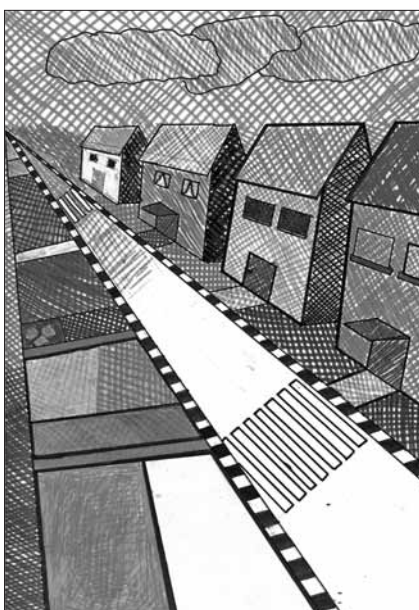
Obrazi, Gregor Oblak, 6. b

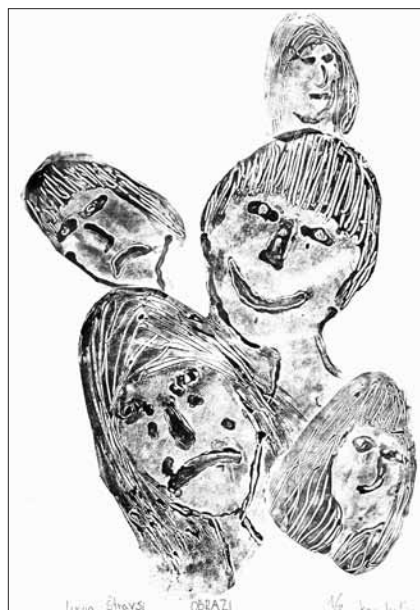
Kam?, Nika Guzelj, 8. b

Visoko nad letalnico, Patrik Stanonik, 7. b

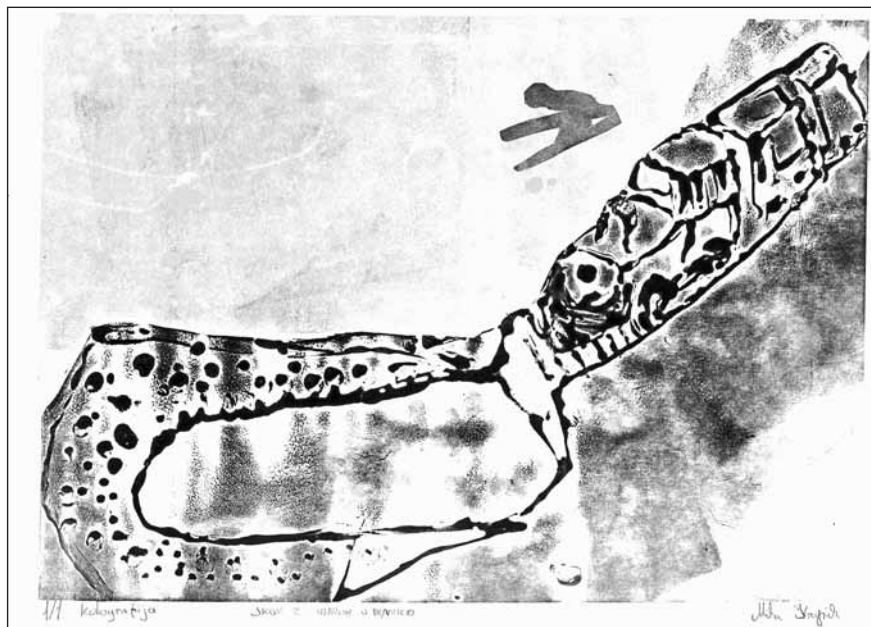
Hišice, Erika Kos, 8. b

Obrazi, Lucija Štravs, 6. b

Pročelja pod cerkvico, Ana Marolt, 5. a

Skok z vlakom, Miha Krajnik, 7. b

Literarni prispevki

Ker se šolsko leto ne sklada s kalendarjem, tokrat na šolskih straneh v prvem delu predstavljamo izbor prispevkov učencev, ki so nastali v obdobju od januarja do junija 2015 – torej še v preteklem šolskem letu. Pod sestavki, pesmicami in likovnimi deli so zapisani imena, priimki in razredi, ki so jih učenke in učenci obiskovali v preteklem šolskem letu.

V drugem delu lahko preberete pesmice in sestavke, ki so nastali v prvih dveh mesecih letošnjega šolskega leta, torej v septembru in oktobru 2015.

JANUAR–JUNIJ 2015

Moj ježek

*Ježek, ježek, moj ježek,
šteje bodice –
ena, dve, tri, štiri, pet,
že je lačen spet.
Hruško grizlja,
o, moja ljubica
si, ježek, moj ježek!*

**Lara Trček, 1. razred, oddelek
podaljšanega bivanja**

Maj

*Zdaj je travnik ozelenel, že cvetlice
rastejo.*

Le zakaj?

*Že čebele brenkajo in okrog frčijo.
Le zakaj?*

*Črčki žvrgolijo,
se s travico lovijo.
Maj je maj!*

Hana Debeljak, 2. b

Pesem o umazancih

Že zjutraj vstanem
malo opackan.
Pred ogledalom stojim
in razmišljam,
kaj naj storim.
Ko nisem več opackan,
se takoj prikotali
popoln dan.
Zato sem od dneva
zopet cel popackan.

Adriano Markelj, 3. b

Čebela brez dela

Čebela brez dela je pila kompot,
Letela po svetu brez rok in nog.
Letela je s cveta na cvet vsepovsod,
Želela je popiti en majhen, sladek sok.

Čebele so vsepovsod,
A prijateljice od nekod.
Nikdar in nikoli ni imela prijateljic.
Osamljena letela po svetu vsepovsod je.

Sreča naenkrat jo je doletela,
prijateljico dobila
in srečna je bila
do konca svojih dni.

Ana Zala Čadež, 4. a

Sandra Eržen, 4. b

Lara Oblak, 4. b

Prijateljstvo

Prijateljstvo kot prijazna mačka je,
če zanj lepo skrbiš,
nikoli ne opraska te.

Dlako mehko in toplo ima,
jaz bi se kar k njemu stisnila.

Ko prijateljstvo postane lačno,
nahranim ga s pogovori,
življenje nič več ni temačno
svet se razvedri.

Če prijateljstvo mladičke dobi,
smo novih prijateljev veseli prav vsi.

Prijateljstvo je najmanj za dva,
v samoti uživati se ga ne da.

Elin Kos, 5. r

Poljane

Med hribi in gozdovi mala je vas,
stoji tam že ves čas.
Za njo v ozadju Blegoš blesti,
zjutraj v soju sončnih žarkov žari.

Skozi vas se reka Sora vali,
na drugem bregu pa cerkvena stoji.
Zraven širi se dolga njiva,
nasproti se vije cesta siva.

Hiše po hribih so posejane,
pod njimi se razprostirajo naše Po-
ljane.

Gozdovi se širijo v širno daljavo,
kamor pogledaš, vidiš lepo naravo.

V Sori v vodi čaplja stoji,
za ribami gleda in jih lovi.
Race v vodi si noge namakajo,
vrane v zraku rezko krakajo.

Poljane so moj najljubši kraj na
svetu,
takega ni na vsem širnem planetu.

Marija Omejc, 5. r

Rišemo, pišemo ...

Rišemo, rišemo
slončke rjave,
pišemo, pišemo
črke krvave.

Vozimo, vozimo
zlata kolesa,
slikamo, slikamo
lepa drevesa.

Špela Šturm, 2. a

Limona ni hotela biti limonada

Limona dozorela je,
spet porumenela je.
Čas je, da jo stisnemo,
in sladko limonado naredimo.

Limona pa se ne pusti,
ker jo stiskanje boli.
Močno se zdaj upira,
pravi, da še ni dozorela.
Limona noče biti limonada,
ker stiskanja nima rada.

Erazem Kržišnik, 3. b

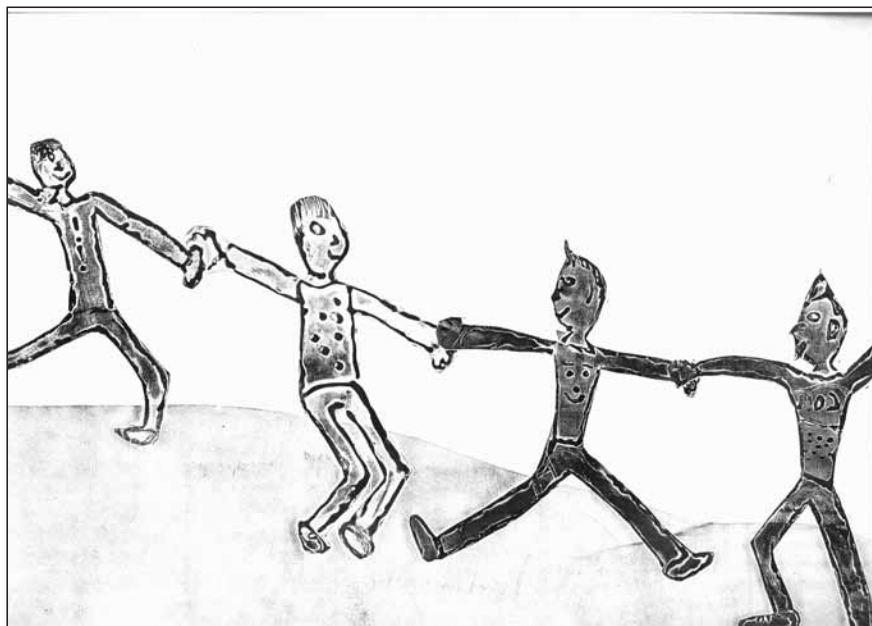
3D sanje

Stopnice so 3D.
Okno je 3D.
Miza je 3D.
Žoga je 3D.

Vse je 3D.
Svet je iz papirja,
hodimo po morju,
škarje so iz vode.

Hodimo po 3D- jajcih,
Ladje plujejo po mleku.
Morje je oranžne barve.
Imam svoje stanovanje v veceju.

Gal Repovž, 4. b

Prijateljstvo, Tadej Dolenc, 6. a

Zgodba na p

Prelepo pomladno popoldne

Prelepega pomladanskega popoldneva prideta Patricija pa Pavle obiskat prijateljico pa prijatelja Pečelina. Patricija, Pavle pa prijatelja peljejo psa pasme pritlikavi pinč po plaži. Potem pa popijejo pijačo pa prečkajo prehod. Potlej pa pojejo pesmi pesnice Pikapolonice. Patricija pa Pavle prijateljema podarita pico, potem pa pojdejo po prašni poti po prekrasni pokrajini pravkar pokošenih poljan. Potem pa prileti ptica prepelica pisanega perja, polna poštnih pozdravov po pričakovanih počitnicah. Po počitnicah pa ponovno prihajajo popoldnevi počitniških pogrešanj po prijateljih pa po prostih popoldnevih. Potem počasi ponovno pride pouk ...

Maja Ržen, 6. a

Naše narečje

Babičina zgodba

Ke sma hodil u šola, sma bel usi parjatli. Šola sma mel dama u bajt in sa me zutri paršl zbudit u tagorejna hiša. Ta drugi sa pa mougł ena ura pa pou parhost do šole. Mel sma zelene, dva metra douge klopi. Pisal sma tok, de sma močil z nalivnikam u tinta. Če sma bel kej sikni al pa kej nisma znal, sma ih pa dubl kar s palca po parstih al pa z dvema glavama ukop. Pol sa pa ugotovl, dej tu prehuda kazn. Ke sma paršl s šole, sma pa mogł jet kuj delat. Traktorja takat še ni bel. Mel sma sam vola. Ob večerah sma ob latiern kleklal pa se šl človek, ne jezi se. Učas nas ni noben navadu, kok vost kol. Pa sm šla enkat u Polane, pa sm se kar po ta leu stran pelala. Pol je pa paršu nasprot en z motorjam pa sva se kar fajn zaletela. Tok sm vekala ke sm kol parderbala. Bel je pa tud, ke sm bla stara tri leta, pa sva z bratrancam žgajne kuhala. Mela sm takat lepa najlon oblekca pa sem je užgala. Namest de seb po tleh povalala, sm pa po vas letala. Pol mej pa ata slišu, ke sm upila, parletu von s štale, me komi ujeu pa povalu po tleh. Mela sm sreča de sm sploh ostala živa, ke sa ble take hude opeklina. Šele drug dan mej mami z vozičkam pelala u Gorejna vas. Bla sm že prou u nezavest. Dohtar je djau de bom ena od stotih, če bom preževala. Mene sa pol pelal u Lublana. Tam sm bla pou leta, de sa pa vedl dama, kok je z menoj, je mami hodila u Polane, kej z Lublane z avtobusam paršla medicinska sestra, kej bla u bolnc par men.

Anja Šubic, 8. a

Pravljica o čarovnici, ki si je izmislila sklone

Nekoč, predavnimi časi, je nekje za devetimi gorami živel čarovnica, ki je imela zelo rada jezike in pravopis.

Neko noč, ko se je čarovnica ulegla v posteljo, je pogledala zvezde in tam videla strahca. Rekla si je: »Kako lepe zvezde in kako prisrčen strahec!« Nato je zaspala.

Ko je spala, je imela čudne sanje. Sanjala je, da bi bilo bolje govoriti tako, da bi spreminjali obliko besede. Naslednje jutro se je čarovnica takoj lotila dela. Najprej se je spomnila imena za sklone, nato pa se je spomnila še vprašalnice za sklone. Ko je to končala, je vse besede, ki so jih takrat poznali, preizkusila in jih razvrstila v sklanjatve. Čez nekaj dni je svoje prvovrstno odkritje predstavila ljudem, ker je želela, da bi o tem izvedel cel svet. Zamahnila je s svojo čarovniško palico in res so zvedeli vsi na svetu. Ljudje so nato začeli iskati čarovnico. Ko so jo našli, je postala zelo slavna.

Ker je sklanjanje koristno, ga uporabljamo še danes.

Jure Mrak, 6. a

SEPTEMBER–NOVEMBER 2015

Recept

*Jajca, sladkor, moka, mleko
nam bo prav prišlo za peko.
Maslo, rum in čokolada –
to najboljša bo rolada.*

*Hitro vklopim še pečico,
a jaz že mislim na potico.
V naši hiši res diši,
v želodčkih nas pa že tišči.*

Loti Dolinar, 3. b

Zobobol

*Zmešamo eno banano,
en ananas in sladkor,
da dobimo gladko zmes,
ki izgleda kakor gres.*

*Ko krokodil usta odpre,
namažemo mu zobe.
Zobobola bo kmalu konec,
krokodil poje še lonec.*

Katja Buh, 3. b

Prijatelj

*Pravi prijatelj s tabo
drži in nikoli stran
ne zbeži.*

*Kadar te nekaj užalosti,
je prijatelj tisti,
ki te razvedri.*

*Za žalost, veselje
ti prijatelj je par,
zato razočarat ga
nikoli nikar.*

Ana Pintar, 4. b

Prijateljice

*Najprej se začne tako,
da se v šoli srečamo,
si pomežiknemo
in se v klopi usedemo.*

*Čeprav učiteljico gledamo,
si na skrivaj listke pošiljamo;
in ne samo to,
med odmori se tudi objamemo.*

*Ko pri glasbi smo,
s prijateljicami skupaj pojemo.
Po pouku pa odidemo
in načrte skupne delamo.*

Nika Jurčič, 4. b

Pesem o prijateljstvu

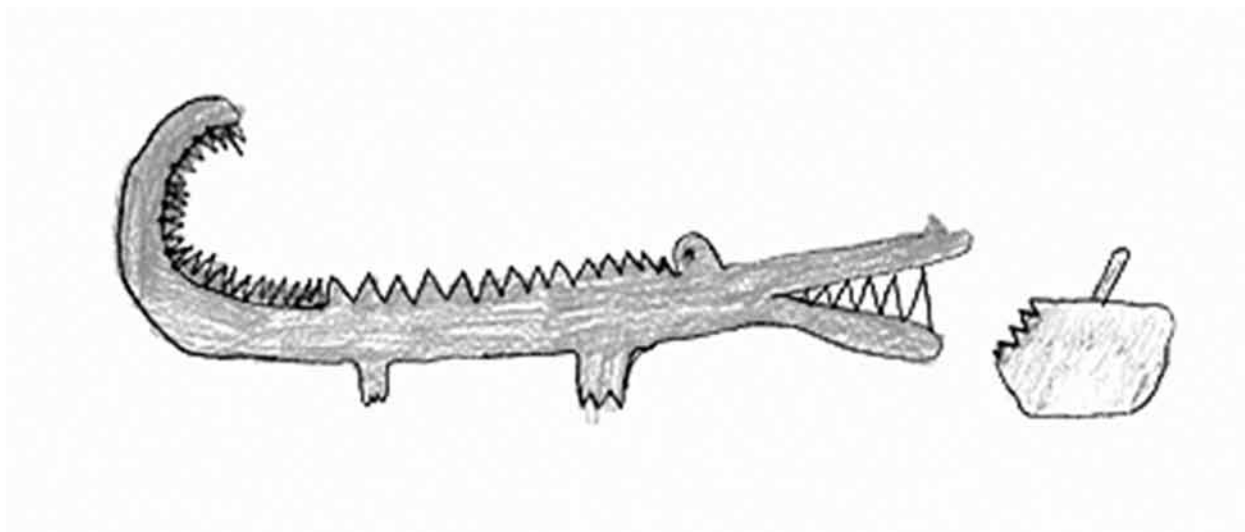
*Prijatelj prihaja,
veselje je tu.
Ves dan se igrava,
noč je že tu.*

*Prijatelj odhaja –
žalost je tu,
a ko jutro spet pride,
prijatelj je tu.*

*Prijatelj pravi
nikdar ne nagaja,
vedno je z mano
pa se igrava.*

*Kadar hudo je,
me razvedri,
me vedno tolaži
in me pokonci drži.*

Adriano Markelj, 4. b

Gusarji iz Pacuga

Vrtec Agata v letu 2015

Čas z malimi nadobudneži v vrtcu kar prehitro mineva in spet je naokrog še eno iztekajoče se leto. To leto je bilo četrto zapored, ko je vrtec Agata deloval v okviru enajstih skupin. Sedem jih je v centralnem vrtcu pri OŠ Poljane, dve v enoti Poljane 59 ter dve v Javorjah. V rednem programu vrtca je bilo poskrbljeno za 178 predšolskih otrok, 12 pa jih je v popoldanskem času obiskovalo potujoči vrtec, ki obsega 80-urni program.

V okviru rednega programa vrtca so bili otroci vključeni v trajnostne projekte, kjer so preko igre utrjevali in pridobivali nove izkušnje s področja zdravega načina življenja in pomena bivanja v dobrih medsebojnih odnosih. Projekti, ki jih izvajamo že več let in počasi postajajo način življenja in dela v vrtcu, so: Zdravje v vrtcu, Eko projekt, Mali sonček, Varno s soncem. Drugo leto zapored je bila skupina najstarejših otrok vključena v mednarodni projekt Pomahajmo v svet. Tokrat smo sodelovali z baltsko državo na severovzhodu Evrope, Litvo. Ker se je septembra začelo novo šolsko leto, smo začeli znova in tokrat so nam dodelili Poljsko. Otroci sodelujejo preko splet-nega socialnega omrežja, spoznajo drugo državo, otroke iz drugega vrtca ter se seznanijo z drugim jezikom. S tem je vrtec pokazal, da otroke vzgaja k strpnosti in razumevanju različnosti, kar nam je prineslo tudi častni naziv Strpen vrtec. Ob zaključku projekta je bila na ogled tudi razstava v prostorih kulturnega doma v Poljanah. Javorski otroci so bili vključeni v projekt Turizmu pomaga lastna glava, kjer so se z Blegoškim velikanom predstavili v domači in širši okolici. Nazadnje smo velikana lahko videli na razstavi ob 110-letnici podružnične šole Javorje.

Vzgojiteljice so preko obogatitvenega programa otrokom ponujale še nekoliko več in svoje znanje delile na področjih iz naravoslovja, umetnosti, gibanja, jezika (poleg maternega še angleščina in nemščina) v obliki različnih krožkov. Otroke smo odpeljali tudi na tridnevni tabor na ekološko kmetijo Ljubica v Vinharje, na že tradicionalno letovanje v Pacug ter na ogled živalskega vrta.

Ker imamo to srečo, da imamo za sosedo Šubičevo hišo z odličnim kustosom, smo se kulturno udeleževali tudi na ta način, da smo si ogledali več različnih razstav plodovitih umetnikov. V vrtcu smo se dodatno likovno udeleževali na različnih natečajih in bili večkrat nagrajeni. Pot nas je peljala tudi v našo prestolnico Ljubljano v lutkovno gledališče na ogled predstave Zverjašček. Med letom so se večkrat predstavili tudi otroci otrokom in na ta način popestrili dan z lutkovno predstavo ali nastopom. Strokovne delavke so vse povezoval v lepo zgodbo in tudi same pripravile predsta-

vo o Janku in Metki, ki so jo otroci z navdušenjem sprejeli.

Otroke spodbujamo tudi k telesni aktivnosti. Poleg vsakodnevne gibanja smo organizirali plavalni tečaj v Kranju, smučarski tečaj v sodelovanju s Smučarskim klubom Poljane ter v mesecu juniju izvedli že 4. dobrodelni tek pod sloganom »Z roko v roki«. V gibalne dejavnosti smo vključili tudi stare starše otrok v okviru projekta Simbioza giba. Udeležba je bila zares visoka in prav lepo je bilo videti to medgeneracijsko druženje in veselje ob srečanju.

Pohvalimo lahko tudi sodelovanje z učenci, saj so najmlajšim pripravili zanimive gibalne urice v telovadnici ter skupno iskanje bralnega zaklada ob tednu otroka.

Ker se že od malih nog zavedamo, da smo del narave, smo skupaj z otroki ob dnevu zemlje čistili okolico vrtca. Otroci so bili presenečeni ob pogledu na pobrane odpadke.

Pri nas še ni pozabljen stari praznik gregorjevo, ko se ptički ženijo. Otrokom na ta dan pripravimo majhno presenečenje, ki ga vzgojiteljice predhodno skrijejo nekje na bližnjem drevesu ali grmu, otroci pa ga potem poiščejo. Vse to dogajanje je pravljeno in čarobno, saj darilca »prinesejo ptički«.

Kljub sodobni tehnologiji je knjiga še vedno tisto pravo, kar otrok lahko potipa, ob poslušanju in pogovarjanju ob njej pa spleta pomembne čustvene vezi. Med letom je na nivojih skupin potekalo branje v vrtcu, izposoja knjig v šolski in krajevni knjižnici ter branje doma.

Sodelovali smo tudi s poljanskimi gasilci, ki so nas obiskali v mesecu oktobru in otrokom predstavili svoje delo in opremo. Izvedli smo evakuacijo iz vrtca v primeru požara. Zahvala gre na tem mestu še vsem okoliškim društvom, Občini Gorenja vas - Poljane ter podjetju Polycor.

December smo začeli z dobrodelnim sejmom ter nadaljevali z obiskom dobrega moža, izdelavo voščilnic, okraskov in vso pripravo prazničnega razpoloženja.

Hvala vsem otrokom, staršem, stari staršem in ostalim krajanom. Naj bo prihajajoče leto vsaj tako dobro, kot je bilo letošnje, nadgradimo pa ga z obiljem optimizma, dobrimi dejanji in izpopolnjujočimi medsebojnimi odnosi. Pa ne spreglejmo vseh lepih, malih, drobnih čudežev, ki se dogajajo okrog nas.

Špela Režen,

pomočnica ravnateljice

Novoletni strip

